

રાધનપુર સ્વસ્થાનનો દીવાની

નિબંધ.

શ્રી નવાબ સાહેબ શ્રી ભેરાવર ખાનભુ
ખહાદુર તથા તેમના પાટવી સાહેબ ભદ્રા
શ્રી બી સમીલ સાહેબ ખાનભુ ખહાદુર બાબી
દામ ઈફજાલ હુ. ના

હુકમ મુબ્બ.

૧૭૯૨

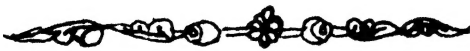

તેમના ફોજદારી કારત્તારી ઈન્ત જાસાર.
જેતમાદસ જાર. શ્રીકમલાલ કહાનભુ જે
બીલ ખાસ કારત્તારી જો તથા બકીલની
સલાહ ની સાથે બનાવ્યો.

સંવત. ૧૮૩૦. ગુ.

સને ૧૨૯૧. ફીલ્લી.

સને ૧૮૭૪. ઈ.

અમદાવાદમધ્યે.

મામાની હુવેલીમાં યુનાઈટેડ પ્રિન્ટીંગ અને બ્લેન્ડિંગ
કંપની (લિમિટેડના) પ્રેસમાં
રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યો

સંવત ૧૮૩૧. ગુ.

સને ૧૨૯૨ ફીલ્લી.

સને ૧૮૭૫. ઈ.

રાધનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતનું કામ ચલાવવાની રીત.

ખાખ ૧જો અખિતિયાર ખાખત.

૧. ઈન્સાફ સારૂ દીવાની અદાલતો મુકરર કરવામાં આવી છે.

તથા આયંદે આયરો, તેજોગે આ કાનૂન ઊપર નરર રાખી કામ ચલાવવું. ને તેના અધિકાર આ કાનૂનમાં ફરમાવ્યા મુજબ સમજવા.

૨. બેટલી ફરિયાદ સ્થાયર નંગમને વાસ્તે ફરો તે ન્યાયાધિશીમાં ચાલશે. ને તે ન્યાયાધિશી અદાલત રાધનપુરો ફેરમાં સ્થાપન કરવામાં આવશે. ને તેનું નામ દીવાની અદાલત ઠરાવ્યું છે. ને તે સિયાય સમી મુજબમાં પણ ફરશે. ને તે કામે થાણાદાર ચલવશે. અ- ને તેના હાથ નીચે માત્ર એક એક સિરસ્તેદાર દીવાની કામ સારૂ બુદા નીમી આપવામાં આવશે. તે સિરસ્તેદાર દીવાની કામના બુદા દફતર રાખશે.

૩. અદાલતોને વાસ્તે સરકારથી ને જામુકર કરવામાં આવશે. તે જોગે અદાલતનું કામ ચાલશે.

૪. સરકારી માનફરી તથા અદાલત સંબંધી નોકરો સિયાય કોઈ માણસ પાસે હથિયાર ફરો તેણે તે હથિયાર અદાલતના દરયાબ ખહાર મુકીને અદાલતમાં આવવું. ને તેવો કામદારોએ પણ જંદોજ- સ્ત રાખવો નેઈએ. ને ફદી કોઈ હુકમ પ્રમાણે હથિયાર નમુકતાં

તકરાર ફરીને આપે તો તેનો રૂ. ૫૦ સુધી રૂંઝ મથવા આઠ દિવસ સુધી ફેદની શિક્ષા આપવાને અદાલતના ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૫. દરેક દીવાની અદાલતના ન્યાયાધિશે પોતાના હોદ્દાનું કામ ચલાવવાનો ચાર્જ લેતા પહેલાં તે અદાલતનું કામ યોગ્યરીતે ચલાવવા ખુલ્લી અદાલતમાં નમૂના આંક ૧ પ્રમાણે પ્રતિજ્ઞા નામું વાંચી પોતાની સહી કરવી. ને તે પ્રતિજ્ઞાનામું ખાસ સભામાં ઘડતરે રહેવા મોકલવું.

૬ કામદારોએ નિર્પક્ષપાતથી તથા નિર્ભેદપણેથી તેમજ નિર્વેર પણેથી ઈન્સાફના કામમાં ચિત્ત રાખી આ સિરસ્તા પ્રમાણે વર્તીશ્કર કરવી જોઈએ. અને વાદી પ્રતિવાદીએ ખરા પણે અનુસરીને પોતાના સુધર્મ પણે કચેરીમાં વર્તવું. ને તે કામમાં દસ્તાવેજ વજોરે લેને લેખ રહુ કરવા તે પણ ખરા રહુ કરવા. તેવું જ ન્યાય કચેરીમાં પક્ષકાર તથા વકીલ અને તે સંબંધી જોડોએ અમર્યાદ વર્તીશ્કર નહીં કરવી. તથા સાક્ષિદારોએ ખરી સાક્ષિ આપવી.

૭ દર્ખદાર તથા સરદાર માનકરી તથા સરકારના સગાવા વસ્તા વજોરે તથા સરકારી પોતદાર તથા કામદાર જેમના ઉપર ફરિયાદ લેવા વિશે તથા તે પ્રકરણી અમલ કરવા બાબત કોઈ દિવાની અદાલતના કામદારો ને હજુર પરયાનગી વિના અધિકાર નથી.

૮ નીચે લખેલાં કારણો હરો તેથી ફરિયાદ કોઈ અદાલતમાં ચાલશે નહીં.

૧ જે બાબત પ્રથમ કોઈ પણ દીવાની અદાલતમાં ઈન્સાફ ચલેલો હરો અથવા હજુર હુકમથી અસ્થાયી હરો તે બાબત.

૨. પ્રતિયાદીની સ્થાવર નંગમ માલ મિલકત ગ્રાસરકારની હુદમાં નજતાં ગ્રાઈલાકાની હુદમાં છ મહીનાથી અધિકરહેનાર પાણ નહીં હોય અથવા ઘાવાનું કારણ સરકારી હુદમાં નહીં બનેલું હોયતો

૯. જે ઘાવામાં ન્યાયાધિશનો નજીકનો સગો અથવા ખાનગી વ્યાકર વાદી અથવા પ્રતિવાદી હોય તે ઘાવાની અરજી ન્યાયાધિશ પાસે રજુ થાય તો તે અરજી ન્યાયાધિશે પોતાની અરજી સાથે અપિલ અદાલતમાં મોકલવી. ને ત્યાંથી હુકમ થયા પ્રમાણે અમલ કરવો.

૧૦. જે ઘાવામાં મુખ્ય ન્યાયાધિશ પદકાર હોય અથવા તેનો સ્વાર્થ રક્ષો હોય તે ઘાવાની અરજી ચાલીએ અપિલ અદાલતમાં ફરવી. ને તે અદાલતે યોગ્ય જણાય તેમ કરવું.

૧૧. જોકે પ્રતિવાદી ઊપર બુદ્ધાન્નુદા જે ત્રણ કારણોનો આંક- ઝો ઘાવો કરવાથી તે ચાલશે. પણ કોઈ મુકદમામાં તેમ કરવાથી ઈન્સાફમાં ફરકત ફરો જેમ ન્યાયાધિશની નજમમાં આવેતો બુદ્ધાન્નુદા ઘાવા ચલાવવા ફેરવાને તે ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૧૨. જે કામમાં સરકાર પદકાર ફરો તે કામ દીવાન પાસે ચાલશે.

૧૩. કોઈ પણ દીવાની કામમાં જન્મસ્થાનના સજજથી અથવા કુળના સજજથી કોઈ પણ સંજ્ઞ ઊપર દીવાની કામનો અમલ નહીં ચાલશે જેમ થશે નહીં.

૧૪. જમિન લેવાનો ઘાવો તથા જમિનની ઊપજનો ઘાવો જેને ઘાવાનાં કારણ બુદ્ધાન્નુદાં સમજ્યાં.

૧૫. લેણદેણના કામમાં જોકે અથવા વધારે જમિન હોય ને તેની ફરિયાદ કરજદાર ઊપર ચાલે તેમ હોયતો તેમાં જમિનને પણ

સામિલ કરવો જોઈએ. પણ જનમિત્ત પર હુદમાં ફોયને કરબદાર થા
તેની મિલકત આ હુદમાં ફોય તો તેનાથી ફેંસલો કરવો ને દેણદાર
તથા માલ મિલકત પર હુદમાં ફોયને જનમિત્તીદાર આ હુદમાં ફ-
રો તો જનમિત્તીદાર પાસેથી ફેંસલો કરાવવો.

૧૬ દીવાની જદાલતના જમલદારોએ દફતર કેવી રીતે રાજ-
યાં તેના નમુના ફાલ ઠરાવ્યા છે. તથા જાણ્યું છે ઠરાવારો તે પ્રમા
ણે જમલ કરયા.

૧૭ દીવાની જદાલતના સર્વ જમલદારોએ પોતપોતાનું કામ
દરરોજનું ફરિયાદી સંબંધી ને ચાલે તે રીતે જથવા મોકુફ રહ્યા
ના કારણ સહીત લખ્યા કરવું. ને તે જીપર જાણીદારીએ સહી કર્યા
કરવી.

૧૮ ન્યાયાધિશે પોતાની જદાલતમાં ફેટલી ફરિયાદો ફાઈલ
ઈને તેમાંથી ફેટલી ફેંસલ થઈ, ને ફેટલી બાકી રહી તેના કારણ સહી-
ત એ વિશેનું પત્રક ઉત્પન્ન તથા ખસેડના ફીસાખની સાથે રાખી
તેને ત્રણ ત્રણ મહીને પોતાની જરૂર સાથે ફજુરમાં મોકલ્યા કરવું.
૧૯. જાણ્યું ફરિયાદ ફોઈ પણ સરકારી નોકરે લેવી નહીં. ને લેશે તો
ગુન્હા પ્રમાણે શિક્ષા થશે.

૨૦. ઠરાવેલી કાનૂન પ્રમાણે હુકમ જનબતાં ફોઈ માણસ દંડાઈ
જથવા બે જદાની કરશે, જથવા ધમકીના રાજ્ જોલશે તો તેનો
રૂપ સુધી હં જથવા આઠ દિવસ સુધી કેદ કરવાને ન્યાયાધિશ મુજ્બિ
યાર છે જુદ પડે તો ફોજદારીમાંથી મદદ લેવી. તેમાં ફદાપિત્તારે
શિક્ષા પાત્ર લખાય તો તે સંબંધી ચાલેલા કામ સાથે ફોજદારીમાં

મોઢસી દેવો.

ખાખરને.

નિયમ ખાખત.

૨૧. મુકદમાનું કામ પક્ષકારે જનતે જથવા મુખ્તિયાર વફીલમા
ફત ચલાવવું નેઈજે.

૨૨. મુખ્તિયાર નિમયો, તે માલિકનો સગો જથવા ચાકર તે
મલ તે કામનો માફિતગાર હોય તેને મુખ્તિયાર પત્ર ખાપશે. તે
નાથી કામ લીધામાં ખાપશે ને તે મુખ્તિયાર પત્રનો નમુનો છે-
વદ ખાંડ ૨ માં છે તે પ્રમાણે હોયું નેઈજે.

૨૩ મુકદમામાં જસલ મુખ્તિયાર પત્ર દાખલ કરવું નેઈયે. પ
ણ તે ફલ મુખ્તિયાર પત્ર ફરો તો જસલ જદાલતમાં દેખાડી તે ઉ-
પરથી નફલ દાખલ થઈ શકશે. પણ તે નફલ રૂ. ૭ ના સ્ટાંપ પર
નેઈજે.

૨૪. મુખ્તિયારને કામ ચલાવવાનો જથવા વફીલ નિમવાનો
જથિકાર છે પણ મુખ્તિયારે બીજે મુખ્તિયાર કરી શકશે નહિં.

૨૫. વફીલાતના મું જદાલતમાં દાખલ થયા પછી વફીલે તે મુક-
દમો ફેસલ થતાં સુધી કામ ચલાવવું. પરંતુ જેમાં ખાસ માલિકની
જરૂર હોય તેમાં માલિકે હાજર રહેવું.

૨૬. સરદાર જથવા ખાખરદાર મોટા માણસ જથવા તેમના
ઘસની સ્ત્રિયો પક્ષકાર હોય તેમને જનતે જદાલતમાં હાજર થવાની
માફી છે. પરંતુ તેમણે કિસ્સો ચલાવવા માટે કારકુન જથવા મુ-
ખ્તિયારકિંવા વફીલ નિમયો નેઈજે. તે જદસ્તાયેબની સાથે રૂ. ૭ ના

સ્તાપે પર વડીલાતનામા મીરાણે નિમયાં.

૨૭. મુકદ્દમામાં સમન નોટીસ વગેરે લે કરવું જરૂર છે. તે બદલ ખર
ચ ન્યાયાધીશ હુકમ કરે તે પ્રમાણે પક્ષકારે જાપવું ને ઈજ્જતે લેવાથી તે
ખરચ ન જાપે તો તેની ફરિયાદ ફાઈલમાંથી કાઢી નાખવી. અથવા
ફેંસલ કરવાની ફરકત ન હોય તો ફેંસલાનો ઠરાવ કરવો ને પ્રતિવા-
દી ખરચ ન જાપે તો વાદી તરફના પુરાવાથી અથવા પ્રતિવાદી તરફ
થી કાંઈ પુરાવો થયો હોય તો તેટલા ઊપરથી ફેંસલો થશે.

૨૮ જમલદારે કોઈ કામ જરૂર જીધા વગર ચલાવવું નહીં.

૨૯ ફિસાબના વાંધા થાજેથી મીસાલની કોઈ તકરારની ફરિયા-
દમાં દાવાનો જાંડ બાંધી ન રાકાય તો તે દાવાનું રૂપ ને ઈ રૂપી જામ-
દીસેં સુધીનો જાકાર બાણાયવા સંભવ બાણાય ત્યાં સુધી રૂપી જા-
દસ ફીના ઊધડ લેવા ને વધારે દાવાનો જાકાર બાણાય તો તેનું રી
ત પ્રમાણે કમિશન જાધારામાં દર ફરમાવ્યો છે તે પ્રમાણે લેવું.

ખાખ ૩ ને.

દાવા ઊપર ફી લેવા ખાખત.

૩૦ ફરેક દાવાની જરૂર તથા અપિલ દાખલ કરતી વખતે તે
દાવાના જાંડ ઊપર દર સેંકડે નીચે પ્રમાણે ફી લેવાશે.

૧ રૂ ૧૦,૦૦૦ સુધી _____ રૂ ૭.૧૧

૧ રૂ ૨૦,૦૦૦ સુધી _____ રૂ ૬.૧૧

૧ રૂ ૨૦,૦૦૦ થી વધારે ગમે તેટલી હોય તે ના રૂ ૫.

૩૧ દાવાની જરૂર સાથે ફરિયાદીને ફીની રકમ તરફી પેણકો-

ઈ જાણામી કાચી પડ્યાની ફરિયાદ જાણે તો જાણથી દાવાની રકમ ઉપર ફી ન લેતાં જન્ય લેણાદારને જે રકમ ટકા ફી સમતે મળશે તે ઉપર માત્ર પાછળથી ફી લેવામાં ન આવશે.

૩૨. વાદીએ દાવાની જરૂર માં દાવાની જાંધેલી ફીમત ગેરબ્યા નબી છે એવું સાબિત કરવા પડેલી રજુઆતે પ્રતિવાદીને ફક્તે મળ ન્યાયાધિશ પાણ પોતાના જખ્તિયારથી તેનો તપાસ કરી રાકે છે.

૩૩. વાદીએ દાવાની જાંધેલી ફીમતમાં પ્રતિવાદીની તહારથી જથવા ન્યાયાધિશના તપાસથી ફેરફાર થઈ જે ફીમત નિશ્ચય કરશે તે વાદીના જાંડથી વધારે રહેશે તો તેની ફી વાદી પાસેથી મુલ્તે લેવાશે. પણ ન્યારે નબી નેઈને વાદીએ જો છી ફીમત તરી છે. જે મ ન્યાયાધિશની નબરમાં આવશે તો વધારાની ફીથી જમણી ફી વાદી પાસેથી લેવાને ન્યાયાધિશને જખ્તિયાર છે. અને ન્યાંસુધી ઉપર ફહેલી વધારે રકમની ફી વાદી તહીં નરે ત્યાંસુધી તેની ફરિયાદની તલવીન બંધ રહેશે.

૩૪ વાદીનો દાવો ખોટો કરશે તો તેણે જાપેલી ફી તથા નબરાણાની રકમ ફુકમ નામામાં દાવાની રકમ સાથે મેળવી પ્રતિવાદી પાસેથી અપાવવામાં આવશે. પણ ન્યાયાધિશની નબરમાં જેમ આવશે કે પ્રતિવાદીને નબી નેઈ ફલાક કરવા સાદુ ફરિયાદીએ દાવો કર્યો છે. તો વાદીને ફી જથવા નબરાણાની રકમ ન અપાવવા ન્યાયાધિશને જખ્તિયાર છે.

૩૫. જાજાજતમાં ફી લેવા ઠરાવ છે. પણ કોઈ જરૂર કરનાર

વાદી પોતે મુશ્કિલ હોવાનું જાહેર કરી ફીની રકમ તરી ન શકે તો
 ન્યાયાધિશે તબયિલ કરવી ને જાતરી થાયકે તે મુશ્કિલ છે, તો તેનું
 કારણ તે જરણી પર લખી તે જરણી નોંધ બુકમાં દાખલ કર્યા જાવ ત-
 હયિલ ચલાવવી. ને છેવટ વાદીના લાલમાં હુકમનામું થાય તો તેની
 વસુલાતમાંથી ફીની રકમ પહેલી વસુલ કરી લેવા હુકમનામામાં ઠ-
 રાયવું.

૩૬ જે જાણીપલી ફલમમાં લખેલો પ્રતિવાદી અપિલ ફરે ને તે
 અપિલમાં ઝીંતે તો તે પાસેથી લીધેલી ફી તેને ન્યાયાધિશે પાછી જા
 પવી.

ખાખ ૪ થો.

વાદી પ્રતિવાદીના વફીલ ખાખત.

૩૭ સનંદી વફીલની દસ્તુરી રૂપી જા પાંચ હજાર સુધીના દાવામાં
 દર સેંકડે રૂ. ૩ પ્રમાણે ને પાંચ હજાર જીપરથી દસ હજાર સુધી રૂ. ૭ લે
 જેને તેથી જીપરાંતની દર સેંકડે રૂ. ૧ લેખે લખાવી.

૩૮ જીપરની ફલમ પ્રમાણે દસ્તુરીના એકંદર જાંકડાથી પાંચ મો
 ફી સ્સો વફીલે પ્રથમ સરકારમાં લખતાં બુનું.

૩૯ વફીલાતનામું જાપનાર મરી ગયે તેનો ચારસ હશે તેને પ્રથ
 મનો વફીલ મંજૂર હોય તો એ જ વફીલાતનામા જીપર તેણે પોતાની
 મંજૂરીનો રોરો લખી જાપવો એટલે ચાલશે બીજો વફીલ કરવો ફ
 રો તો બીજી ફી જાપવી પડશે.

૪૦ સરકારે જે વફીલો મુકરર કરેલા છે, તેમણે નિબંધ પ્રમાણે કામ બુનું ને ઈ.

૪૧ કોઈ વડીલાત કરવાને યાહશે. તો તે માણસ સારી ચાલનો લાયક હોવા વિશે ખાતરી લાયક હોજનો તેણે લાવી હલુર ચલુર ચોમેટલે તેની લ્યુરીમાં પરિક્ષા લેઈ તે કામ કરવા વિષે પસંદ થયે તેને વડીલાતની સનંદ આપવામાં આવશે. તે સનંદ મળ્યા પછી તેણે હુકમ થશે તે ન્યાયાધિશીમાં વડીલાતનું કામ કરવું.

૪૨ કોઈ પક્ષકાર તરફથી વડીલ થઈને તેના વિરુદ્ધ પક્ષકાર સાથે મેળાપ રાખશે. તો તેનો ન્યાયાધિશે દંડ કરવો. તે દંડ પચાસ રૂપીઆથી વધારે નહિં કરવો. ને દંડ કર્યાનું કારણ મુકદમામાં લખી રાખીને સરકારમાં આફેર કરવું ભેઈએ. દંડ ન આપે તો તે રૂપીઆ તેની મિલકતમાંથી વસૂલ કરવા ભેઈએ. જે મિલકત ન હોય, અથવા રૂ. ૫૦ થી વધારે દંડ કરવો યોગ્ય નહરમાં આવતો હોય, તો તે વિશે હલુરમાં આફેર કરી હુકમ થયા પ્રમાણે કરવું.

૪૩ વડીલે વાદી પ્રતિવાદી પાસેથી હિસાબના કાગળ તથા ખીન્ન દસ્તાવેજ વગેરે અને ખરચના પૈસા લીધા પછી વાદીને અથવા પ્રતિવાદીને તે બાબત પહોંચ આપવી. વડીલ પહોંચ ન આપે તો તેને રૂ. ૧૫ સુધી દંડ થશે. અને લીધેલા રૂપીઆના ખરચનો હિસાબ તથા કાગળ પત્ર માસિકને પાછા આપવા ભેઈએ. જેમ છતાં ન આપે અથવા કાગળ કામમાં હાજલ કરવાના છતાં ન કરે તો તે ફકિરત હલુરમાં આફેર કરીને હુકમ થાય તે પ્રમાણે કરવું. તથા આકારણે નુકશાન થયું હશે તો તે પણ દાર્યો કરેથી સાબિત થયે મુનાસબ હાથ ચયા પ્રમાણે ત્વરી આપવું પડશે.

૪૪. હુકમનામું જાણવાના કામમાં વડીલ કયો હશે, તો તે કહ
મમાં વડીલ પત્ર જાપવો નેઈએ. પણ તે વિરોધી લાગનાર નથી.

૪૫. ચાલતા કામમાં વાદી અથવા પ્રતિવાદી વડીલાતનામું રહ
હરવા ચહારો તો રદ કરવાનાં કારણો સંજી અદાલતમાં ગરજ જાપ
વી. અને ઈન્સાફ હારે તે બાબતની ચોકસી ફરીને યોગ્ય કારણ
હોય તો તેનું વડીલાતનામું રદ કરવું. જાવી રીતે રદ કરેલા વડીલ
ને વાદી અથવા પ્રતિવાદી પાસેથી તેની મહેનત બદલ દસ્તુરીજ
પાવવામાં આવશે નહીં. પણ એવું બહારોડે વડીલાતનામું રદ
કરવા વિરોધી અથવા પ્રતિવાદીની ગરજ બરાબર નથી, તો વ
ડીલની મહેનત બદલ દસ્તુરી જાપવાનો હુકમ કરવો ફક્ત વાદી અ
થવા પ્રતિવાદીની ગરજ જાપ્યા પિપરથી તેમુકદમામાં તે વડી
લથી કામ લેવું નહીં. તેમજ કોઈ વડીલ માલિક રાજ નહીં છતાં
વડીલાત છોડ્યા ચહારો તો તેણે અદાલતમાં ગરજ કરવીએ
ઈએ પછી ચોક્કસ કારણ બહાર જાહે તેને રજા મળશે. પણ તે વ
ડીલાતની ફી તેને અપાવવામાં આવશે નહીં.

૪૬. વડીલે વડીલાતી બદલ દસ્તુરી લેવાનો હરાવ થયો છે.
તે સિવાય વાદી અથવા પ્રતિવાદી પાસેથી બક્ષિસ અથવા ઈ
નામ કગેરે હાંઈ લેવું નહીં. પણ હરાવેલી દસ્તુરી હરતાં ફિ
લેવા દેવાની પક્ષકારને વડીલની ગરજ હશે તો તેમ કરવાને
તે મુખ્તિયાર છે. ને તે બાબતમાં વાદી પ્રતિવાદીને વડીલ સ
મણે માહો માંડે દસ્તાવેજ લીધા જાપ્યા સિવાય તે હરા
વ મંજૂર થશે નહીં.

૪૭. ઠરાવેલી હસ્તુરી સિવાય વડીલે વાદી જથવા પ્રતિવાદી પાસેથી ફાંઈ ઈનામ વગેરે લીધાનું સાબિત થશે, તો લીધેલા રૂપીઆથી જમણા જથવા યોગ્ય ન્યાય તેટલો ઈનસાફદારે સરકારની રબ્બને ઈંડ કરવો. પણ આવાખતમાં ઈનામ વગેરે આપવાની ફરિયાદી સિવાય તપાસ થશે નહીં.

૪૮. પક્ષકારે નેઈએ તેટલા વડીલ કરવા પણ ઈનસાફના ખર્ચમાં દરેક પક્ષના વડીલની એકલ ફી ચઢાવવામાં આવશે.

૪૯. વડીલને ન્યાયાધિશ ને વખતે હાજર રહેવાનો હુકમ કરશે તે વખતે હાજર રહીને ન્યાયાધિશના હુકમ પ્રમાણે વર્તણુંક કરવી. અને ન્યાયાધિશ ને ભુલ પુછશે તે વાદી પ્રતિવાદીનો ફાંઈ ચોગ્ય કારણ સિવાય આક્ષેપ ન લેતાં નમ્રતાથી ન્યાય આપવો એ પ્રમાણે નહીં કરેતો તેને રૂપી ૬૩ કરવાને ઈનસાફદાર મુક્તિ ચારછે.

૫૦. વડીલ રોજ જથવા જીભ કોઈ કારણ સિવાય અદાલતમાં હાજર નહીં થશે, તો તેણે તે કારણ લખીને ઝાફેર કરવું નેઈ એ. ને ન્યાયાધિશને તે સજ્જ ખરો નહર આપે તો તેના કામમાં ફેંસલો કરવાને વિલંબ કરવો. પણ જોર હાજર રહ્યાનું ચોગ્ય કારણ વડીલ ન્યાયાધિશને નહીં ઝાફેર કરે તો વડીલનો રૂપી ૩૫ સુધી ઈન્ડ થશે.

૫૧. વડીલથી જીમારીના સજ્જને કામ કરાતું નહોય જથવા જીભ કારણથી તેને છુટ મળી હશે જથવા સરકારે તેને કામમાંથી દૂર કર્યો હશે. જથવા મૃત્યુ પામે તો તેના અસીલને

ઈન્સાદદારે યોગ્ય મુદત સરખાવવી ને તે મુદતમાં તેણે
તેને હાજર થઈ ને કામ ચલાવવું જયવાળીને વફીલનીમિ જાપ-
વો બેઠે જો. જોયું નહિ કરે તો વાદીની ફરિયાદ દાઈલમાંથી દૂર
યશે ને પ્રતિવાદી ઉપર જોડ તરફી ફેંસલો થશે.

૫૨. વફીલની ગેર ચર્તણુંક વિશે ફરિયાદ થશે. જયવાળ્યા-
વાધિની નહરમાં જાયે તો જો વિશે તેણે ચોક્કસી ફરવી. અને
યોગ્ય જણાઈ જાયે તેને કામ ઉપરથી મોકુફ રાખવો. અને કા-
ગળ પત્ર સુદાંત હજુરમાં રિપોર્ટ કરી હુકમ થયે તે પ્રમાણે કચું

૫૩. વફીલે પોતાની દસ્તુરીના રૂપીઆ લેણા હોય તો તેમ-
ળવા વિશે જો જદાલતમાં લિયાડ પત્ર થયું હશે. તે જદાલતમાં
ફેંસલાની નકલ સહીત સ્ટાંપની જગા નિમેલા કાગળ ઉપર ઘર-
ખાસ્ત જાપવી જોડ લે પદકાર તરફથી રૂપિયા જપાવવામાં
જાયશે. તે વિશેનું ખરથ પદકાર ઉપર પડશે.

૫૪. વફીલ લોક જગલજાણ કરે જયવાડોઈનો દસ્તાવે
જાડાયે ને જોયો મુદ્દો માંથે જાયવાથી નાશી જાય તો ફરકત
પડે મારે તેને હાજર કરવાના જનમિન લેવા ને તે જનમિની ઘર હા-
જર ન કરી શકે તો જિયે પ્રમાણે લરી જાપે.

૧ હજુર ફોરેના વફીલના રૂ ૧૦૦૦ ના

૧ મહાલોના વફીલના રૂ ૨૦૦ ના

જાણ ૫ મો.

જરજી દાખલ થયાથી તે જાખર ખુલા

સો થવા સુધી કામ ચલાવવી રીત.

દાવાની અરજી કરવા તથા લેવા બાબત.

૫૫. ને ફરિયાદ પોતાના દાવાની ફરવી હોય તેણે મતલબ ને
ટલા ચુટેલા મનુમુનથી અદાલતમાં ને તાબા ચાલતી હોય તેલા
ધારી પોતે અથવા પોતાના મુજ્તિયાર વફીલે લખવીને તેમાં નીચે
લખ્યા પ્રમાણે મનુમુન લખવો.

૧. ચાલીએ પોતાનું નામ તથા પ્રતિવાદીનું નામ ગામ કુસબ
રહેવાનું ઠેકાણું લખવું જોઈએ.
૨. ખાતાની રૂઈથી અથવા દસ્તાવેજથી લેણાનો દાવો
હોય તો તેની મીતિ તથા રૂપીઆનો આંકડો તેના વ્યા
ન તથા લાગતો હોય તે વિષે તેમાં ને વસૂલ થયેલો
હોય તે કાપીને લખવો.
૩. ફરિયાદ કરવાની મુદત ગુજરી ગયેલી હોય તો તેનું વ્યા
જબી કારણ લખીને અરજી કરવી. અગર તે કારણ વ્યાજ
બી છે એવી ખાતરી કરી આપવી જોઈએ ખાતરી કરી
આપ્યા સિવાય દાવાની ફરિયાદ ચાલી શકશે નહિ.
૪. નુકરાન થવા બદલ પૈસો ભરી લેવાની ફરિયાદ હોય
તો તે કેવા પ્રકારે નુકરાન થયું તે સાદુ ખુલાસેથી લખવું.
અને જોરું નુકરાન ભરી લેવાનું હોય તેટલાનો આંકડો
ખાંધી દાવો કરવો જોઈએ.
૫. ચાલુ ઊત્પન્નની ભમિન અથવા અહ ચાલતન પ્રતીયોગે
હુમેરાની પેદાશના હક વિશે દાવો હોય તો તેના એક વર્ષ

ની પેદારાનો જાકાર ગણી તે મુજબ દરાર્થના બેરલા રૂ-
પીજા થાય તેટલી રકમનો દાયો કરવો.

૬ ઘર જથ્થવા ઘરની પડતર ભમિન જથ્થવા સદહૂ કલમમાં
લખેલા સિવાય કાંઈ પણ ખીલ સ્થાયર માલનું કોઈ પ્રકાર
રથી તાબામાં લેવાની દરિયાદ હોય તો તેની કિંમત પ્રમા-
ણે દાયો કરવો. તથા ઈમારતની તકરારમાં જે બાબતમાં
દાયો કરવાનું હોય તેટલો ભાગ બનાવતે જે ખરચ થાય
તેટલા સુમાર પ્રમાણે ક્રીડ ગણીને દાયો કરવો.

૭ માલ જથ્થવા સામાનના રૂપીજા લેણા હોય તો તે પ્રમા-
ણે જથ્થવા મિલકત લેણી હોય તો તેની કિંમત મુજબ
દરિયાદ કરવી. પણ તે માલ તથા તેની કિંમતની સ્પષ્ટ
તપસિલ લખવી નેઈએ.

૮ ભમિન જથ્થવા ઘરનો દાયો હોય તો તેની ચારે તરફની
ફાદો અરબમાં લખવી. ને જે સારા ખત ઊપરથી દાયો
હોય તો તેમાં ભમિન ચા ઘર ફવાલે થયા તથા પાકું ખત
થવાની મતલબ દરસાવી દાયો કરવો નેઈએ.

૯ અરબમાં જે માગણી હોય તે જથ્થવા પોતાના દાવાનાં
જે કારણ હોય તે સ્પષ્ટ લખાવવાં નેઈએ.

૧૦ જે કુ અરબમાં અને કુ દાવા દાખલ કરવા નહીં. અને જે
કારણની દરિયાદ કરી હોય તે બદલ માગવાની બેરલી
રકમ હોય તે તમામ દરિયાદીમાં દાખલ કરવી નેઈએ
ને તેમાં છુટ આપવી હોય તો તે સાફ બતાવવી નેઈ.

જો. જો છો દાવો કર્યો ફરી તો જો છી કરેલી રકમનું યોજ્ય
ફારણ બતાવ્યા સિવાય તે દાવો ચાલનાર નથી.

૫૬. વાદીએ ને ફરિયાદ કરવી તે સાથે પોતાનો દાવો ને દસ્તા-
વેજી પરથી હોય તે જસલ જથવા ચોપડો જસલ દેખાડી તેની
નકલ જસલ જીપરથી રત્નુ કરવી બેઈએ. અને તે જસલ ફાગળ
જીપર નકલ કરી લીધાનો શેરો મુકદ્દમાના નંબર સહીત લખી તે જીપર
ર ન્યાયાધિશે સહી કરી જસલ ફાગળ પાછો આપયો. પણ જાગળ
જીપર ચોડરીને વાંજતે જસલ બતાવયો બેઈએ.

૫૭. જરજીમાં ને જીકર લખવી તે સદફૂ કલમમાં બતાવ્યા
પ્રમાણે નહોય તો તે જરજી લેવી નહીં. પણ દુરસ્ત કરે ચાલવા ને-
વી હોય તો તે મુજબ કરીને લેવા ન્યાયાધિશને અનિયાર છે.

૫૮. વાદી પર તાબાનો રહેવારી હોય ને તેની સ્થાયર મિલ
કત આ સરકારની હદમાં નહોય તો તે વાદીએ પ્રતિવાદી જીપરનો
દાવો રદ થાય તો ખરચ આપવા ન્નમિત પ્રથમથી આપવા બેઈ
જો. અથવા ખરચના રૂપીઆ પ્રથમથી સરકારમાં અનામત મુક-
યા. તે પ્રમાણે ન કરે તો ફરિયાદ ફાદી નાખવી. ને તે ન્નમિત ને લેવા
તે છેવટમાં આંક ૩ ના નમુનામાં લખેલા છે તે પ્રમાણે બેઈએ.

૫૯. ફરિયાદીની જરજીનો દાખલ થાય તે અનુક્રમે ફાઈલ બુક
માં દાખલ કરવી. ને તે જીપર આંક લખતા જીવું. ફાઈલ બુકમાં આંક
૪ ના નમુના પ્રમાણે લખવી. એકામ કોર્ટના સિર સ્ટેદાર જીવું છે.

પ્રતિવાદીને સમન કરવા બાબત.

૬૦. જરજી દાખલ થયા પછી છેવટ આંક ૫ ના નમુના પ્રમાણે

પ્રતિવાદીના નામથી સમન કરવો.

૬૧. પ્રતિવાદી મોટી આખડનું માણસ હોયતો તેની આખડ મુળજ સમન દાખલ પત્ર ચા ચાદી લખીને મોકલવી. ને તેમણે તે જાણ સમનને ઢેકાણે માની તેના ઊપર પહોંચ્યા તારીખ ન્હાલત માં મોકલવી.

૬૨. પ્રતિવાદી આસ્થસ્થાનની હદમાં રહેતો હોયતો પહોંચ્યા તારીખથી આઠ દિવસની મુદતમાં ફાળર થવાને સમન કરવો ને પર રાબત્યમાં રહેતો હોયતો તેને ફાળર થવાને વાસ્તે યોગ્ય મુદત ઠરાવવી.

૬૩. પ્રતિવાદી આસ્થસ્થાનની હદમાં રહેતો હશે તેને અદાલતના સિપાઈને હાથે સમન દેખાડે તે સમન ઊપર પ્રતિવાદીની સહી તથા પહોંચ્યાની તારીખ લખી મંગાવવી.

૬૪. સમન લઈ જનાર સિપાઈને દસ ગાણી સુધી રોજ એક અને ગાણી વીસ લગે રોજ બે. એમ દસ દસ ગાણીને ચઢતે એક એક રોજ ગાણી જતાં વળતંબુરથ લેના ઊપર સમન ન્હાલતેણે આપવું.

૬૫. જે મામલામાં એડથી જાહે પ્રતિવાદી હોય તે સઘળા પ્રતિવાદી ઊપર જુદા જુદા સમન કરવા.

૬૬. જમિન યા ખીજી સ્થાવર મિલકત બાબતમાં ફરિયાદમાં સમન પ્રતિવાદીને હાથોહાથ પહોંચી રહે નહીં. અને તેને અખ્તિયા રપણા કોઈએ આપેલો ન હોય તો તે જમિન તથા મિલકત લેના ફયાલામાં હોય તેને સમન પહોંચાડી રહાય.

૬૭. પ્રતિવાદીને સમન પહોંચ્યા ઊપર તે સહી ન કરે તો તેને પકડ

ડીલાવયો. અને ન્યાયાધિશે સમન્સુત આપી સહી કરાવવી. પરંતુ સમન્સુત આપ્યા ઊપરે હુકમ ન સાંભળે તો પાંચ સુધી આ સુધી હંડ કરવો. હંડ ન આપે તો આઠ દિવસ સુધી કેદ રાખવો. અને તેના વિશે સમન ઊપર રોરો કરી કરાવ લેખી તે તળે ન્યાયાધિશે પોતાની સહી કરી તે મુકદમામાં રાખવો.

૬૮ પ્રતિયાદી સમન લઈ બનારને નમણે તો તેને ફાલ્સુ થવા બાબત યોગ્ય મુદતની નોટીસ છેવટ બેડેલા આંક ૬ ના નમૂના મુજબ કરી તેના ઘરના સમન્સુ માણસને આપવી. ઘરનું માણસ ન હોય, મા ન લેતો તેના ઘરના બારણે ચોટાડવી. ઘર ન હોય, તો પ્રસિદ્ધ બધા ઊપર ચોટાડવી. અને તે નોટીસની નકલ તળે અને નોટીસ પહોંચાડનાર સિપાઈનો રિપોર્ટ લઈ તે નકલ કામમાં રાખવી.

૬૯ સમન કરાવનાર તથા સમન લઈ બનારના તથા ના બધા આવવાના દરેક ગાણીએ આના એક પ્રમાણે ખવલથી આપે ને તે ન્યાયાધિશ મારફત તથા ખરચમાં ભમેથાય.

મોહોશાલ બાબત.

૭૦. નોટીસમાં લખેલી મુદતસર પ્રતિયાદી ફાલ્સુ ન થાય, તો તેના ઊપર મોહોશાલ કરવો. પણ તે મોહોશાલ છરોબના આના બેથી વધુ અર્થ સુધીનો કરવાને ન્યાયાધિશને અખિયાર છે. ને તેથી વધારેની ભરપૂરે તો શ્રી ફલુરમાં ઝાફેર કરવું.

૭૧. મોહોશાલની હદ દિવસ પંદર સુધીની અધિકારીના અખિયારની છે.

૭૨. મોહોશાલનું ખરચ તેથી ભુદું ગણાયો.

૭૩. પ્રતિવાદી મોહોરાલી થયા પછી ફાળુ થઈ મુદત સર ફા-
લર ન થયાનું ખરું કારણ બતાવે ને તે બ્યાનખી નણાય, તો પહે-
લી મોહોરાલી ખંધી અથવા ચોડ્ય નણાય તેટલી માફકર્યાને ન્યા-
યાધિશ મુજ્જિયાર છે.

૭૪. મોહોરાલીની ચીઠી નમૂના આંક ૭ પ્રમાણે થાસરો અ-
ને મોહોરાલી બૂક નમૂના આંક ૮ પ્રમાણે રાખવામાં આવશે.
જુલાસો થયા અગાળિ મિલકતની
ભક્તિ કરવા વિશે.

૭૫. ફરિયાદી જેવી ફરિયાદ કરે કે પ્રતિવાદી બદલાન તથા પો-
તાની મિલકત છુપાવે છે, અથવા આવી પાછી કરે છે, અથવા
પે થી કાઢે છે ને તેની અદાલતને ખાતરી થાય, તો અગાળિ લેણા-
માં તેના દાવાની રકમ ખરચ સમેતનો પ્રતિવાદી પાસેથી નમિ-
ન લેયો. ને તે નમિન આપે નહીં તો તેની તેટલી ફીમતની મિ-
લકત ભક્તિ કરવી. ને ઠામ સર લેફણામાં મહોજું ઠામ ભક્તિ કરવું.
સદફૂ અરજી અપિલ દાખલ થયા અવલ અસિલે ફરિયાદ-
યેલી અદાલતમાં ને અપિલ થયા પછી અપિલ અદાલતમાં
કરવી ભેઈ જો.

૭૬. વાદીએ અરજી આપવી તેમાં પ્રતિવાદીની મિલકતની
માફિતગારી હોય તેની તપસિલવાર મિલકતની ચાદ આપવી.
ને કદાપિ મિલકતની બખર નહોય તો મોઢમ અરજી આપવામાં
ફરકત નહીં. આ બંધીનું ફુકમનામું અમલમાં લાવવાની બાબ-
તમાં ભક્તિ પ્રકરણી લખેલા નિયમ લાગુ પડશે.

૭૭. દાવો માલ મિલકત ધિરોનો હોય, ને તે માલ મિલકત જ
 મકરવાની જરૂર હોય તો તે મિલકત ફાજર કરવાના નમિન લે
 વાને ઈએ. નમિન ન જાપે તો તે માલ મિલકત જાપરાજીને ઈએ.

૭૮ જમિ થયા પછી પ્રતિવાદી જરૂર સુધાંત દાવા પ્રમાણે પ્રત્ય
 ક્ષ માલ મિલકતના જથ્થા રૂપીઆ લેવા હોય તો તે રૂપીઆ
 ના જથ્થા જાપેલા માલ મિલકત જાપવા ધિરોના લાયક
 નમિન જાપીને જાપ થયેલી માલ મિલકતનો ખુલાસો થવા
 ધિરો જરૂર કરશે. તો તેની મિલકત જીપરની જમિ ન્યાયાધિરો ત
 રત ઊઠાડવી. પરંતુ સ્થાયર માલ જીપર દાવો હોય, તો તે માલ કો
 ઈએ કોઈ પ્રકારે જાપવો નહીં. તેમ કોઈએ લેવો નહીં. એવાં જા
 હેર નામાં પ્રસિદ્ધ કરવાં ને ઈએ.

૭૯ મુકદ્દમાના છેવટ ફેસલા જાંતે ન્યાયાધિરોને એમ માલુમ
 પડે કે વાદીનો દાવો ખરો ન હતાં તેણે વિના કારણે પ્રતિવાદીની
 મિલકત જાપ કરાવી. તો વાદીના દાવાનું ચતુર્થાંશ સુધી ફરવો પ
 ણ તે દંડ સો રૂપીઆથી વધારે ન કરવો. અને પ્રતિવાદીની જા
 ખડનો જાપ તથા મિલકત જાપ થયાના કારણથી નુકસાન થ
 વેલું હશે. તે કમિશન તરીકે દાવો કરશે તે ઈન્સાફની રૂઈથી ગ્રા
 વ થશે તે પ્રમાણે જાપવામાં જાવશે.

૮૦. જમિ કરવામાં જે જરૂર થશે તે સરવે જેની દરખાસ્તથી જ
 સ્વીકૃતિ હશે, તેણે જાપવું પડશે. ને તે જરૂર જાપશે નહીં તો ત્યાં
 સુધી જમિ થવી બંધ રહેશે.

૮૧. જમિ જોરવ્યાજની કરી છે એવું પ્રતિવાદીની નબરમાં જાવે.

તો તેને અપિલ કરવાનો અધિકાર છે.

૮૨. ભક્ષિ કરવાની રીત.

૧. ગંગામ મિલકત પ્રતિવાદીના કુબ્જનમાં હોય, તો તેની ફેફરાસ્ત કરી તે મિલકત અદાલતના કુબ્જનમાં રાખવી.

૨. જો પ્રતિવાદીની ગંગામ મિલકત બીજાના કુબ્જનમાં કુબ્જનમાં હોય તો તે મિલકત પ્રતિવાદીને ન આપવી તે કુબ્જન યાણાને મને કરી જાંદોબસ્ત કરવો.

૩. ભક્ષ પેચેલી મિલકતમાંથી કાંઈ મિલકત ઊપર પોતાનો ફક્ક હોવા બીજાને કોઈ દાવો કરે તો તેનો તપાસ કરવો.

૪. પ્રતિવાદીની ગંગામ મિલકત ભક્ષ કરવા વાદી મોઢા મદરખાસ્ત કરે, તો તે ભક્ષ કરવી પણ તે મિલકતમાં બીજાનો ફક્ક હોય ને ભક્ષિ કરતાં તેમાં કાંઈ નુકસાન થઈ જાય તો તેની જવાબદારીનો ફરાર અથવા અમિન પાદી પાસેથી લેવા.

૮૩. નેચસ્તુનો વાંધો છે, તે ચસ્તુ ખુલાસો થવા સુધી એમની એમ રહેવાથી બચાડી શકે, એવો સંભવ હોય તો બ્યાયાધિશે તે માલખું લીલામ કરી તેના પૈસા અનામત રાખવા.

પ્રતિવાદીનો જવાબ લેવા બાબત.

૮૪. પ્રતિવાદી જાણ થાય તેને વાદીને કરેલી ફરિયાદની અસર તથા બીજા કાગળ રહ્યું કરેલા ફરો તે દેખાડવાને તેની નકલ તે કરી લે તે પછી ફરિયાદીની અરજીનો જવાબ લખી આપવો બેઈએ.

૮૫. એક દરિયામાં બે કીંચા અધિક પ્રતિવાદી ફરો તો સર્વે-
તો એક જ જ્યાં જાણી જાપશે તો ફરકત નથી પણ ફરકના જ
વાળ જુદા જુદા જાણે.

૮૬. પ્રતિવાદીને જાણતમાં જ્યાં તથા ઈતર કાગળ વગેરે
જે જાણતમાં રહ્યું કયારે ફરો તેની નકલો વાદી કરી લે.

પ્રતિવાદીના ફાત્તર જ્ઞમિન વિશે.

૮૭. જ્યાં જાણ્યા પછી પ્રતિવાદી ફરેશાં ફાત્તર રહેવાની
જગત્વ હોય, તે પ્રમાણે ફાત્તર રહેવા જાણત તેના જ્ઞમિન લેવા
ને જ્ઞમિન જાણે નહીં તો પોતાની તરફનો વફીલનીમિ જાણે.

૮૮. જ્યારે વાદી જાણે તેના વફીલને ફેંસલો થયા જગણી
જાણાય કે પ્રતિવાદી જાણે સ્થાનની હુકમતમાંથી જહાર નતાર
છે તો તેના ફાત્તર જ્ઞમિન લેવા ન જાણે તો તેને ફેંદરાવવો.
જો પ્રમાણે વાદી જાણે તેના વફીલે જરૂર જાણીને જાણે તેને
તેમાં પ્રતિવાદીને સ્થાનની હુકમતથી જહાર જ્યાં ને કારણ
હોય તે દર્શાવવું.

૮૯. ન્યાયાધિશે જાણત તપાસ કરી પ્રતિવાદી જાણીત ફ-
કમતથી જહાર નતાર છે. એવું દેખાય તો તેને ફાત્તર જ્ઞમિન જા-
ણ્યા હુકમ કરવો. ફાત્તર જ્ઞમિન છેવટમાંના નમૂના જાણે ૯
પ્રમાણે લેવાને છે.

૯૦. પ્રતિવાદી જ્ઞમિન ન જાણે, તો કામનો ફેંસલો થતાં સુધી
જલકે હુકમનામું જાણવી શકાય ત્યાં સુધી પ્રતિવાદીને ફેંદરાજવા-
ને ન્યાયાધિશે મુક્તિયાર છે. માત્ર વાદી જાણે તેને ફેંદમાં રાખ્યા નું

ત્નાતું જાપયું નેઈએ. કદી ત્નાતું ન જાપે તો તુરત કેદમાંથી ખસા
સ ફરયામાં જાવશે.

૯૧. પ્રતિવાદી ભમિનના અવેળમાં કાંઈ રૂપીજા અથવા મિ-
લકત અનામત મુકે, અથવા જાપે, અથવા પોતાની સ્થાયર મિ-
લકત સ્વસ્થાનની ફદમાં છે એવી ખાતરી કરી જાપે અને તેણે
રખરખ સુધાંત ઘાવાના રૂપીજાનો નિકાલ થશે. તેવું હોય તો બ્યા-
યાધિશે પ્રતિવાદીને કેદ નહીં કરતાં ભમિને ન માગ્યા પરંતુ પ્ર-
તિવાદીએ સ્થાયર મિલકત દેખાડેલી અડાણ, વેચાણ, વગેરે નહો-
વી નેઈએ. તે ખાખત છેવટ નેડેલા જાંડ ૧૦ ના નમૂના પ્રમા-
ણે બંહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરી દેવું નેઈએ.

૯૨. હાજર ભમિન થનારો પોતાની ભમિની ઓડાયવાનું
બંહેર કરે તો તેણે ખાતરી થાય તેવો બીને ભમિન અપાયવો ને-
ઈએ. ને તે બીને હાજર ભમિન મંજુર થયા પછી અથવા પ્રતિવા-
દીને હાજર કર્યા પછી પ્રથમનો ભમિન છુટો થશે.

ફરિયાદીની દુરસ્તી તથા નવીન

પક્ષકાર સામિલ ફરયાધિશે.

૯૩. મુકદ્દમો ચાલતાં વાદી પેટા ગરજ જાપેશે. અને યોજ્ય
જાધારથી તેમાં લાગેલી જુર ખરી છે એમ દેખાઈ જાય તો ઘ-
વાના સ્વરૂપમાં ફેરફાર ન થતો હોય તો પ્રથમની ગરજમાં થયે-
લી ભૂલ સુધારી લેવી. પણ સ્વરૂપમાં ફેરફાર થતો હશે, તો પેટા-
ની ગરજ ઘાંજલ કરી પ્રથમ વાળી ગરજ રદ કરવી નેઈએ. પેટા
ગરજથી કોઈ નવિન પ્રતિવાદી સામિલ થયો હોય, તેને સમન

કરવા વિશે વગેરેને પ્રથમની અરજી પ્રમાણે નિયમ લાગુ પડશે.

૯૪. બીજી વાદી દાવામાં સામિલ કરવા વિશે અરજી હોયને તે તજે સામિલ કરવા યોગ્ય નથી એવું તે સામીલ પેનારની ફરિયાદ થઈ હોય, ને તે વિના ચાલી શકે એમ હોય, તો તેનો આદેશ પેનારનાં મુકદ્દમાનો યોગ્ય નણાય તે પ્રમાણે ફેંસલો કરવો પડે. તે સામિલ થયા વગર ઈન્સાફ કરવો યોગ્ય નથી. એવું ન્યાયાધિશની નજરમાં આવે તો તે ફરિયાદ ફાદી નાખવાને ન્યાયાધિશ મુક્તિયાર છે. માત્ર તે સામિલ ન થયાથી તેનું નુકશાન થશે તેની ફરિયાદ તે ઊપર ચાલશે.

૯૫. થયેલી ફરિયાદમાં કોઈ સામિલ થઈ ઈચ્છા કરે તો, અથવા ફરિયાદ કરનાર કબૂલ કરે તો તેનાં નામ દાખલ થાય પરંતુ સામિલ થયું ઈચ્છનારની આ બાબતની બુદ્ધિ ફરિયાદીની ચાલે શકે એવું હોય તો એ અરજી મંજૂર ન કરવી. છતાંપિ ફરિયાદ કરનાર બીજી વાદી સામિલ કરવાનું કબૂલ ન કરે અને સામિલ કર્યા વગર ઈન્સાફ યોગ્ય નહીં, એમ નજરમાં આવે તો ફરિયાદ ફાદી નાખવી. માત્ર વાદીને ના કબૂલ કર્યા મૂળે તેનું નુકશાન થાય તેની વાદી ઊપર નુકશાનની ફરિયાદ ચાલશે.

પક્ષકારોએ પુરાવો આપવા તથા

તેની ચોકસી કરવા બાબત.

૯૬. પ્રતિવાદીએ ન્યાયમાં દાખો કબૂલ કર્યો નહોય, અથવા પ્રતિવાદી વગેરે હાજર થતાં તે મુકદ્દમામાં તે બાબતનો તપાસ કરવો નજરમાં આવે તે બાબત પુરાવા રજૂ કરવાની તારીખ

નિમવી. ને પદ્મકારને તે તારીખની ખબર છેવટ ભેજેલો આંક ૧૧
નો નમૂનો છે. તે પ્રમાણે નોંદીસ કરી આપવી. તે મુદતમાં તેણે
પુરાવો આપવો નેઈએ.

૯૭. નિમેલી મુદત પ્રમાણે વાદી પુરાવો ન આપે, અથવા
છાજર રહેવાની અગત્ય ઘોષા થકાં ગેર છાજર રહે તો તેની અરજી
ફાઈલમાંથી ફાદી નાંખવી. અને પ્રતિવાદીને જે ખર્ચ થયું હોય,
તે વાદીએ આપવા બાબતનો હુકમ કરવો. પરંતુ ફરિયાદીની
અરજી ફાઈલમાંથી દૂર કર્યા પછી પંદર દિવસમાં ને વાદીએ
જ્ય કારણ બતાવે, તો તે અરજી ફરી ફાઈલમાંથી લેવાને અ-
ધિકાર છે.

૯૮. ફરિયાદીની અરજી ફાઈલમાંથી દૂર કર્યા પછી પાછી
વાદી તેજ બાબત નવિન અરજી કરશે તો તે ચાલશે.

૯૯. પ્રતિવાદીએ નિમેલી મુદતમાં પુરાવો રજૂ ન કર્યો હો-
ય તો વાદીના પુરાવા ઊપરથી ચોકરી થશે.

૧૦૦. પદ્મકારોએ પોતાના સ્વાર્થ સાધવાના ને પુરાવા મુક-
દમાં દાખલ કરવાના હોય, તે ન્યાય કરનારના માગ્યા પગર
દાખલ કરવા નેઈએ. ને યોગ્ય જાણાયાથી ન્યાયાધિશે હુકમ
કર્યા છતાં તે પ્રમાણે પણ પુરાવા હોય, તો રજૂ કરવા પરંતુ અ-
મુક પુરાવો ન્યાયાધિશે ન માગ્યા મૂકે આપવો રહી ગયો એવી પ-
દ્મકાર તકરાર કરશે. તો તે મંજૂર થનાર નથી.

૧૦૧. વાદી પ્રતિવાદીએ દાવાની સાબિતી માટે જે દસ્તાવેજ
ચંગેરે રજૂ કરવાનાં તે તમામ કાગળો દરખાસ્ત થએ તુરત

અસલ રબુ કરવા બેઠીયે. તે અસલ દસ્તાવેજની પહોંચેને
 પક્ષકારે કાગળ રબુ કરા હોય તેને આપવી. પણ ચોપડામાંનું
 ભૂમે ખર્ચ અથવા ખીન્ને કોઈ પણ દસ્તાવેજ અથવા કાગળ હશે
 તે કાઢીને રબુ થઈ શકતો નથી. એવા કાગળની નકલો અસલ
 દેખાડીને કામમાં દાખલ કરવા હરકત નથી. તે અસલ કાગ-
 લો અને નકલો સાથે અદાલતના કામદારે અથવા કારકુને
 તેની રબુયાત લેઈ અસલ પ્રમાણે નકલ છે. એવો શેરો લખી
 દાખલ થયાની તારીખ તથા પોતાની સહી કરવી અને ચોપડા
 ના અસલ કાગળ ગિર નકલ ફલાણા નંબરના કામમાં લી-
 ધી, એવો શેરો સહી સુધાંત લખવો. પણ તબવીબ વખતે
 પક્ષકારે દેખાડવા માટે તે અસલ કાગળ રબુ કરવા બેઠીયે.
 એ પ્રમાણે ફેંસલો થઈ રહ્યા પછી નકલ રાખી અસલ પાછી
 આપવી.

૧૦૨. કોઈ દીવાની અદાલતના દફતરમાંના અથવા
 ખીન્ન સરકારી દફતરમાંથી કોઈ કાગળ સુકદમાંમાં દાખલ
 કરવા માટે વાદી પ્રતિવાદીને જરૂર હોય તો તેણે જે અધિકાર-
 દીના તાબામાં તે દફતર હોય તેનો રિપોર્ટ આપી તેની સ-
 હી સુધાંત કાગળોની નકલ લઈ દરખાસ્ત થયા બરાબર
 દાખલ કરવી બેઠીયે.

૧૦૩. વાદી પ્રતિવાદીએ અરજી આપી હોય, તે કામદાર
 તે કાગળની નકલ ન આપે તો વાદી પ્રતિવાદીના અરજી કર-
 વાથી ન્યાયાધિશે અસલ કાગળ અથવા તેની નકલ જરૂર

હોયતો પરત્નારી મંગાયવીનેઈયે. તે નકલોનું ખર્ચ મંગાયનારે
રહુ કરયું.

૧૦૪. અપિલની મુદત થઈ રહ્યા પછીવાદી પ્રતિવાદી અસ
લ ફાગળો પાછા મળવા વિશે નજર ન કરશે અને તે ફાગળ થયે
લા ફેંસલા સિવાય બીજા કામમાં બિપયોગમાં આવે તેવા ફરો
તો ન્યાયાધિશે તેની નકલો લઈને અસલ ફાગળો બેના હોય
તેને સ્વાધિન ફરી તેની પહોંચ લેવી. પણ આ ફાગળનો થયે
લા ફેંસલા સિવાય બીજા કાંઈ બિપયોગ ન હોય તે ફાગળ પા-
છા આપવા નહીં.

૧૦૫. પક્ષદાર અથવા સાક્ષી દોરે રહુ ફરેલા ફાગળ ખોટા
છે એમ નજરમાં આવે. અથવા કપટથી એક મિલકત અને
કોઠાણે સાતમાં, અડાણી, વેથાણ, લખી આપીને અયેલ લીધો
એવું સાબિત થશે. અથવા દાન બક્ષિશ અનેકને લખી આપે-
લું સાબિત થશે. તો તે મુકદ્દમાનો ઈન્સાફ ફરીને તેવું કરનાર
ને તથા ખોટો દસ્તાવેજ ચલાવનારને શિક્ષા અથવા માટે તે-
ના ફાત્તર બમિન લેઈને અપિલની મુદત ગુજર્યા બાદ ફો-
નદારીમાં તે દસ્તાવેજ સાથે મોકલવો જોઈયે. અને અપિલ ફો-
ર્ટમાં એ પ્રમાણે માલુમ પડે છેવટ ફેંસલો થતાં ન સદ્દૂ પ્રમા-
ણે કરયું.

સાક્ષી બાબત.

૧૦૬. વાદી અથવા પ્રતિવાદી કોઈની સાક્ષી આપવાને
અથવા કોઈ તરફથી ફાગળ મંગાયવાને ચહારો તો તેણે સાક્ષીશર

ને શી બબર છે અથવા ક્રીયો ફગળ મંગાવયો. તે દરખાસ્તમાં લખવું નેઈએ. અને તે દરખાસ્ત તબવીબતો દિયસ મુકરર કરવાના અચલ આપવી.

૧૦૭ પક્ષકારે પુરાવો આપ્યા પછી ચોકશીની તારીખ મુકરર કરી ને ને સાક્ષીદારને બોલાવવાનો હોય તેના બિપર એક ફુકમ છે વર આંક ૧૨ નો નમૂનો નેડેલો છે. તે પ્રમાણે લખવો. તેમાં સદહી તારીખ બિપર હાબર થવાને સંતજાવવું. અને દસ્તા વેલ વગેરે મંગાવવા વિશે દરખાસ્ત હોય, તો તે સુધાંત હાબર થવું. એવું લખીને તે ફુકમ અદાલતના પરાવાળા સાથે પહોંચાડવો.

૧૦૮ દીવાની કામમાં સરદાર અથવા આબરુદાર મોટા માણસની સાક્ષી લેવી જરૂર હોય તેના નામથી ચાદી મોકલી નવાબ મંગાવવો અથવા ઘર આગળ કામદાર મોકલીને સાક્ષી લેવી નેઈએ. તેમજ સાક્ષીદાર આબરુદારની ભિ હોય, અથવા રોગ વગેરે કારણથી તે અદાલતમાં આવી ન શકે એમ હોય તો તેને ઘેર કામદાર મોકલી સાક્ષી લેવી.

૧૦૯ સાક્ષીદારને સમન દેખાડ્યા પછી તેની સદી પહોંચ્યા મીતિ સદીકરી લેવી. સાક્ષીદાર સમન લઈ જનારને ભેગો ન થાય તો ભેગો સાક્ષીની દરખાસ્ત આપી હશે તેણે સાક્ષીદારને દેખાડી આપવો નેઈએ.

૧૧૦ સાક્ષીદાર અદાલતની હદમાં ન રહેતો હોય તો ને ના તાબામાં રહેતો હોય તેના તરફ ચાદી સાથે સવાલ પત્ર

મોઢલી તેની સાક્ષી બંખી મંગાવવી. પણવાદી અથવા પ્રતિવાદી એવું યોગ્ય કારણ બતાવી શકે તે સાક્ષીદારની સાહેદી ન્યાયાધિશની સમક્ષ લેવી જોઈએ તો તેણે સાક્ષીદારના ત્રુષણ પ્રમાણે નવા આવવાના ખર્ચની રકમ સરકારમાં ત્ર્ય પછી ન્યાયાધિશે તે સાક્ષીદારને પોતાના રૂબરૂ બોલાવી સાક્ષીલેખી પણ તે સાક્ષીનું ખર્ચ સાંમેના પક્ષકાર ઊપર ચઢતારવથી. અને પારકા રાજમાંનો સાક્ષી બોલાવવામાં આવશે નહીં.

૧૧૧. સાક્ષીદારની બુખાની લેવા યગેરે તબવીબ કરવા વાસ્તે જે દિવસ મુકરર કરવામાં આવશે. તે દિવસની વાદી પ્રતિવાદીને છેવટ જાંઝ ૧૩ તથા જાંઝ ૧૪ ના નમૂના જોડેલા છે. તે પ્રમાણે નોટીસથી બજર આપવી. અને યોગ્ય કારણથી ફરીથી પુરાવા લેવાની જરૂર જણાયે તે વિશે પણ સદૃષ્ટ પ્રમાણે કરતા જવું. મુકદ્દમામાં ચકીલ ફરી તે નોટીસ આપવા જરૂર નથી બકીલને બજર આપવી જોઈએ. અને નિમેલા દિવસ ઊપર પક્ષકાર હાજર ફરી, તેમના સમક્ષ સાક્ષીલેખી તથા પુરાવાના કાગળ તપાસવા યગેરે જે તબવીબ કરવાની હોય તે કરવી. અને સાક્ષીદાર તરફથી હસ્તાવેબ યગેરે રબુ થશે. તે અસલ મુકદ્દમામાં દાખલ કરીને બપોરથી રહ્યા પછી પાછા આપવાના કાગળોની નકલ રાખીને પાછા આપવા. તે બાબત રબુવાત લેવા યગેરે વિશે કલમ ૧૦૦ નો ઠરાવ લાગુ પડશે.

૧૧૨. સમન પહોંચ્યા ઊપર જ્યારે સાક્ષીદાર નિમેલા દિવસે હાજર ન થાય, અને હાજર ન થયાનું યોગ્ય કારણ ન હોય તો

તેને પકડી મંગાવવા ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે. ને પકડી લાવ્યા
 ઊપર મને હુકમ પ્રમાણે ફાળર થવામાં ફલાણો અટકાય પડ્યો.
 જેણું યોગ્ય કારણ બતાવી ખરું ન કરી આપે તો તેનો દંડ ફરવાકર
 મદાર મુખ્તિયાર છે. પણ તે દંડ રૂપ થી વધારે ન ઠરાવયો. ને દંડ
 ન આપે તો આઠ દિવસ થી વધારે કેદ નહીં કરયો.

૧૧૩. સાક્ષીદારને સમન્નુત આપવી કે જે પ્રશ્નનું તને અ-
 દાલતમાં પુછાશે તેનો નવાબ ખરો આપયો, જોદું જોલબું
 નહીં. જોલીશતો શિક્ષા થશે, જે પ્રમાણે સમન્નવી સાક્ષીદાર
 જે ધર્મનો હોય તે ધર્મના સોગન દેઈ સાક્ષી લેવી. પરંતું સા-
 ક્ષીદાર અતિ યોગ્યતાનો હોય, જેયો કે સોગન દીધા વિના મ-
 નમુન ખરો કહેશે તો તે સાક્ષીદારને સોગન રિધા વિના સાક્ષી
 લેવાને ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૧૧૪. સાક્ષીદાર અદાલતમાં ફાળર થઈ સાક્ષી ન આપે
 અથવા સાક્ષી ન આપવાનું કારણ ખરું કહેનાર નથી અથવા
 પ્રશ્ન વિરુદ્ધ બિત્તર આપે તો તેને રૂ. ૫૦ સુધી દંડ અથવા આઠ દિવ-
 સ સુધી કેદ કરવા ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે. પણ સાક્ષીદારે સા-
 ક્ષી ન આપ્યાથી જે નુકરીના નિધાય તેની ફરિયાદ તે સાક્ષી દાર
 ઊપર ચાલશે.

૧૧૫. વાદી અથવા પ્રતિવાદીની દરખાસ્તમાં જે મનમુન લ-
 ણ્યો હોય તેરલું ન સાક્ષીદારને પુછી બિત્તર લેયો. દરખાસ્તમાં
 લખ્યા સિવાય અમુક સવાલ કરીને નવાબ બંબી લેયો ને ઈચ્છે
 જેણું વિશેષ કારણ ઊપર દેખાઈ આવે. અથવા કોઈ પદરકાર

અથવા તેનો વફીલ બનેર ફરે અને તેવું કારણ ન્યાયાધિશે ન્યાય
કરતે વિચારમાં આવે તો તે સ્વાલ દ્રી ન્યાય લેવા મુખ્તિયાર છે.

૧૧૬. કોઈ સાક્ષીદાર અદાલતમાં બે બબતે બો-
લે અથવા દાંડાઈ ફરે અથવા તેણે લખાવેલી નુબા-
ની ઊપર સહી નકરે, તો તે બાબત હાબર મિનલસનીયાદી બિ-
પર તે સાક્ષીદારના પાંચ રૂપીઆ સુધી દંડ કરયો. ને દંડ નજા
પે તો આઠદિસ સુધી કેદ રાખયો. ને તે નુબાની ઊપર ન્યા-
યાધિશે તેવો શેરો લખીને સહી કરવી.

૧૧૭ સાક્ષીદાર બોરી સાક્ષી આપે. તો તેને શિક્ષા
થવા સાદે હાબર બમિન લઈ લાગલોજ કાગળો સહી ત
ફોજદારીમાં નોકરી દેયો.

૧૧૮ જોફારો દસ્તાવેજ કોઈ પાસે હોય તે મંગાવવાથી
અથવા કોઈ માણસને સાક્ષી લેવાથી ઈન્સાફ હુક્ત
થશે. એવું કામદારના ધ્યાનમાં આવે તો પક્ષકારોએ
દરખાસ્ત આપી નહોય તો પણ તેની સાક્ષી લેવા તથા
તે દસ્તાવેજ મંગાવવાને ન્યાયાધિશે મુખ્તિયાર છે. અને તે
બાબત ખર્ચ ન્યાયાધિશે યોગ્ય દેખાય તે પક્ષકાર પાસે
થી લેવું.

૧૧૯ ફક્ત ચોપડા અથવા દસ્તાવેજ કે બીજા કોઈ કાગળ
પત્ર હાબર કરવાનો સમન ને સાંજ ઊપર થયો હોય તે સંજે
મંગાવેલા ચોપડા અથવા દસ્તાવેજ વગેરે હરકોઈ માણસની
સાથે અદાલતમાં રહ્યું કરાવે તો તેણે બતે હાબર થવાની ભૂ

નથી. ને એવા રત્ન થયેલા દસ્તાવેજ વગેરે જે સતો થતાં સુધી
આપવાની પણ કાંઈ નરૂરી કારણ સર પાછાં મળે ને તે આપે
થી કાંઈ ફરકત નહોય. તો તે પાછાં આપવાને તે કાગળોની સહી
વાળી નકલો કામમાં રાખવી.

૧૨૦. શાહેદીને પક્ષકાર પાસેથી ખર્ચ રોજ ૩૧ થી વધારે
જાપાવવું નહીં.

૧૨૧. શાહેદીને પક્ષકાર કાંઈ પુછે તો પુછવા દેવું. પણ પુછ-
વા થકી શાહેદીને નવાબ દેવાનો ઈશારો મળે, અથવા અઘટીત
યાત પુછે તો તે પુછવા દેવું નહીં.

૧૨૨. સાક્ષીની જુજાની લીધા પછી પરસ્પરના શાહેદીને મુ-
કદમાના લગતા નરૂરના સ્વાલ પુછવા પક્ષકારોને છુટ આપવી.
ને છેવટ કોઈ યાત પુછવાની રહેતી હોય તો તે પુછવાને ન્યા-
યાધિશ મુખ્તિયાર છે. જે પ્રમાણે તમામ તબવીબ પુરી થઈ રહ્યા
પછી તેમાં સાક્ષીની સહી લઈ તે નિચે ન્યાયાધિશ પોતાની
સહી કરવી.

૧૨૩. શાહેદીની જુજાની લેવાના ઠરાવેલા દિવસ અગાળી
કોઈ શાહેદી પોતાને નરૂરના કામનો સબબ બતાવે, ને તે વ્યા-
જબી ગણાય, તો તેની શાહેદી નિમેસા દિવસથી અગાળી લ-
ખી લેવા ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૧૨૪. સાત વરસની ઉંમરના બાળકની જુજાની લેવી નહીં.
અને બાર વરસથી ઓછી ઉંમર વાળાને અધિકારીએ નબરેબે-
તાં થયેલી ફકીકત ફરી રાકવા લેવું નબરમાં ન આપે તો તેની

પણ સાક્ષી લેવી નહીં.

૧૨૫. એક સાક્ષીની બુખ્યાની બીજે સાક્ષી ન સાંભળે,
તેવી રીતે લેવી.

૧૨૬. તપાસ કરવા બનાવને ઘરખાર તરફથી લાવુ કે બેસવા
વાહન નમળતુ હોય તો તેને લાતા તથા બેસવાના વાહનનું ખર્ચ
બે પક્ષકારો પાસેથી નિમો નિમ અપાવાશે. પણ બે એક તરફથી
ઘરખાસ્તથી ભગો અથવા ભમિન ઊપર તબલિલ કરવા ભવું પડે તો
તેનું સરવે ખર્ચ ઘરખાસ્ત કરનારે આપવું પુશે. ને પછી બે મુકદ્દમો
હારશે. તે ઊપર બે સર્વે ખર્ચ પુશે.

૧૨૭. દીવાના તથા મન ફેલ માણસ બે થયેલી વાત બરા-
બર રીતે લખાવી શકે, એવી શુદ્ધ બુદ્ધિમાં નથી તેની સાહે દીક્ષ-
દાવતમાં ચાલશે નહીં.

પક્ષકારોને પુરરિશ કરવા બાબત.

૧૨૮. કેસનો થયા જગાણે પક્ષકારોને પુછી સદાઈ ફરી લેવા
ને યોગ્ય નહરમાં જાણ્યા પ્રમાણે પુરરિશ ફરી ન્યાબ લેવો
નેઈયે.

ભમિન તથા ઘરની ફદો વગેરેની થોડી

બાબત.

૧૨૯. ભમિન અથવા ઘરની ફદ બાબત તકરાર હોય તો તે
જગા અદાવતના મુખી કામદારે જાણે ત્યાં જઈને લેવી ને તે બા-
બતનો નકરો ફરી તે ઊપર વાદી પ્રતિવાદીની સહીઓ કરાવી
તેઈ મુકદ્દમામાં દાખલો રાખવો. તેવું જ ભમિન કિંથા ઘરની કિં-

મત બાબત તકરાર પડે, તો ફીજીઆ સુધારને બોલાવી ફરાય-
વી. પરંતુ તે જગા બેવા અથવા કિંમત ફરવા ન્યાયી સરકારી
કામમાં ફરકત પડે, અથવા બને તે ન્યાયનું જગત્ય ન હોય, યા
બીજું કાંઈ યોગ્ય કારણ હોય તો ખાતરીનું માણસ જગા બેવા
યા કિંમત ફરાયવા મોકલવો. અને તેણે તે જમિન અથવા ઘર
નેઈ અભિપ્રાય સહીત નકશો કિંવા કિંમતની યાદી ફીજીઆ
સુધારની સહીઓ સુધાંતની રજુ કરવી.

૧૩૦. ઊપરની કુલમ પ્રમાણે તબવીબ ફરવા સમય આસ-
પાસ રહેનાર લોકોની કિંવા તે બાબત ને નાણતા ફરો તે લો-
કોની યાદી પ્રતિયાદીના સમક્ષ સાક્ષી લખી લેવા કામદાર
ને અધિકાર છે.

મુકદ્દમો મુલ્તવી રાજવાબાબત.

૧૩૧. મુકદ્દમો ચાલતો હોય એવામાં કોઈ યોજતે પાકું કારણ દેખા-
ડવામાં નાંખે તો યાદી પ્રતિયાદીને અથવા બેમાંથી ફરકો-
ઈને મુદત આપીને મુકદ્દમો સાંલખવાનું કામ યોજતે યોજત
મુલ્તવી રાજવાબે અદાલત મુખ્તિયાર છે. ને તે એમ ફરવામાં
નાંખે ત્યારે હમેશાં તે મુકદ્દમો ફરીથી સાંલખવાને અદાલતે
દિવસ ફરાવવો.

૧૩૨. અપેલી મુદતની અંદર પક્ષકાર દાખલતા રજુ ન
કરે કે શાહેદોને હાજર ન કરે તો ન્યાયાધિશે ચાલેલા કામ
તથા બીજી વધારે તબવીબ થઈ શકે તે ફરી તે ઊપરથી ફેસ-
લો નાંખવો.

પંચ નિમવા બાબત.

૧૩૩. કોઈ પેણ દાવામાં પક્ષકારોના દાવાનો નિર્ણય પંચ મારફત કરાયયો પક્ષકારને નણાય. ને તે મુકદ્દમાનો ફેંસલો થયા અથવા ખુદ પક્ષકાર ન્યાયાધિશીમાં અરજ કરાયે તો ન્યાયાધિશે તે કામનો પંચો થી નિકાલ કરાયયો નેઈએ. ને પંચ નિમવામાં આવે તેને કામ ચલાવતાં અગાઉ પ્રતિ જ્ઞા અપી અંક ૧ પ્રમાણે પ્રતિજ્ઞાનામું લખી લઈ કામમાં રાખવું.

૧૩૪ કોઈ પંચ બીજે ગામ રહેતો હશે તો તેને સમન કરી બોલાવયો. ને ને પક્ષકારનો તે પંચ હોય તે પક્ષકાર પાસેથી તે પંચને ખર્ચ અપાવવું.

૧૩૫. મુકદ્દમામાં ફીયા પંચ હોય તે નિમવાને યાદી પ્રતિયાદી ને અખ્તિયાર છે. પેણ પંચ નિમવા બાબત યાદી પ્રતિયાદી ને એક મત ન થાય અને ન્યાયાધિશ પંચ નિમાવે એવું યાદી પ્રતિયાદી અરજ કરે તો કામદારે ગણિકા માખડદાર હોય તેવા પંચ એ મુકદ્દમાનો ફેંસલો કરવા સાથે નિમવા નેઈયે. પરંતુ પંચાતિયાની રાંખ્યા ચારથી કમ ન હોય, કુદાથીત બીજા પક્ષકાર એક માણસ બીપર તરોંસોં રાખી કબજો ચુકાવી લેવા રાજી હોય તો તે માણસને નિકાલ કરવા બદલ કુદમ કરવાને ન્યાયાધિશને અધિકાર છે.

૧૩૬. પક્ષકારોએ અથવા સરકારથી નિમેલા પંચો બિશે યાદી પ્રતિયાદીએ અગાઉથી રાજીનામું લખી આપવું.

નેઈયે. અને તેમાં અમારા ઘણાં વિશે પંચરાવ ફરશે તે અ-
મારે કબૂલ છે. એવો ફરાર ઊભયતાની સહીઓ તથા સા-
ક્ષીઓ ફરાવયો.

૧૩૭. ઊપર લખ્યા પ્રમાણે લખતો આપેલા પછી ન્યાયાધિ-
શે એ પંચોના નામે સદ્દુ કામતા નિહાલતો અત્રિપ્રાય લખી
આપેલા બાબત એક કુકમ લખયો. એ મુકદ્દમાના સર્વ કાગ-
ળો અદાલતમાં તેને દેખાવા ને ઈન્સાફની બાબતમાં પં-
ચો તેમજ માજે તે ન્યાયાધિશે આપવી.

૧૩૮. અદાલતમાં મુકદ્દમાનો ઈન્સાફ ચાલતાં થકાં પં-
ક્ષકારો પાસેથી હાબલ થયેલા પુરાવા સિવાય બીજા કાંઈ
પુરાવા હાબલ કરવા વિશે અથવા કોઈની સાક્ષી લેવા બા-
બત પંચો ફરે તો ન્યાયાધિશે તે પુરાવો તથા સાક્ષી હાબ-
લ ફરાવવી નેઈયે.

૧૩૯. પંચો પાસે મુકદ્દમો ચાલતાં જ તાં ન્યારે કોઈ પંચ-
ની જે અદલી ફરે અથવા ન્યાયાધિશની સામે એવો અપરાધ
કર્યો હોય તો શિક્ષા થાય એવા પ્રકારનો બીજો કાંઈ ગુન્હો ફરે
તો પંચોની અરજી ઉપર સ્વતઃ ખોતાની પાસે ગુન્હો કયા પ્રમા-
ણે શિક્ષા કરવાને ન્યાયાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૧૪૦. પંચો પાસે ફેસલા સારૂ મુકદ્દમો સોંપ્યા પછી તેમાં
થી એકાદો પંચ મરણ પામે અથવા બીજા કાંઈ કારણથી ગેર
હાજર થાય તો પક્ષકારે તે પંચને બદલે નવો પંચ નીમિતેનું
નામ જાહેર ફરે અથવા સરકારથી પંચ નિમવાની અરજી કર્યા

જિપર સરકારથી નીમયો ને ઈયે.

૧૪૧. પંચોગે મુકદમાના સરવે કાગળ પત્ર ને યા પછી
પદ્મકારોની તકરાર સાંભળી લઈ જાણિયા પોતાનો બે
હોય તે જાણતલા હુકમ તળે લખી તે નીચે પોતાની
સહીયો કરવી.

૧૪૨. સરવે પંચોનો જાણિયા એક સરખો નહોય
તો તેમણે બુદો બુદો જાણિયા પોત પોતાનો લખી જાપ-
વો ને ઈયે.

૧૪૩. સરવે પંચોનો એક મત ન થાય તે તે તરફે નના પં-
ચ હોય તો તે જિપર એક સરપંચ કામદારે નિમયો ને ઈયે.
જને તે સરપંચ હાજર ન થઈ શકે તો નવો સરપંચ નિમયાને
કામદાર મુજ્જિયાર છે.

૧૪૪. પંચોના મતોમાં નેદપુડી બુદો બુદો જાણિયા
ય જાણ્યો હોય તો નેની તરફ બહુ મત હોય તે પ્રમાણે જ-
થવા ન્યાયાધિશને યોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે ફેસલો ક-
રવો ને ઈયે.

૧૪૫. પંચોએ જાપેલા જાણિયામાં કોઈ ઊઘડીભૂ-
લ હોય, અથવા ને વાતમાં નિર્ણય કરવું યોગ્ય થાય તે
બાબતનો નિર્ણય થયો નહોય અથવા ફેસલો મોભમ હોય
તો ફરીને દુરસ્ત કરી જાપવા વિશે ન્યાયાધિશે હુકમ કરવો.

૧૪૬. પંચોની અથવા સરપંચની લાંચ લુચાઈ અથવા
જેર સમન્સનો કોઈ ખોટાટ ફરે, તો તે સાબિત થયા સિ-

વાય સરવેના એક મતથી આપેલો અભિપ્રાય ફરીરાફના
ર નથી.

૧૪૭. નીચે લખેલા ફારાસર પંચનો ફરેલો ફેંસલો
ફરી તપાસ કરવા તેમને પાછા મોકલારો.

૧. જેવાત પિયારમાં લેવાની તે ન લીધી હોય, જ-
ને ન લેવાની તે લીધી હોય.

૨. ફેંસલા બેવાથી ન માલૂમ પોંકે મુલક સિરસ્તાથી
વિરુદ્ધ અથવા ગેરવ્યાજની છે.

૧૪૮. પક્ષપાત અથવા રૂશયત સિવાય ફેંસલો થયો
હશે તો તે પંચનો ફરેલો ફેંસલો રદ થશે નહીં.

૧૪૯. પંચનો ફરેલો ફેંસલો રદ કરવા કોઈ પક્ષકારે અ-
રજી કરવી હોય તો એક મહીનાની અંદર અદાલતમાં અ-
રજી કરવી.

૧૫૦. પંચનો ફરેલો ફેંસલો ઊપર લખેલા ફારાસર પાછો
મોકલવા સબબ નહોય, અથવા કોઈ પક્ષકાર એક મહીનાની
અંદર તે ફેંસલો રદ કરવા અરજી રજુ ન કરે તો તે પંચના ફેંસ-
લા મુજબ અદાલતે હુકમનામું કરવું તે ઊપર અપિલ થા-
વશે નહીં.

૧૫૧. આપેલી મુદતની અંદર બાણી ભેઈ જે કોઈ પંચજૂ
લાસો નહીં આપે તે બાણી લંબાણ ફરશે તો તે ઊપર મો-
હોરાલ સુધી તાકીદ થઈ શકશે.

૧૫૨. પક્ષકારોમાંથી કોઈ પંચ કરવાનું કબૂલ ન કરે

ને ન્યાયાધિશની નબરમાં જાયે કે તે જોના મુકદમા વિશે
 જથવા તે મુકદમાના કાંઈ ત્રાજા વિશે ચાર ગ્રાહીત માણ-
 સના જાણિપ્રાય જેવા નહીં રહે. તો ન્યાયાધિશે ચાર જા
 ખરૂદાર માણસ તે કામમાં જાણિપ્રાય જાપવાને લાયક હો-
 ય તેને નિમવા પાતા તેમાંથી કોઈને પક્ષકારો માંથી ના કબૂ
 લ કરે, અને તેનું વ્યાજબી કારણ હોય તો તેને જદતે જીભે
 લાયક માણસ નિમવો. પછી નીમેલા માણસેને સર્વ કામ
 સમજાવી તેનો જાણિપ્રાય લેવો ને તે મંબુર રાખવો ન રા-
 ખવો ન્યાયાધિશને હાથે છે.

૧૫૩. સરપંચ નિમવા વિશે જન્મે પક્ષકારનો એક
 મત ન થાય તો ન્યાયાધિશની નબરમાં વ્યાજબી જાયે
 તેની તરફ ખુલાસો જાપે તે ઉપર જપિલ ઉપરની જદાલ
 તમાં સિરસ્તા પ્રમાણે ચાલશે.

જાણિપ્રાય કોના તથા કેઈ જાજત લેવા તે વિશે.

૧૫૪. ધર્મ શાસ્ત્ર જથવા સરિયતની જાજતમાં કાંઈ
 સંદેહ પડે તો ન્યાયાધિશે શાસ્ત્રી જથવા મોલવીને પ્રશ્ન પ
 ત્ર મોકલી ઉત્તર મંગાવવો. અને દેશની જથવા વહેવાર
 ની હમેશની ચાલ અને નાત સિરસ્તો સમજવાની નહીં
 જણાય તો તે તે જાજતના વાકેફ ગાર વૃદ્ધ અને યોગ્ય સો
 ક અને નાત વાળા જેમનો જાણિપ્રાય લઈ યોગ્ય હશે તે
 વો ફેસલો કરવો.

સોગન ઊપર નિકાલ કરવા વિશે.

૧૫૫. મુકદ્દમામાં ખાતરી લાયક પુરાવો નહોય તેવાદી મે-
તિવાદી આપેલ આપેલના સોગન ઊપર નિકાલ કરવા રાજી હો-
ય તો વાદી અથવા પ્રતિવાદી યોગ્ય જણાય તેને સોગન આપી
નિકાલ કરવો જોઈએ.

ફરિયાદી માંડી વળવા બાબત.

૧૫૬. છેલ્લો ફેસલો થતા પહેલાં કોઈ પણ વખતે વાદી અ-
દાલતને ખાતરી કરી આપે કે ફરિયાદી ફાદી લેઈને
જેલ બાબત નવીન ફરિયાદ કરવાની છુટ આપવાને પાક્કા
કારણ છતાં અદાલતને યોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે ફરવા દેવાને ન્યા-
યાધિશ મુખ્તિયાર છે. જો નવીન ફરિયાદ કરશે તેમાં પહેલી ફરિ-
યાદ ફરી જ નહીં હોય એ રીતે વાદીને ફરિયાદ સંબંધી મુદતના
નિયમ લાગુ પુરો. અદાલતની રજા વિના જો વાદી ફરિયાદ ચ-
લાવ તો બંધ થાય, તો તે જ બાબત તેથી નવી ફરિયાદી થઈ શ-
કશે નહીં.

૧૫૭. અન્યો અન્ય સમન્નુત અથવા બંદોબસ્ત કરીને કો-
ઈ ફરિયાદી માંડી વળાય અથવા તે ફરિયાદીની બાબતમાં
તે પ્રતિવાદીવાદીનું મનમનાવે તે બંદોબસ્ત અથવા સમન્નુત અ-
થવા મનમના ઘું દફતરમાં નોંધી, તે ફરિયાદીનો તે પ્રમાણે
નિકાલ કરવો. અને જો રીતે થયું હોય તેવી મતલબ લખીને
વાદી અદાલતને જરૂર આપે, અને તે પ્રમાણે થયાની અ-
દાલતને ખાતરી થાય, તો અદાલતે ફાત્ત બંધ કરવું.

૧૫૮. ફેસલો થતાં જયલ કોઈ પણ યજ્ઞે પોતાની ફરિયાદ માંડી વાળવાને દરખાસ્ત જાપી કામ બંધ કરવા વાદીને હક છે. તો તેણે દરખાસ્ત જાપવી.

૧૫૯. જ્યેતે દરખાસ્ત કામ ચલાવવા અગાડિ હશે તો વાદી જે ભરેલી ફી તેને પાછી મળશે પણ કામ શરૂ થયા પછી દરખાસ્ત જાપશે. તો તેને ફી પાછી મળશે નહીં.

કામ ચલાવતાં પક્ષકાર મરી નવ તેવિશે.

૧૬૦. મુકદ્દમો ચલાવતાં જતાં વાદી અથવા પ્રતિવાદી કોત્ત થાય ને દાવાનું કામ ચલાવવું જાડી રહ્યું હશે ને યોગ્ય કારણ હશે તો ચાલશે. ફક્ત વાદી કોત્ત થાય તો તેના વારસે નામ દાખલ કરાવવા અરજી કરવી જોઈએ, પ્રતિવાદી કોત્ત થાય તો તેના વારસનું નામ દાખલ કરવા વિશે વાદીને અરજી કરવી જોઈએ. જો કઈ પ્રતિવાદી હોય, અને તે કોત્ત થાય ને તેનો ચાર સહિતાં તેનું નામ વાદી દાખલ નહીં કરે તો અરજી ફાઈલમાંથી કાઢી નાખવી જોઈએ પણ જાસબજથી ફરીથી નવી અરજી કરવાને વાદીને અટકાય નથી. વારસ ન હોવાના કારણે મુદ્દેલા પ્રતિવાદીની મિલકત ઉપર દાવો ચલાવવા વાદી ચાહશે તો મુદ્દેલો વાદી અથવા પ્રતિવાદી સિવાય બાકીના વાદી અથવા પ્રતિવાદી ઉપર યોગ્ય નણાયા પ્રમાણે હુકમ વાદીની અરજી ઉપરથી મુકદ્દમો ચલાવવામાં આવશે.

૧૬૧. વાદી મરણ પામશે તેના વારસનું નામ દાખલ થયા

વિશે જરૂર કરવાની જાબતમાં યોગ્ય મુદતનું ઝાફેરનામું છેવટ
 ઝાંડ ૧૫ નો નમૂનો બેડેલો છે, તે પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું. ને તે મુ-
 દતમાં ચારસ હાજર થાય તે દરિયાદ કાઢી નાખવી. અને પ્રતિ
 વાદીને બે ખર્ચ થયેલું ફરો તે વિશે ન્યાયાધિશની નબરમાં યોગ્ય
 જણાવ્ય તે પ્રમાણે મરનારની મિલકતમાંથી જોપાયવાળો ફુક-
 મ કરવો.

૧૬૨. મુબેલા વાદીના ચારસ વિશે તકરાર પોથી તેમને
 જાણતમાં ફરિયાદ કરવા વિશે ફુકમ જાપીને તેનો છેવટ નિ-
 વાજો કરે ત્યાં સુધી ચાલતી ફરિયાદનું કામ મોકુદ રાખવું.

૧૬૩. મુબેલા વાદી જથ્થા પ્રતિવાદીને ઠેકાણે ને ચારસના નામ દા-
 ખલ થશે તેમને કામ ચલાવવાની જાબતમાં તેમના સર્વ નિય-
 મ લાગુ પડશે.

સ્ટામ્પના જથ્થા તેને બદલે સરકારી
 ચિન્હના નિમેલા કાગળ સિવાય થયે-
 લા દસ્તાવેજ નાકબૂલ થયા વિશે.

૧૬૪. સાદા જથ્થા ઝોછી નિમતના કાગળ ઊપર થયા દસ્તા-
 વેજ નિમેલા કાગળ વિશેના નિબંધ પ્રમાણે છાપી લીધા વગરના
 ન્યાયના કામમાં મંતુર કરવા નહીં.

ફેસલાનો દિવસ મુકરર કરવા તથા
 ફેસલ કરવા જાબત.

૧૬૫. પુરી તબવીજ થયા પછી ફેસલ કરવાનો દિવસ મુકરર
 કરી તે દિવસે હાજર થયા વાદી પ્રતિવાદીના નામથી એક ફુકમ

લંબી તે જીપર તેમની, જથવા તેમની તરફના વક્રીનો હોય તો તે-
 સની સહીઓ લેવી. આ કલમ પ્રમાણે હુકમ લખ્યો તે છેવટમાં
 ૧૬નો નમૂનો નેડેલો છે તે પ્રમાણે લખ્યો.

૧૬૫. જોયો ત્યારે મુકદ્દમો હોય ને તેનો ફેંસલો નિમેલી તા-
 રીખે એક દિવસમાં થઈ શકતો નથી. જથવા બીજું કંઈ મોડું પ્રાપ્ત થાય તો
 યજમાનના નણાય તો તે રોજ કામના દાખલામાં લંબી રાખી યોગ્ય
 મુદત સુધી જથવા તમામ કાગળ પત્ર વાંચવા પુરા થઈ રહે ત્યાં સુ-
 ધી તે કામ મુક્તવી રાખું.

૧૬૭. ફેંસલાના નિમેલા દિવસે વાદી ન્યાયાધિક્ષીમાં હાજર
 હોય ને પ્રતિવાદી ગેરહાજર હશે. તો ફેંસલો કરવો. પ્રતિવાદી હાજર
 હશે ને વાદી હાજર નહીં હશે તો મુકદ્દમો ફાઈલમાંથી કાઢી ના-
 ખ્યો. પણ તે હાજર ન હોવાથી ઈન્સાફ ઠરાવવા હરકત નહોય
 તો કામનો ફેંસલો કરવો ને ઈચે. ફક્ત ન્યાય કરનારને નણાઈ
 જાયશે તો ફેંસલાનો એક દિવસ મુકદ્દમ કરી તે દિવસે પક્ષકાર હા-
 જર થવાની તબવીબ કરવી. ત્યાં સુધી તે મુકદ્દમો મોડું પ્રાપ્ત થાય.

૧૬૮ ફેંસલો કરવાના નિમેલા દિવસે વાદી પ્રતિવાદી જથવા
 તેમાંથી ને હાજર હશે. તે સમક્ષ મુખ્ય કામદારે તમામ કાગળ પ-
 ત્ર વાંચી હાજર પક્ષકારની તબવીબ સાંભળી લેઈ તે કામનો યો-
 ગ્ય નણાય તે પ્રમાણે ફેંસલો કરવો. અને તે જદાલતમાં ખુલ્લી
 રીતે તેજ વખતે સાંભળાયવો ને ઈચે. પછી તેમાં ફેરફાર કરવો નહીં.

૧૬૯. મુકદ્દમામાં પક્ષકારોને ને પ્રમાણે ખર્ચ થયેલું હશે તે
 ફેંસલાની વખતે ને પક્ષકાર હારશે. તેના જીપર ચઢાવાશે. જથવા.

કોઈ કારણથી યોગ્ય જણાય તે પક્ષકારના અંગ ઊપર નાખવા ન્યા-
યાધિશ મુખ્તિયાર છે.

૧૭૦. મુકદ્દમા નંબરના જનુક્રમ વડે ફેંસલો કરવા પણ કાં-
ઈ યોગ્ય કારણથી પછવાડે થયેલી અરજીનો ફેંસલો કરવાને કાં-
ઈ હરકત નથી.

૧૭૧. મુકદ્દમા સંબંધી બે કાગળ થશે તેના ઊપર મુકદ્દમા-
નો નંબર અને તે શી બાબતનો કાગળ છે તે અને ઠાળવા તારી
ખની જનુક્રમે નિશાનીયો બે વખતની તે વખતે નાખીને દરેક
કાગળ ઊપર સિરસ્તેદારે રજુ કરવું. અને કામદારે તે કાગળ
ઊપર સહી કરીને હુકમના કાગળ ઊપર મોહોર કરતા જવું.

૧૭૨. પક્ષકારોએ ઘાયા બાબત તોડ કર્યો હોય તે બા-
બત ઊભવ જાણે કેવો તોડ કર્યો તેનો ખર્ચ બાબત શો હરા-
વ થયો તે લખીને ન્યાયાધિશ પાસે સહી સુધાંતની અરજી આ-
પે તે પ્રમાણે હુકમનામું કરવું બેઠીયે.

૧૭૩. વાઢીયે કાંઈ સ્થાયર માલ મિલકત મગેલી હોય તે
બાબત હરાવ થાય તેની ચતુરશીમા તથા તે માલ જોખાજ-
વાના બે બીજા ખુણા હોય તે સ્પષ્ટ પાણે નીચાડામાં લખવા
બેઠીયે.

૧૭૪. ફેંસલાની નકલ પક્ષકારે માગી નિમેલા કાગળ રજુ
કર્યાંથી દસ દિવસમાં ન્યાયાધિશે સહી તથા રીફ્રા સુધાંત
આપી પાવતી લેવી.

૧૭૫. પક્ષકાર ફાજર હોયને ફેંસલો થયો હોય તે ફેંસલની

તારીખ પછી અપિલની મુદત લાગુ થશે કોઈ પક્ષકાર હાજર નહોય.
તે બિપર હુકમનામું થયું હોય તેણે ખર્ચ આપી આદેર કરવાનો ટીસ-
આપવી. અને તે નોટીસ લાગુ થયેલી તારીખનો દાખલો નીચા
ઉપર તળે લખી રાખવો. તથા તે તારીખ પછી અપિલની મુદત
ગણી જશે તેની વતી ફેંસલો થશે તે નોટીસ નહિં કરાવે તો બીજા
પક્ષકાર હુકમનામાની નકલ લેશે તે તારીખ પછી અપિલની મુદ-
ત સમજવી નેઈયે.

હુકમનામા બાબત.

૧૭૬. બન્ને પક્ષની દલીલ દસ્તાવેજ લેવા પછી તથા સા-
ક્ષીની બાબતની લખી લીધા પછી અને બન્ને તરફનું બોલવું સાં-
ભળ્યા પછી ન્યાયાધિશે પોતાના તરફથી હુકમનામું કરવું.

૧૭૭. હુકમનામામાં કામના મુદ્દા પહેલા લખી ત્યાર પછી
કારણ સહિત ગરાય લખવો. ને ત્યાર બાદ તે હુકમનામામાં ન્યાયા-
ધિશે પોતાની સહી કરી ખુલ્લી અદાલતમાં તે બન્ને પક્ષકારને
પાંચે સંભળાવવું.

૧૭૮. મુકદમાનું ખર્ચ કોની પાસેથી કેટલું કોને અપાયું તે
પણ સાફ રીતે હુકમનામામાં લખવું.

૧૭૯. મુકદમા સંબંધી ફી તથા પ્રતિયાદી અને રાફેદોને
સમન કરવાનું, તથા બીજા હુકમોનું, તથા દસ્તાવેજની નકલો-
નું, અને વકીલો જેને સનદ મળી હશે તેની ફી તથા રાફેદો તથા
પંચને તેમજ સ્થાનિક તબવીજ તથા ફીસાબ તપાસવાનું જે
સર્વે ખર્ચ મુકદમાનું ગણાશે.

૧૮૦. મુકદ્દમાનો નંબર તથા પક્ષકારનાં નામ અને દાવા-
ની હકીકત હુકમનામામાં લખવી.

૧૮૧. જો મુકદ્દમો તંગમ મિલકત બાબત હોય તો તે મિલ-
કત પાછી આપવા, અને તે મિલકત મળી શકે નહીં તો તેની
વ્યાજબી કિંમતનો જાંફો ઠરાવી તે આપવા હુકમનામા-
માં લખવું.

૧૮૨. ન્યાયાધિશની નજરમાં જોમ આવેકે અમુક દેણદાર
જોકદમ લેણું અગાધી આપી નહીં શકે તો તેની હાલત બિપર-
નજર રાખી તે બિપરના લેણાનાં કાંયાં પાણુ ફરી શકે.

૧૮૩ ફરિયાદીના લેહણાના દાવાની સામે પ્રતિવાદીએ દા-
વો ફીધો હોય તો વાદીનો દાવો તથા પ્રતિવાદીનો દાવો હુકમ-
નામામાં બુદ્ધો બુદ્ધો લખવો. અને બન્ને પક્ષકારના પરસ્પરના
દાવાનો કારણ સહીત ઠરાવ લખી તેનું નેટણું લેણું નિકળે તે-
ફમોત્તી બાદબાકી ફરીને બિપર બાકી રકમ નિકળે તે બિપર તેટલી
રકમનું હુકમનામું કરવું.

૧૮૪. કરાર તેણવાની નુકશાની બાબત ફરિયાદ હોય અને
અદાલતની નજરમાં જોયું આવેકે તે કરાર પુરો કરવાને પ્રતિવાદી
શક્તિવાન છે. તો વાદીના અનુમત્તથી મુદત ઠરાવીને તેટલી
મુદતમાં તે કરાર જોમનો જોમ પુરો કરવાનું હુકમનામું ફરી આપ-
વાને અદાલત મુખ્તિયાર છે. અને જો હુકમનામું કરે ત્યારે તે કરા-
ર પ્રતિવાદી પુરે ન કરે તો તેના બદલામાં નુકશાની અદાલતેણે કે-
ટલા રૂપીઆ આપવા તે અદાલતે હુકમનામામાં ફરમાવ્યું.

જાળફો.

ફુકમનામું જમલમાં લાયવાની

દરખાસ્તી વિશે.

૧૮૫. જેની તરફ ફુકમનામું થાય તે જમલમાં લાયવા ચલ-
શે અને ફુકમનામા ઊપર અપિલ કરવાની મુદત દૂરી ગઈ હશે.
જે અપિલ નહીં થઈ હશે. અથવા અપિલ થઈ ફેસલો થયો હશે તેણે
પ્રુદ અથવા જાલ્દામમાં ભિમેલા વડીલ અથવા મુખ્તિયારની મા-
રફત ફુકમનામું બંનવવાને જે અદાલતને અધિહાર છે તે અદાલત-
માં નીચે લખ્યા પ્રમાણે મળ્મુન લેખી દરખાસ્ત આપવી જોઈએ.

૧ દાવાનો નંબર તથા પક્ષકારોનાં નામને ફુકમનામાની
તારીખ અને ફુકમનામું થયા પછી અપિલ થઈ હતી અથ-
વા નહોતી તે ફુકમનામું થયા પછી દાવાની જાળતમાં પ-
ક્ષકારે બિફાલ કર્યો છે કે નહીં.

૨ ફુકમનામા ઊપરથી ફરજ લેવાની અથવા નુકશાનીની
રકમ કેટલી અથવા ફુકમનામામાં બીનું કાંઈ આપ-
વું હોય તો તે લખવું જોઈએ.

૩. ફુકમનામું રીતે જમલમાં લાયવું તે તપસીસવારજખવું.

૧૮૬. ફુકમનામાના માલિક એકથી વધારે હોય તેમાંથી
કેટલાક અથવા ફક્ત એકલો સંપૂર્ણ ફુકમનામું જમલમાં લાયવાવિ-
શે દરખાસ્ત આપશે તો તે ફુકમનામામાં લાગનાઈ આવ્યાં હોય તો
દરખાસ્ત આપનારના લાગપ્રમાણે જમલમાં લાયવું. ત્નાઈ ને નણા
ઈ આવ્યા હોય તો દરખાસ્ત આપનારને લાગપુછી તે વિશે પ્રમાણ જોઈ જા-

કીનામાલીકનેમુદતજંથીનોરીસ જાપવીને તે મુદતગિપર તેમણે હાજર
 થઈ દરખાસ્ત જાપનારે બતાવ્યા પ્રમાણે ત્રાગાકુબૂલ કુરે જ-
 થવાપુરી દરખાસ્ત જમલમાં લાયવા વિશે મંજૂરી જાપે તો તે
 પ્રમાણે જમલમાં લાયવું. કદાપિ મુદતની જંદર તફાર હાજર ન-
 હોઈ કુરે તો દરખાસ્ત જાપનારે બતાવેલા ત્રાગા પ્રમાણે પુરાવા-
 ના જાધારથી ખાતરી થયા મુજબ જમલમાં લાયવું.

૧૮૭. જેના તરફ ફુકમનામું થયું તે તેણે જીભને જાપ્યું ફરી
 જથવા કાંઈ યોગ્ય કારણથી જીભને સ્થાધિન થયું ફરી તો ખા-
 તરી લાયક દાખલાના જાધારથી જેની પાસે તે ફુકમનામું જા-
 યું તેને દરખાસ્ત જાપવાનો જથિકાર છે. અને મુનાસબબણા
 યે જસલ માલિકના દરખાસ્તગિપરથી જેવી રીતે ફુકમનામું જ-
 નવવામાં જાયે તેવી રીતે જેની દરખાસ્ત ગિપરથી જન-
 થયું નેઈયે.

૧૮૮. પ્રતિયાદીના જંગમ માલની જપ્તિ કરાયવી હોય
 તો દરખાસ્તી લગત તે માલની તપસીલની ચાદવાદીયે
 જાપવી નેઈયે. જથવા જબર નહોય તો તે ફુકમનામામાં
 જપાયેલી રકમ તથા જર્મ પુરુથાય તેરલી મિલકતનો કાંઈ
 પણ જંગમ માલ જપ્ત કરયો જેવી રીતે દરખાસ્તમાં મોઘમ-
 લાયું ફરી. તો જે ચાલશે. પણ તે જંગમ માલ કલાણે કેકાણે છે
 એવું દરખાસ્ત જાપનારે જપ્તિની યજતે બતાવવું.

૧૮૯. પ્રતિયાદીનો સ્થાયર માલ તથા મિલકત જપ્ત કરાય-
 વી હોય તો દરખાસ્તી લગત તે માલ મિલકતની ચાદ જાપી

માલ મિલકત ગ્રાણજવામાં આવે તેવી નિશાનીઓ તે ચાદમાં લખવી ને ઈયે.

૧૫૦. ને માણસ ઉપર ફુકમનામું થયું તે માણસે ફુકમનામું જામલમાં લાવવા જાય ત કદાપિ મંદણ પામે તો તેના ધારસ ઉપર જ થવા તેની માલ મિલકત ઉપર તે ફુકમનામું બજવવા વિશે દરખાસ્ત આપી ફરી તો કામદારે વિચાર કરીને તે દરખાસ્ત કબૂલ કરવા લાયક છે એવું બંણાય તો ફુકમનામું જામલમાં લાવવું.

૧૫૧. દરખાસ્ત આપનારે દરખાસ્તની સાથે ફુકમનામું રબુકરવું. અને અધિકારીએ તે ફુકમનામાના હાથની સાથે તે દરખાસ્તની સાથે રબુયાત કરી બરાબર હોય તો તે મંજૂર કરી છેવટ આંક ૧૭ નો નમૂનો નેડેલો છે, તે પ્રમાણે બૂક રાખી તેમાંનો ધવો ને ઈયે. કદાપિ દરખાસ્ત માંની મતલબ ફુકમનામા સાથે મળતી ન હોય, તો દરખાસ્ત આપનારે પાછી આપી ફરસ્ત કરી આપવા ફુકમ કરવો. અને ફુકમ થયા છતાં ફરસ્ત ન કરી આપે તો તે દરખાસ્ત ના મંજૂર કરવી ને ઈયે.

૧૫૨. પદ્મદાર એક હોય ને તેનું આપસ આપસ ઉપર નગદ રૂપીઆનું ફુકમનામું થયું હોય તો તેની બાદબાકી કરી બાકી રહેશે તેટલું માત્ર ફુકમનામું જામલમાં લાવવું ને ઈયે.

૧૫૩ ફુકમનામું બજવવાના કામમાં નેના ઉપર ફુકમનામું થયું તે માણસ એવી રજત કરશે કે તે ફુકમનામાના માલિક ઉપર મેં ફરિયાદ કરી છે. સબબ ફુકમનામું જામલમાં લાવવું મો કુદ રાખવું તો ફુકમનામાના માલિકને તે ફરિયાદીના ખરચ

સુધાત રૂપીઆના બમિન આપવા વિશે હુકમ કર્યો અને બમિન
આપે તો હુકમનામું જમલમાં લાવ્યું. બમિન ન આપે તો થપેલી ફરિયાદની
રકમનેટલું હુકમનામું જમલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખ્યું ને ઈયે.

મોટી પદવીના, જે આખરૂદાર
ઊપર જમલકેવીરીતે થાય તે

બાબત.

૧૮૪. દરખાસ્ત આપેનારે તે માણસ ઉપર હુકમનામું આપવા
વિશે દરખાસ્ત આપવાની છે. તે માણસ મોટી પદવીનું જગર
આખરૂદાર હશે તો તે માણસ તરફથી હુકમનામાનો નિકાલ ક-
રાવી આપવા વિશે જરૂર કરાવવી. અને બન્નવનાર અધિકારીએ
યોગ્ય મુદતમાં નિકાલ કરી આપવા વિશે હુકમ કર્યો.

૧૮૫. આપેલી મુદતમાં મોટી પદવીનું અથવા આખરૂદાર માણ
સ હુકમનામાનો નિકાલ અથવા માલિકની સમત્વૃતિ નહીં કરે
તો જમલમાં લાવનાર કામદારે સરકારમાં બહેર કરી તે બા-
બતમાં સરકારનો જે પ્રમાણે હુકમ થાય તે પ્રમાણે જમલ કર્યો.

હુકમનામા પછી આપેલા

વસુલ બાબત.

૧૮૬. હુકમનામું થયા પછી પ્રતિવાદીએ જે વસુલ આપ્યું હ-
શે તે હુકમનામા નીચે લખી લેવું ને ઈયે. અથવા પહોંચ લેવી
ને ઈયે. જે પ્રમાણે ન કરવાથી લીધેલું વસુલ દરખાસ્ત આપેનાર
ના કબૂલ કરે તો તે વિશે તકરાર સાંભળવામાં આપરો નહીં
પણ તે બાબત પ્રતિવાદી બુદ્ધિ ફરિયાદ કરશે તો ચાલશે.

માલવિશે થયેલા ફેંસલા પ્રમાણે

માલ જાપવા જાખત.

૧૮૭. નમિન વગેરે સ્થાવર મિલકત જાખત હુકમનામું થયું હશે તો તેની તરફ હુકમનામું થયું હોય તેના સ્થાધિન તે જમિન જગર તે માલ કરાયવો. પરંતુ ચતુર્મસિના રિપસ પછી તે જમિનમાં કોઈ રહેતું હોય તે ઘરખાલી કરાયવું નહીં. તેમજ જેણે જમિનમાં મોહોલ હોય તો કાપી લીધા પછી તે જમિન સોંપાયવી. પણ જમિન માં ફેંસું પાડી નિકળી કબજામાં થતાં સુધી ધારો અને ઘર કબજામાં થતાં સુધી ત્યાં માંગે તો જાપાયવા ફરકત નહીં. પરંતુ તે જાખતની ફરિયાદ બુદ્ધિ સાંભળી હુકમનામું કરી જાપવું.

૧૮૮. ચહીયટ કરવાનો હુકમ તેનો છે એવું રૈયત લોકના અથવા કોઈ માણસના તાબામાંથી જમિન અથવા ખીન્ને સ્થાવર માલ જાપાયવા હુકમનામું થાય તો તે જમિન જગર તે માલ મુલકી સંબંધી હોય તો વાદીને સ્થાધિન કરેથી દાખલા સાથે મુલકી અધિકારીને લખી મોકલવું નેહીયે.

વિક્રી વગેરેના લેખ જીપર સહી

સાક્ષી કરવા વિશે થયેલું હુકમના

મું જમલમાં જાપવા જાખત.

૧૮૯. વિક્રીનો લેખ કરી જાપવા જાખત અથવા વિક્રીના લેખ જીપર અથવા ખીન્ન કોઈ હસ્તાયેક જીપર સહી અથવા સાક્ષી કરી જાપવા જાખત હુકમનામું થયું હોય તે

પ્રમાણે તે ન કરે તો તેના તરફ જો હુકમનામું થયું છે તે પક્ષકારે તે લેખ જથવા તે સહી જથવા તે સાક્ષી ન્યાયાધિશે કરાવી જાપાવવું. તાકીદ કર્યા છતાં પણ તે ન કરી જાપે તો તે વિક્રીના લેખ તૈયાર કરીને તે જીપર જગર સહી સાક્ષી કરવાના લેખ જીપર સદ્દૂ પ્રકારનો શેરો લખીને ન્યાયાધિશે પોતાની સહી કરી જાપે વી. જોટલે પક્ષકારે લખી જાપ્યા. તેવું લાગુ પુરશે.

હિસ્સો જાપવા બાબતથયેલું

હુકમનામું જમલમાં લાવવા વિશે

૨૦૦. પંત્યાળી જોટલે જવિલક્ત ભમિનના જથવા ઘરના જથવા બીજા કાંઈ માલમાંથી હિસ્સા પ્રથક પ્રથક કરી જાપવા બાબતનું હુકમનામું થયેલું હોય તો હુકમનામું બલ્લવનાર કામદારે તેની રજમંદી અને તેમાં તકરાર પુરો તલામાણસ વિદ્યમાન ને ઊત્તરતામાંથી કોઈ પ્રકારે નડતર નરફે જોવા વિલાગ કરી જાપાવવા.

ભમિન જીપર જમલમાં લાવવા

બાબત.

૨૦૧. કોઈ મનુષ્ય ભમિન થયાથી તે જીપર સર્વ હુકમનામાની જથવા તેના કાંઈ હિસ્સાની જાબજારી જાવી હોય તો તે પ્રમાણે પ્રતિવાદી જીપર હુકમનામું બલ્લવવામાં જાપે તેન પ્રમાણે ભમિનદાર જીપર બલ્લવવું નેઈયે. પરંતુ મૂળ દેણદાર જીપર નીલાજો થઈને તેની ભિલકત ભમિનદારે દેખાડી હોય તો સીરસ્તા પ્રમાણે પ્રથમ ભક્ષિ કરી તેની ફરાજમાં ઊત્પન્ન થાય તે જાપાવવી.

જને તેટલાથી નીચાડાનો અથેળ પુરો ન થાય તો બાકી રૂપીઆ
જનમિન પાસેથી અપેયવા.

પ્રતિવાદીની મિલકત ભક્ષ

કરવા બાબત.

૨૦૨. પ્રતિવાદીના તાબામાંથી ભંગમ માલ ક્રીંચા કિંમત ઘાત
દસ્તાવેજ ભક્ષ કરવા હોય તો પ્રત્યક્ષ પકડી ભક્ષ કરવા ભેઈયે. જ-
ને તે જ જન્યતાર કામદારે જનમિન લઈ પ્રતિવાદીને જુમે રખાવ-
વા. પ્રતિવાદીને જનમિન ન મળે તો તે માલ સરકારને સ્વાધિન
રાખવો ભેઈયે.

૨૦૩ જનમિન અથવા ઘર અગર બીજે સ્થાયર માલ ભક્ષ
કરવો હોય તો તે વિક્રી અગર બક્ષિસ અથવા બીજી કોઈ પણ
રીતે કરીને પ્રતિવાદીએ કોઈને આપવો નહીં. ને કોઈએ લેવો પણ નહીં.
એ બાબત જાહેર નામું છે. વર આકાંડ નો નમૂનો ભેડેલો છે.
તે પ્રમાણે કરવું.

૨૦૪. પ્રતિવાદીની માલ મિલકત અથવા લેણું બીજા પાસે
હોય તે ભક્ષ કરવા બાબત દરખાસ્ત આપ્યાથી તે માણસને મા-
લ મિલકત અથવા પોતા પાસે હોય તે કબૂલ કર્યાથી તે મિલકત
ભક્ષ કરવી. અથવા તે દેણું તેણે પ્રતિવાદીને આપવું નહીં. એથી
કબૂલત લાંબી લેઈ લેણાની ભક્ષિ કરવી. પરંતુ તેણે ના કબૂલ કર્યા
થી વાદીને દેખાડે તે મિલકતનો નોંધ માત્ર કરાવવો. તથા તે મિ-
લકત કરજના અથેળમાં મળવા દરખાસ્ત આપનારે દાવો કર-
વો ભેઈયે.

૨૦૫. પ્રતિવાદીનું લેણું નષ્ટ થયા બિપર તે દેણદાર પાસેથી તે રૂપીઆ લેવાના તથા તેની પાપતી આપવાનો બબ્બવનાર કામદારને જાણિદાર છે. અને બબ્બવનાર કામદારે આપેલી પાપતી માલિકે આપ્યા પ્રમાણે લાગુ પડશે.

૨૦૬. પ્રતિવાદીના કુટુંબના નિર્વાહ અર્થે જવશ્ય નેછેયે તે પાઘરણ તથા વાસણ તથા સ્ત્રિયોના જંગો બિપર જવશ્ય નેછેયે, જે વાં સૌભાગ્ય ઘરેણાં તેવોજ સ્ત્રિધન તથા ખાવાનું જે મહીના સુધીનું જન્ન તથા પ્રતિવાદીની બિપજીવીકાના સામાનની વસ્તુ માત્ર નષ્ટ કરવી નહીં.

૨૦૭. કરબનું વસુલ કરવા ઘરેયેયવાની દરખાસ્ત થાય તો પ્રતિવાદીને રહેવા પુરતી ભગા તેને રાખી બાકી બીજા હરકતની હોય તે નષ્ટ કરવી.

૨૦૮. જો કોઈ દોર હાંખરની હોય તો તેની પંચોના મતે કિંમત નક્કી કરાવવી. અને પ્રતિવાદી દોર હાંખર કરવાના કરારથી તેની કિંમત પ્રમાણે ભમિન આપે તો પ્રતિવાદીને સોંપાયેલાં પ્રતિવાદી ભમિન ન આપે તો વાદી પાસેથી સદહૂ પ્રમાણે ફરાર ના લેખ લખાવી લેઈ અથવા યોગ્ય હોય તો ભમિન લેઈ વાદીને સોંપાયેલાં. અને વાદી સંભાળી ન લે અથવા સરકારમાં રાખવા બદલ વાદી ખર્ચ ન આપે તો તે દોરાં કોઈ પ્રકારથી લેવાં દેવાં નહીં. જેવું અફેરનામું પ્રસિદ્ધ કરી પ્રતિવાદીના કબજામાં રહેવા દેવાં. અને તેના બિપર કોઈનો દાવો હોય તો તેને હાંખર થવા વિશે જાંડ ૧૯ ના નમૂના મુજબ અફેરનામું પ્રસિદ્ધ કરી તે મુદ્દ

ત્ત્વીજંદર કોઈ દાયો ન બતાવેતો તે દોર હરરાજ કરવાં નેઈયે. જ-
 સિમાં ગાય હોયતો હરરાજ ન કરવી ને વાદી હૃત્યારો ન હોયતો તે-
 ને કીંમત ઠરાવી જાપવી.

૨૦૯. વાદીનો દાયો પુરો થઈ રહે ત્યાં સુધી નેટલી વખત પ્ર-
 તિવાદીની મિલકત વાદી બતાવે તે તે વખત જોઈ કરીને તે થિ-
 રોના નિયમો પ્રમાણે જમલમાં લાયકું.

૨૧૦. ને વસ્તુની જોડી કરવી હોય ને વસ્તુમાં કાંઈ દરખાસ-
 નો ફક હોયતો તે મુકીને જાણીતી જોડી કરવી. તે જોડી થયેલી વ-
 સ્તુમાં કાંઈ દરખાસનો ફક છે એમ પાછળથી માલમ પડેતો તે-
 વસ્તુ જાલગ રાખવી. ને તે વેચાણ થઈ ગઈ હોય તો તેના વે-
 ચાણમાંથી દરખાસ હઠના પૈસા પહેલા વસૂલ કરવા.

૨૧૧. ને જોડી થયેલા માલના લીલાખનું ઓફેરનામું થઈ ગ-
 યા પછી તે માલ ઊપર દાવાની જરૂર જાણતમાં જાપરો તો
 તેનો તપાસ નહિ થયો હોય ત્યાં સુધી લીલાખ થવું બંધ રહેશે.

૨૧૨. જોડી થયેલી મિલકત વેચાણા જાણી તે ઊપર કોઈ
 પોતાનો ફક હોવા દાયો કરતો હોય તો તેનો ન્યાયાધિશે ત-
 પાસ કરતાં એમ જાતરી થાયકે દાયો કરનારનો ફક છે તો તે
 ના ફક નેટલી મિલકત ન વેચતાં જાણી રહે તે વેચવી.

૨૧૩. હુકમનામું જમલમાં લાયનાર કામદારે સ્થાયર
 મિલકત તથા જંગમ મિલકત કુજલ કર્યા પછી તે ઊપર કોઈ-
 નો દાયો હોયતો જાણ થવા પિરો ત્રીસ દિવસની મુદતનું જા-
 હેરનામું છેવટ નેડેલા જાંડ ૧૫ના નમૂના પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું.

૨૧૪. ભક્ષિ થયા પછી જાહેર નામાની મુદત સુધી જોનો ફડ
 તે મિલકત ઉપર હોય તેણે ફાજર થઈ પોતાનો ફડરી રીતે છે
 તે લખીને જરજી કામદારને આપવી. જોને તેણે ભક્ષ કરાવનાર.
 ને તે વિશે પુછવું. જોને તે ફજૂલ કરે તો તે માલગીપ રથી ભક્ષિ
 ઉઠાડવી. કદાપિ ભક્ષિ ઉઠાડ્યા વિશે ફજૂલ નહીં કરે તો દાવો
 ખતાવનારને પંદર દિવસની મુદતમાં ફરિયાદ કરવાને
 હુકમ કરવો.

લીલામ બાબત.

૨૧૫. હુકમનામાની તામિલ કરવા ૮ જેટલે અમલમાં જા
 વયા ૭માં સ્થાવર અથવા જંગમ મિલકતનું લીલામ કરવાનું
 હોય તે ન્યાયાધિશે પોતે જઈ અથવા પોતાના તરફસાદારને
 મોકલી જાહેર લીલામ કરવું.

૨૧૬. ભક્ષિમાં કાંઈ ઘર અથવા ભમિન હોય તે ભમિનની પે-
 દાદી અથવા ભાડું આપવાથી જોડ વર્ષની અંદર વાદીના
 હુકમનામાનો નિકાલ થાય જોમ ભણાય તો ભક્ષ થયેલા
 માલની ફરાજી ન કરતાં તે પ્રમાણે તબવીબથી તે હુકમ
 નામું બત્તવવું.

૨૧૭. જા રીસાવાની કલમ ૮૨ મીમાં લખેલા કારણથી
 જનામત રાખેલા પૈસા ઉપર જાહેર નામાની મુદતમાં કોઈ
 દાવો કરી ખરો નહીં કરી શકે તો તે જા હુકમનામા પ્રમાણે
 વાદીને અપાવવા.

૨૧૮. જાહેર નામાની મુદતમાં કોઈ દાવો કરનાર ફાજર

ન થાય અથવા હાજર થઈને આપેલી મુદતમાં ફરિયાદ નહીં કર
 તો તે ભ્રષ્ટ થયેલા માલની હરાજ કરવાની તારીખ મુકરર કરીને
 તે તારીખની લોદોને ખજર થવા માટે બહેરનામું છેવટ આં
 ૨૦ નો નમૂનો બેંડેલો છે તે પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું. અને ઠરાયે-
 લા દિવસે બહેર રીતે એ મિલકત હરાજ કરવી.

૨૧૦. હરાજમાં માલ મિલકતનું વેચાણ થયા પછી તે
 માલ લેનારની સહી લીલામની ચાદી ઉપર લેવી બેંડેયે
 ને કિંમતના રૂપીયાની ખાતરી આપ્યા સિવાય માલનો ફાજ
 ને કરવા દેયો નહીં.

૨૨૦. બહેરનામામાં સ્થાપર મિલકતને વાસ્તે ૧ મહીનો
 અને લંગમને વાસ્તે પંદર દિવસથી ઓછી મુદત ન નાખવી
 બેંડેયે.

૨૨૧. લંગમ વસ્તુ લેનારને તેજ વખત પૈસા આપવા
 પુરો.

૨૨૨. માલ લેનાર તેજ વખત પૈસા ન આપે તો તેની ચા
 રદિયસ રાહા બેંડે તેને બેંખમે માલ અનામત રાખવો તે
 રવામાં તે પૈસા આપી માલ ન લઈ જાય તો તે માલ ફરિયા
 લીલામ ફરી વેચવો ને વેચતાં આગળની કિંમતથી કાંઈ બુક
 થાન્ જાય તો તેનુકરીઆન્ પહેલા ખરીદદાર પાસેથી લેવું. પણ
 નફો થશે તો પહેલા ખરીદદારને નમણતાં મિલકતની કિં-
 મતમાં ગણાશે.

૨૨૩. માલ લેનાર ખરીદ કરેલા માલના પૈસા આપે તેની

પહોંચ લીલામ ફરનારે આપવી.

૨૨૪. સ્થાયર મિલકત લીલામમાં વેચાતી લેનારે
સ્તુની કિંમતથી ચોથાઈ તેનું વખત આપવી. અને ખાફીના
ત્રણ ફિસ્તા પંદર રોનની જંદર આપી દેવા. પણ જો પંદર રો-
નની જંદર પૈસા નહીં આપે તો તે મિલકતનું ફરીથી લીલામ
કરવું તેમાં આગળની કિંમતમાંથી કાંઈ નુકશાન ન્યતો પ-
હેલા લેનાર પાસેથી લેવાશે. અને આગળ લેવાજોતી ચો-
થાઈ તેને પાછી મળશે નહીં. તેમજ નફો થશે તો તે પણ તેને
ન મળતાં મિલકતની કિંમતમાં ગણાશે.

૨૨૫. લીલામ થયાની અગાળી લેણદાર પોતે ખરીદ
યાને ચફાતો હોય તો ન્યાયાધિશે લેણદારની મંજૂરીથી ત્રાફી
તમામ્સની રૂઠિયે તે વસ્તુની કિંમત કરાવી લેણદારને વેચા-
થી આપવી.

૨૨૬. ખરીદદારને લીલામમાંથી લીધેલી સ્થાયર નિ-
લકતનો દસ્તાવેજ ન્યાયાધિશે નમૂના આંક ૨૧ પ્રમાણે કરી
આપવો.

૨૨૭. લીલામમાં લીધેલી સ્થાયર મિલકત લેનારને ક-
બજે કરતાં પ્રતિવાદી જથ્થા તેના તરફથી કોઈ પણ રોકડો
તેણે દરખાસ્તી હુકમ તો આપ્યો. ગુન્હો કર્યો જેમ જાણુ તેના
સબ્બ ફોજદારી કાયદામાં લખ્યા પ્રમાણે થશે ને તેને સજા
થવા ફોજદારી અદાલતમાં મોકલવો. પરંતુ પ્રતિવાદી
સિવાય બીજાને કોઈ હુકમ થઈ રોકડો તો તેણે જીપર લખ્યો

મુજો ફોજો જોય સમજશે જહીં ને તેના ઘાવાનો ઘ્યાબજી
તપાસ ફરી મુજાસ જ હુકમ ફરવો

૨૨૮. સ્થાયર મિલકતનું કોઈ પણ વેચાણ જદાલતે
મંજુર કરતાં સુધી પાડું ગણાશે જહીં ને તે વેચાણની જાહેર
જગર આપવામાં જથવા તે વેચાણ ફરવામાં કાંઈ જોર સિર-
સ્તે કામ થયું હોય તો તેની ફરિયાદ વેચાણ થયા પછી જોડ મ-
હિના સુધી ચાલશે. પણ જદાલતને ખાતરી થશે કે જરેખર
પ્રતિવાદીને નુકરાન થયું છે. તો તે વેચાણ રદ ફરવામાં જાચ
શે ને તેના પૈસા ખરીદદાર પાસેથી આવેલા હશે તે તેને
પાછા મળશે.

૨૨૯. સ્થાયર માલ મિલકત હરાજીમાં વેચાતી લેના
રે સ્વામ્યની જગે નિમેલા કાગળ ઉપર અધિકારીની સહી
સુધાંતનો દાખલો દેણદારનો હુક વેચાથી લીધા વિશે લેયો
નેઈયે. અને તે દાખલો દેણદારના ખરીદપત્ર મુજબ લાગુ
પડશે.

૨૩૦. જમ્મિમાંનો કિંમતી દસ્તાવેજ નેને વેચાથી મળશે
તે વિશે તેણે સ્વાંપની જગે નિમેલા કાગળ ઉપર અધિકારી
ની સહી સુધાંતનો દાખલો લેયો. અને નેને દસ્તાવેજ મળશે
તેણે તે વિશે ફરિયાદ કરી હશે તો ચાલશે.

૨૩૧. જમ્મ થયેલો માલ હરાજ થયા પછી તે માલ ઉપર
પ્રતિવાદી સિવાય નેના માલિક પાણાનો દાવો હશે તેણે તે મિ-
લકત સ્થાયર હશે તો હરાજ કરાવનાર ને હરાજ લેનાર ઉપર

પર મિલકત મળવા વિશે ફરિયાદ કરવી. તે નંગમ માલ હોય
તો કિંમતના રૂપીઆ મળવા વિશે હરાલ કરાવનાર ઉપર ફરિયાદ કરવી ન્નેઈયે.

૨૩૨. હરાલ કરેલા માલનું જે ઉત્પન્ન થાય તે જેના તરફ
નું હુકમનામું થયું હશે તેને આપી તેની પહોંચ અથવા હુકમ-
નામા ઉપર ત્વર પાછી કરી લેવી. અને હુકમનામાના રૂપીઆ
થતાં ફીના ખર્ચ સુધાંતની રકમ કરતાં હરાલનું જ્ઞસ્તિ ઉત્પ-
ન્ન હોય તો તે પ્રતિવાદીને આપી તેની પહોંચ લેવી ન્નેઈયે.
પણ હરાલ કરનારે લેવાની રકમ કરતાં જ્ઞસ્તિ મિલકત જે
સબબ હરાલ કરવી નહીં.

પ્રતિવાદીને કેદ કરીફેસનો

અમલમાં લાવવાના ખત.

૨૩૩. વાદીજે પ્રતિવાદીને કેદમાં રાખવા દરખાસ્ત આપી
હોય તો કામદારે તે માણસ કેદમાં રાખવા લાયક છે કે નહીં તેનો
વિચાર કરીને યોગ્ય જણાય તો લેણાનો નિફાલ કરે ત્યાં સુધી
કેદ રાખવો. પણ ત્રણ મહીનાથી વધારે કેદ રાખવો નહીં. ફક્-
ત જે હત્તરથી વધારે લેણું હોય તો વધારે કેદમાં રાખવા
વિશે સરકારની નબરમાં આવે હુકમ થયા પ્રમાણે કેદમાં
રાખવો ન્નેઈયે.

૨૩૪. પ્રતિવાદીને કેદમાં રાખવો તે વિશે દરરોજ જે
જાનાથી ચાર જાના સુધી ન્યાયાધિશ કરાવ કરે તે પ્રમા-
ણે વાદીજે લખે આપ્યું. વાદી લખે ન આપે તો જે કદિય-

સ રાહા બેઈ જીભે દિવસ ખુલાસો કરયો.

૨૩૫. કેદમાં ગયેલો પ્રતિવાદી વાદીના નીચાડા બહાર દેણા-
ને નિકાલ કરશે એટલે તેજ વેળા ખુલાસો થશે.

૨૩૬. કેદમાં ગયેલા પ્રતિવાદીને છુટકો કરી લેવાની ઈચ્છા
હોય ત્યારે તેણે ભક્ત થવા ભંગ તથા ભક્ત થઈ શકે એવો ને
માલ પોતાની પાસે હોય, તેની તપસીલ ચાર ચાદ આપી, તે
સિવાય મારી પાસે કંઈ નથી, એવું પ્રતિજ્ઞા પૂર્વક લખી આ-
પે તે પછી તે ચાદ વાદીને દેખાડી તેમાં તફાવત હોય તો સાબિ-
તિ કરી આપવા યોગ્ય મુદત આપવી તે મુદતમાં તેણે સાબિત ક-
રી આપ્યાથી તે પ્રતિવાદીને ખોટી પ્રતિજ્ઞા બદલ શિક્ષા કરવા
મારૂ ફોજદારી અદાલતમાં મોકલવો. વાદી નસ્તિ મિલકત
છે એવું સાબિત ન કરી આપે તો તે પ્રતિવાદીનો ખુલાસો કરી
ને મિલકત તેણે ભક્ત થવા લાયક દેખાડી તે દસ્તુર પ્રમાણે
ફરાજ કરી તે વાદીને અપાયું.

૨૩૭. કેદમાં મોકલવા સારૂ પકડી મંગાવેલો પ્રતિવાદી પણ
સદ્દુ પ્રમાણે બંહેર કરીને ફાજર નમિન આપે ત્યારે ઉપરની
ફજમ પ્રમાણે તબયીજ થવાની.

૨૩૮. પ્રતિવાદી એક વખત કેદમાંથી છુટ્યા પછી ફરીને
તેજ આખત તેને કેદ રાખવા વિશે વાદી ઇરજાસ્ત આપે તો
ફરીને કેદમાં મોકલશે નહીં. પરંતુ વાદીએ નસિની ઇરજાસ્ત
આપી રૂપીઆ વસૂલ કરવા કંઈ ફરકત નહીં.

૨૩૯. મુજેલા દેણાદારના દિકરા સિવાય ઈતર વારસ-

થી હુકમનામું જમલમાં ગાણવાની બાબતમાં કેદ કર્યો નહીં.

હુકમનામું જમલ કરવા સંબંધી

પહીવટ બાબત.

૨૪૦. દરખાસ્તનો જમલ જનુક્રમે બલવતાં જ્યુ. ફા. રાણ સિવાય જનુક્રમમાં ફરકત ન જાયે એવી તલવીજ રાખવી.

૨૪૧. માલ મિલકત અપાવવાના નિયુગમાં ઠરાવ હોય તો માલ મિલકત પ્રત્યક્ષ મળી રહે નહીં. જગર તે માલ ન થયે હોય તેટલા કિંવા દાવામાં લખ્યા પ્રમાણે રૂપીઆ અપવા બાબત પ્રતિવાદીને હુકમ કર્યો. અને તે ન જાયે તો થાદીએ દરખાસ્ત કર્યાંથી પ્રતિવાદીને કેદ કરી અથવા તેની બીજી માલ મિલકત લેઈ કરી તે રૂપીઆ વસૂલ અપાવવા.

૨૪૨. રૂપીઆ અપાવવાના નિયુગમાં ઠરાવ હોય તે બદલ થાદી દરખાસ્ત જાયે તે રૂપીઆ અપાવવા બાબત પ્રતિવાદીને હુકમ કર્યો. ને ન માને તો તેની માલ મિલકત લેઈ કરી અથવા તેને કેદ કરી તે રૂપીઆ વસૂલ કરી અપાવવા. જાત ઠરાવ નિયુગના અર્થાતે પ્રતિવાદીએ દરખાસ્ત જાયે તેને લાગુ પુરો.

૨૪૩. પ્રતિવાદી થયેલા હુકમનામાના રૂપીઆના નિફાલ નો તોડ ફાદવા કબૂલ હોય ને તે તેનું કહેવું યોગ્ય છે. એમ ધ્યાનમાં જાયે તો તે પ્રમાણે નિફાલ ફરાવ્યો. પરંતુ થાદીને જાવાત માન્ય ન હોય તો સરકારનો હુકમ લઈ તે પ્રમાણે કરવું.

૨૪૪. ફરિયાદ કરવાની મુદત ત્રીસ દિવસથી અધિક નહિ હોય અને તે મુદત ઉપર ફરિયાદીનો ફેસલો પુરો થયાને દસો માસ મિલકત પ્રતિવાદી પાસે નહીં હોય તો તે બધા તે પ્રતિવાદીને માલ મિલકતમાંથી ફીસ્સા રસીદ પ્રમાણે અચેત્ત મળશે. પણ પ્રતિવાદીની માલ મિલકત બીજા ફરિયાદીને ન મળવા લેવી બોળી ફાદવાની મહેનત કરીને લેણે બતાવી ફરો તેનો નીચાણે તે બોળી ફાદેલી માલ મિલકતની ઉત્પન્નના ચતુર્થાંશમાં પુરુ થતું ફરો તો તે પ્રમાણે કરીને વધારે રહેશે તે તથા તે સિવાય મિલકત ફરો તેના રૂપીઆ એકત્ર કરીને બાકીની ચાણાના તમામ રૂપીઆ ઉપર ફિસ્સે રસીદ પ્રમાણે વેચી આપવા ફદાપિ તે પ્રમાણે ચતુર્થાંશમાં તેનો નીચાણે પુરો ન થાય તો બાકી ત્રણ ફિસ્સા તથા બીજા મિલકત ફરો તે એકત્ર કરીને મિલકત બતાવનારને ચતુર્થાંશ પહેાંચે તે બતાવનાકી તેને રહેશે તે રકમ એકુંદર દેણામાં ગણી તેના ઘરાન પ્રમાણે રૂપીઆ વહેંચી આપવા. પણ જપ્ત થયેલી મિલકત ઉપર કોઈનું હુકમનામું થયું ફરો તો તે નીચાણે પુરો થયા સિવાય આ નિયમ લાગુ પડનાર નથી.

૨૪૫. કરજદાર તરફ સરકાર અથવા રાજકુકારનું લેણું ફરો તો હુકુંબની બિન ફરકતથી પોષણની આ જીવિકા પુરી થતાં વધારો ફરો તેમાંથી પ્રથમ સરકારનું વસ્તુલ થયા પછી રહેશે તે મિલકત ઉપર રાજકુકારના રૂપીઆ વસુલ થશે.

૨૪૬. પ્રતિવાદી પોતાની માલ મિલકત વાદીને પૈસો

ન જાપવા વાસ્તે ફરિયાદ થયા પછી જથવા ફેંસલો થયા પછી છુપાવા
શે જને તેવાદીદેખાડી સાબિત કરી જાપશે તો તે મિલકતની નિબં-
ધ પ્રમાણે તબવીબ કરી છુપાવેલી મિલકત ધિરો હુલુરમાં જરજી ક-
રીને હુકમ થશે તે પ્રમાણે પ્રતિવાદીનો હંડ કરવો.

૨૪૭. હુકમનામું બન્નવવાના કામમાં બન્નવનાર કામદારને
ફોઈ માણસ લુચ્છાઈ જથવા જરકાય કરશે તો તેને હંડ ૩૧૫ સુધી
જથવા જોડ માસની કેદ કરવી. પણ કદાપિ તેમાં ખુન્હાનું કામ થયું હ-
શે, જથવા ગુન્હો કરવામાં સામિલ હશે તેને તબવિબ માટે ફોલ્દા
રીમાં મોકલી દેવો નેઈયે.

૨૪૮. હુકમનામું બન્નવનાર કામદારે ત્રણ ત્રણ મઢીને દરખા-
સ્ત કેટલી જાવી, તથા ફેંસલ કેટલી થઈ, તથા બાકી કેટલી રહી,
તે કારણ સહીત પત્રક તૈયાર કરી હુલુર ફેલ્ગંલુરમાં સમન્નવવું.

જમલમાં લાવવા બદલ દરખાસ્તી

નીમુદત બાબત.

૨૪૯. ને બાબતનો ફેંસલો થયો તે બાબતની ફરિયાદી-
ને નેમુદત તેટલી ન મુદત હુકમનામું જમલમાં લાવવાની સ્ત-
ખાસ્તને નિચે લેખ્યા પ્રમાણે લાગુ પુરો.

૧. પ્રથમ દરખાસ્તને નીવાણની તારીખથી.

૨. દરખાસ્ત થઈ હશે ને જમલ નહીં થયો હોય તો છેવટ
ની દરખાસ્તની તારીખથી.

૩. હુકમનામામાંથી કાંઈ વસ્તુ મળેલું હશે તે વસ્તુ
ની તારીખથી.

સદ્દુ મુદતમાં ફેંસલો જમતમાં લાયવો. પણ યોગ્ય હરકત
થી મુદત ગુનરી ગઈ હશે તો જે હરકત દૂર થયાની તારીખથી સ-
દર મુદત પ્રમાણે જમતમાં લાયવા હરકત નથી.

ખાખ ૭મો.

ફીયા ઘાયાની ફરિયાદ કેટલી મુદ-
તમાં કરવી તે ખાખત.

૨૫૦ ખત વગેરે લખેલા દસ્તાવેજની રૂઠી ઘણો હોય તે દ-
સ્તાવેજની તારીખથી આઠ વર્ષ સુધીમાં ફરિયાદ ચાલશે. અને ક-
દાપિ તે દસ્તાવેજ નિચે દેણદારે વસૂલ તરીકા ખાખું હશે જથવા તે
ખત પેટે આપવાની થીડી પત્રી લખી આપી હોય તે તારીખથી મુદત
ગણાશે.

૨૫૧ ખાતાની રૂઠી ઘણો હોય તેની ફરિયાદ છ વર્ષ સુધી
ચાલશે. ને કદાપિ તે ખાતામાં દેણદારે સામા દસ્તખતથી ખાડી ક-
દી આપી હશે જથવા કાંઈ વસૂલ આખું હશે તો તે તારીખથી મુ-
દત ગણાશે.

૨૫૨ જે મિલકત સાનમાં લખેલી હશે તો તે લખાવી લે-
નારો ફરિયાદ વીસ વર્ષ સુધીમાં કરશે તો ચાલશે. ને મુદત વસુ-
લાતની છેલ્લી તારીખથી ગણાશે.

૨૫૩ અગાળે મુકનારે જે મુદત લખી આપી હોય તે તે લેના-
રના કબજામાં હશે તો તે ખાખત આ સ્વસ્થાનના રિસમ પ્ર-
માણે તે ખાખતના દસ્તાવેજમાં લખેલી મુદત પુરી થયા બાદ ન્યા-

રે છેડાવવા જન્ય ત્યારે છુટી રહે પછા ફરેથી લખેલી મુદત પુરી થયાપ
છી સાઠ વર્ષ સુધી તે છુટી સફરો તે પછી છુટી સફરો નહીં.

૨૫૪. ખેતર ખાખતમાં સરકારી ફક ફોર્ડ પ્રકારનો પાણીને નાણે
પર રહેલો છે તેના વાસ્તે છેડાવયું. યા ફેર બદલ કરયું. એ રેવન્યુ
ખાતાનો અખતિયાર છે. એના વાસ્તે આફ્રાનૂનની ફલમોંલા
ગુનહીં થશે. ને તે સિવાયને વાસ્તે ખેતરને સાડ મુદત લખીઆ
પેલી હોય તે મુદતથી ત્રીસ વર્ષ સુધી ચાલશે.

૨૫૫. વારસાના મળમુ ફક સ્થાયર ભંગમ મિલકત ઊપર
હોય તે સ્થાયર મિલકત ખાખત વર્ષ ચાલીશે ને ભંગમ મિલ
કતને વાસ્તે વર્ષ સોળ સુધી ફરિયાદ ચાલશે. ને તે મુદત ઘવોડિય
ન થયાની તારીખથી ગણાશે.

૨૫૬. દીયાની અદાલત સરકારી લોકોને સમજણ આપે
વી તથા ઝાહેરનામાં ફરી પ્રસિધ્ધ ભગાએ લગાવવાંકે ઊપરની
મુદત પહેલાંની હરેક ભત નું લેણદેણ ફરો તે આસામીએ
જાલની તારીખથી એક વર્ષની અંદર ફરિયાદ કરી પોતાની સા-
ખિતી બતાવવી. તો તેનો રસ્તો ભુની રીત પ્રમાણે પંચથી અ-
થવા ભુરીથી કરવામાં આવશે. આ મુદત ગુજરે તેવી ફરિયાદ
સંભળાશે નહીં. ને એવા લેણાના નિકાલમાંથી સરકારી ફક ભુ-
ની રીત પ્રમાણે લેવાશે.

૨૫૭. ફૂળાડિ આડની ઊપેજના ફક ખાખતનો ઘવોડિય
તો એક વર્ષ સુધી ફરિયાદ ચાલશે.

૨૫૮. નાતના કુલુઆ તથા લગ્ન સંબંધી વગેરે ફોર્ડ પ્રકાર

રના નુકશાનીના ઘાવાની ફરિયાદ કરવી હોય તો તેની ફરિયાદ જે વર્ષ સુધી ચાલશે.

૨૫૯. સરકારમાં ફરિયાદ કર્યા અવલ પંચની તરફ પદ્મકારે ઘાવા વિશે લખીને કબૂલત આપ્યા ઉપરથી પંચોએ પંચાત કરીને ફેંસ લો કર્યો હશે તો તે પંચના ફેંસલા ઉપરથી માગવાનો હક ઉત્પન્ન થયો હશે તે તારીખથી અથવા વસૂલ આવ્યું હશે તે તારીખથી અથવા પંચની તરફ ઘાવાના કામ વિશે સ્પષ્ટ કબૂલત લખી આપ્યા છતાં ફેંસલો નહીં થયો હોય તો તે કબૂલતની તારીખથી ને પ્રકારે મૂળદા-યો હશે તે બાબત ને મુદત ફરી છે તે મુદતમાં ફરિયાદ ચાલશે.

૨૬૦. ઘાન, વેચાણ બદ્દિસ, આપેલી માલ મિલકત કબજામાં થઈ નહીં હોય અને તે બાબત લોખ પાણ ન હોય અને તે લેવા બદલ ફરિયાદ કરવી હોય તો તે મિલકત સ્થાયર હોય તો ત્રણ વર્ષ, ને જંગમ હોય તો એક વર્ષ સુધી ફરિયાદ ચાલશે.

૨૬૧. પોતાની માલકીની સ્થાયર મિલકત બીજા માણસે કોઈને અડાણે બદ્દિસ, ઘાન, ચિઠ્ઠી, આપી હોય તે રદ કરવાને માગવા બાબત તથા માગી લીધી, અથવા માગી ન આપેતાં દ-બાવેલી સ્થાયર મિલકત લેવા વિશે ફરિયાદીનું કારણ ઉપસ્થિત થયા પછી વીસ વર્ષ સુધી કરવી.

૨૬૨. થયેલાં હુકમનામાં અમલમાં આણવાના કામમાં બી-જની મિલકત વેચાઈ ગઈ હોય તો તે સ્થાયર મિલકત માલકી-નો હક માગવા બદલ ત્રણ વર્ષ સુધી ફરિયાદ કરવી. ને વેચા-એલી મિલકત જંગમ હોય તો તેની કિંમત લેવા બદલ એક વર્ષ

સુધી ફરિયાદ ચાલશે.

૨૬૩. બન્યારે કોઈ જાળક કિંવા ઘેલો હોય તેને પાળન કરનારે ફરિયાદ કરી ન હોય તો જાળક વીસ વર્ષનો થયેથી, અને ઘેલો શાળો થયા પછી ત્રણ વર્ષ સુધી ફરિયાદ સાંભળાયી. અને તે દરમિયાન કુદાપિ તે મરી ગયો તો તેના વારસે એક વર્ષ સુધી દાવો કરવો જોઈયે. અને એજ રાવ જે માણસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની હોય તે જાળક કિંવા ઘેલો હોય તો તેને પણ ત્રણ બળાવી પરંતુ દેણદારની મારા મિત્રની ફરિયાદ તેનાં પાળન કરનાર ઉપર ચાલશે નહીં.

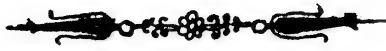
૨૬૪. ફરિયાદી કાઢી નાખ્યા પછી ફરી દાવો કરવો હોય અને તેની મૂળની મુદત રહી નહોય કિંવા થોડી રહી હોય ત્યારે તે ફરિયાદી કાઢી નાખવાની તારીખ પછી ત્રણ મહીના સુધી કરવો. પરંતુ તે દાવાની મૂળની મુદત બાકી હોય તો તે મુદતમાં ફરિયાદ કરે તો ચાલશે.

૨૬૫. મરનારના વારસ પેળા જાળત તકરાર ચાલતાં થેડાં વારસ મુકદ્દર થઈને તેને દાખલો મળ્યાના દરમિયાનમાં મરનારનું લેણેવેળા અથવા માલ મિલકત સંબંધી ફરિયાદ કરવાની મુદત પુરી થઈ હોય તો વારસાનો દાખલો મળ્યાની તારીખ પછી એક વર્ષની મુદત સુધી મરનારના વારસે સદહી ફરિયાદ કરી શકે તો ચાલશે.

૨૬૬. નાદારીનો દાવો ચલાવવાની રૂબમળવાની જાળત અરજ કર્યા ઉપર નાદારીની તબવીબ પુરી થઈને ફુકમ મળ્યા દરમિયાન દાવો કરવાની મુદત પુરી થાય તો તેણે તે ફુકમ મળ્યા

પછી ત્રણ મહીના સુધી દાયો કરવો.

૨૬૭. સદહુ જે મુદતો ન મુદ કરી છે તે સિવાય નિરાજા પ્રકારની દુરિયાદ હોય તો કારણ વિત્યન્ન થયા પછી ત્રણ વર્ષ સુધી દુરિયાદ કરવી.

બાબ ૮ મો. અપિલ બાબત.

૨૬૮. દિવાની અદાલતમાં થયેલો ફેસલો ચાદી કીંવા પ્રતિયાદી ને અથવા ઊભયને મંજુર ન હોય ને અપિલ કરવી હોય તો તેણે ત્રીસ દિવસમાં ન્યાયાધિશીમાં અપિલ કરવી જોઈએ.

૨૬૯. કોઈ દાવામાં જે કંઈ અધિક ચાદી પ્રતિયાદી હોય અને તે કામનો છેવટ ફેસલો સરવેને સરખો લાગુ થયો હોય તો તે સઘળા ફકમના માઉપર ચાદી પઠી ફી અગર પ્રતિયાદીમાંથી કોઈ એકે અપિલ કરી હશે તો ચાલશે.

૨૭૦. અપિલ કરવાની મુદત થઈ ગઈ હોય તો અપિલ લેવા શેનહીં મુદત ગયાનું કારણ કાંઈ પણ યોગ્ય હોય અથવા અપિલ લેવા બાબત કાંઈ બ્યાલ્બની આધાર દેખાડે તો અપિલ લેવામાં આવશે.

૨૭૧. અપિલની અરજીમાં જે ફેસલા ઉપર અપિલ કરવાની હોય તે ફેસલાનો નંબર ને ફી અદાલતમાં ક્યારે થયેલો અને તે રદ કરવાનું કારણ તથા પહેલા ફેસલામાં આવેલ મંજુર ન હોય તે બાબત દાવાનો આંકડો લખવો તથા તે અરજી બરાબર

અસલ ફેંસલાની મજેલી નહલ ન્યાયાધિશની સહી યાળી રત્નુક
રવી ભેઠીયે

૨૭૨. મૂળ ફરિયાદીનું સ્વરૂપ વિરૂદ્ધ અથવા બીજી કોઈ ન-
વીત તકરાર અપિલ અરજીમાં લખી હોય અથવા મનમાં તળાય
તેવો નીરોપયોગી મનમુત લખ્યો હોય તો અરજી નામંજુર કરી
બીજી અરજી આપવા બાબત હુકમ કરવા અપિલના કામદાર મુ-
ખ્તિયાર છે.

૨૭૩. અપિલ અરજી દાખલ થાય તે અનુક્રમે ફાઈલ
બુકમાં નોંધી તે ઊપર અંક દાલવો. અપિલ અરજીની ફાઈલ બુ-
ક છેવટ અંક ૨૨ નો નમૂનો છે તે પ્રમાણે રાખવી.

૨૭૪. હુકમનામાની નહલ મળવા અપિલ કરનારે દરખાસ્ત
આપ્યા પછી નહલ આપવામાં અદાલતની તરફથી નેટલા દિવસ
ની દીલ થશે તેટલા દિવસથી ઊપરાંત એક મહીનાની મુદત જ
ણવામાં આવશે.

૨૭૫. હુકમનામાની નહલ મળ્યાની પક્ષકારે લખેલી સ-
ખાસ્ત આપ્યા પછી નહલ આપવામાં દસ દિવસથી વધારે દીલ
કરવી નહીં.

૨૭૬. અપિલની અરજી દાખલ થયા પછી ને ઊપર અપિલ થઈ
તેને સમન કરવો. અને તે અવલકામમાં સમન જબ્બવયા બાજ-
તની રીત ફેરવી છે તે પ્રમાણે જબ્બવયો.

૨૭૭. અવલ કામમાં કામ ચલાવવાના તપા નોટીસ ફરવા
ના નિયમ આ રિસાલામાં પ્રથમ જાણ્યા છે તેમાંથી અપિલમાં

લાગુ પડશે તે જાણત તે પ્રમાણે વર્તણું કરવી ભેઈયે.

૧૭૮. જે અદાલતમાંના ફેસલા ઉપર અપિલ થઈ હોય તે અદાલતમાંથી અપિલના કામદારે અવલકામ મંગાવવું. ને તે તેણે મોકલવું અને ફાગળ પહોંચ્યા પછી અપિલ કામદારે પાવતી આપવી.

૧૭૯. પ્રતિવાદી અપિલ કરે તો તેની પાસેથી અવલકામ નામા પ્રમાણે માલ ભમિન લેવા એવું વાદીએ જાહેર કર્યું હોય તે પ્રમાણે ભમિન લઈ કામચલાવવું ભમિન ન આપે તો ભમિન આપવા જાણત પંદર દિવસની મુદતની નોટીસ આપવી. તે મુદતમાં માલ ભમિન ન આપે તો તેની અરજી ફાઈલમાંથી દૂર કરવા અપિલના કામદાર મુજ્તિયાર છે. અપિલ કરનારાએ માલ ભમિન ન આપ્યા હોય તો તેણે સરકારમાં જાહેર કરવું. અને સરકારને યોગ્ય જણાય તો ભમિન ન લેતાં કામચલાવવા નો ફુડ મ કરાશે.

૧૮૦. જે ઉપર અપિલ થઈ તે ફાનર થયો એટલે તેણે માજ્યાથી પ્રથમ અરજીની નકલ લેઈ ન્યાયેવી અને તેણે ત્રણ દિવસમાં અપિલ અરજીનો નવાજ આપવો.

૧૮૧. જે ઉપર અપિલ થઈ છે તેનો નવાજ ઘાજલ થયા ઉપર અથવા તે ફાનર ન થયાથી જે નોટીસ કરવામાં આપેલી હોય તેની મુદત થઈ રહ્યા ઉપર ચોકસીની તારીખ નિમવી અને તે જ દલ પક્ષકારને જખર આપવી.

૧૮૨. નિમેલા દિવસે અપિલ કરનાર અથવા તેનો વકીલ ફા.

નર નહોય તો એક તરફી કામ ચલાવ્યું.

૨૮૩. અપિલ ફરનારાએ ભમિન ન આપ્યા મૂળે અથવા તેજે
રહાનર થયા મૂળે અપિલ ગરલુ ફાઈલમાંથી દૂર ફરી હોય તો ફાઈ-
લમાંથી દૂર ફરી પછી પંદર દિવસમાં ફાનર ન થયાનું યોગ્ય કાર-
ણ બતાવ્યું. અગર ભમિન આપે તો પછી તે ગરલુ ફરિને ફાઈ-
લ ઊપર લેવી.

૨૮૪. અવલ કામમાં દસ્તાવેજ કિંવા સાક્ષી પુરાવા આપેલા
રહ્યા હોય તો તે લેવા બાબત પક્ષકાર ગરલુ ફરે તો અપિલના
કામદારે યોગ્ય માલમ પડી આવે તો પુરાવો લેવો. તેવું જ અમુક દસ્તા-
વેજ અથવા સાક્ષી લેવાથી ઈનસાફ ખરો થઈ શકશે એવું કામદાર
ની નબરમાં આપે તો તે સાક્ષી લેવા. અથવા તે દસ્તાવેજ મંગાવ-
વા તેને અધિકાર છે. અને તે બાબત ખર્ચ યોગ્ય દેખાય તે પ-
ક્ષકાર પાસેથી લેવું.

૨૮૫. અવલ કામમાં પ્રતિવાદી જોલાયતાં ન મળ્યા મૂળે
અગર નોટીસ થયા છતાં ફાનર ન થયા મૂળે એક તરફી ફેંસલો
થશે તે ઊપર પ્રતિવાદીએ અપિલ ફર્યા છતાં ખર્ચ પુરો. ને તેણે જો-
રહાનર રહેવાનું યોગ્ય કારણ ન દેખાડ્યાથી તે ફાઈલમાં જુલ્યા છ-
તાં પણ બીજા પક્ષકાર પાસેથી ન મળતાં તેના અંગ ઊપર પડશે.

૨૮૬. અવલ અદાલતમાં થયેલા દાવા વિશે જોર રીતે ફેંસ-
લો થયો એમ તપાસમાં બાણાયે બેની અપિલ ઊપરથી તે ફેંસલો
ફરી રહે છે તેને અપિલ ફરવાની ભૂર ન હોવાના કારણે તેની અ-
પિલ ન હોય તો તે ફેંસલો અવલ અદાલતમાંથી દૂર કરવો બેઈયે.

૨૮૭. અપિલના કામદારે રાહનામાં થયાં હોય અને ફેંસલ માંથી ફાઢીના ખપા લાવડ કામ હોય તે આપે અજિતિ ચારીથી ફેંસલ કરયાં.

૨૮૮. અપિલના કામદારે નિમેલા દિવસે પોતે કામ તપાસવું. અને મુકદ્દમામાં પોતાનો શો અભિપ્રાય છે તે લખવું. અને તે અભિપ્રાય પ્રમાણે ફેંસલ કરવાને જન્ને પદ્મકાર ખુદ હાજર રહી તેમને કબૂલ હોય તો તેમની સહીઓ લેઈ તે અભિપ્રાય પ્રમાણે ફેંસલો કરવો નેઈયે. પણ પદ્મકાર નારાહ ફરો અથવા એક પદ્મકાર હાજર નહોય તે કામ અપિલના કામદારે હજુર રહી કરવું. પછી ખાસ સત્તાના અનુમતે હજુરથી ફેંસલો થશે તે છેવટ સમજ્યો.

૨૮૯. અપિલનો ફેંસલો થયા પછી અથવા તે અમલમાં લાવ્યા પછી કાંઈ યોગ્ય કારણ હોય તો બન્નેર થયા દિવસથી છ મહીના અંદર પદ્મકાર અરજ કરશે તો તપાસ થઈ યોગ્ય નહાએ પ્રથમનો ફેંસલો ફરશે. પણ તપાસમાં પ્રથમનો ફેંસલો ખાલ રહી વિના કારણે અરજ ફરી એમનબરમાં આપશે તો અરજ ફરનારનો મુનાસંજ દેડ કરવામાં આપશે.

૨૯૦. અપિલની અરજ અદાલતમાં દાખલ થઈ એટલા ન કારણ વાસ્તે થયેલા ફુકમનામાની તામિલ બંધ ફરી નહીં પરંતુ વ્યાજી ત્નાંસે તોળિપરની અદાલત તામિલ બંધ ફરી રોકે છે.

૨૯૧. અપિલની મુદત પિત્યા અગાઉ ફુકમનામાની તામિલ ફરાયવી હોય તો જે પદ્મકારના લાત્નમાં ફેંસલો થયો છે. તે સર્વેસ પાસેથી અપિલનો તપાસ થતાં મુકદ્દમો ઉથલે તો તેમણેલી

મિલકત પાછી આપવાનો નમિન લેયો.

જાળ ૬મો.

નાદારીમાં જરણ લેવા જાળત.

૨૯૨. કોઈ માણસને નાદારીમાં ફરિયાદ કરવાની પરવાનગી માગવા વિશે નક્કર હોય તો તેણે તે જલ્લ જોડ જરણ લખીને અદાલતમાં આપવી. તે સાથે તે માણસના સ્થાયર ભંગમ માલ હશે તેની કિંમતની જલ્લમાશી સુધાંતની યાદ કરી આપવી જોઈએ. અને તેમાં પ્રતિજ્ઞા પૂર્વક એવો કરાર કરવો જોઈએ કે આ મિલકત સિવાય ખીલું મારી પાસે કાંઈ નથી. જગર નહર થશે તો સરકારને શિક્ષા ગરાવશે તે કબૂલ કરીશ.

૨૯૩. સદ્દુ જરણ સ્થાપ્યની જો નિમેલા કાગળ બિપર કરવા નક્કર નથી. જરણ દારને ને માણસ બિપર ફરિયાદ કરવાની હોય તેનું નામ તથા તપસિલવાર કેઈ પ્રકારે કેટલી રકમનો દાયો કરવાનો છે તે પણ તે જરણમાં લખવું જોઈએ.

૨૯૪. સદ્દુ કલમો પ્રમાણે જરણ અદાલતમાં દાખલ થયા પછી ન્યાયાધિશે તે ફરિયાદ પોતાની અદાલતમાં ચાલવા લાયક હોય તો જરણ દાર પોતાની નાદારી સિદ્ધ કરવાને ને પુરાવો આપે તે લેયો ને નક્કર લગાવ્યો તો જરણ દારને પુરશિશી ફરી ન્યાય લેયો જરણ દારને સ્ફેયાના ઢેકાણાથી ખીલું અદાલતમાં જરણ થઈ હોય તો ન્યાય જરણ દાર રહે તો હોય તે ઢેકાણાના અમલદાર તરફથી ચોકરી કરાવવી.

૨૯૫. ન્યાયાધિશને એમ જણાવ્યે જરજારે નાદારીમાં ફરિયાદ કરવા માટે કપર જુદીથી પોતાના માલની કાંઈ અફરાતફરી કરીએ એવાં કારણ હોય અથવા જરજાર પોતાનું નાદારી પણું સખિત ન કરી શકે તો તે જરજાર રદ કરવી.

૨૯૬. ચોકરીમાં જરજાર નાદાર જણાઈ આવે તો વિરૂદ્ધ પક્ષકારને જરજારનું નાદારપણું સિદ્ધ કરવા માટે એકનો ટીસછેવટભેડેલા આ રૂક ના નમૂના પ્રમાણે આપવી. તેની મુદત પંદર દહાડાથી ઓછી ને એક મહીનાથી વધારે ન બેઠેયે.

૨૯૭. તે નોટીસ સમનની રીત પ્રમાણે બજાવવી. વિરૂદ્ધ પક્ષકાર નોટીસને ન ભેગો થાય તો તેના ભેગો રહેનાર ધરનું સુજ્ઞાન માણસ અથવા તેના પાકરને આપવી. ને તે નહોય તો તેના રહેવાના ધરને ચોટાડવી. ને તે નોટીસની નકલ સાથે પહોંચાડનારની જરજાર લેવી. એટલે તે નોટીસ બજાવી એમ સમજવું.

૨૯૮. વિરૂદ્ધ પક્ષકાર હાજર થયા પછી જરજારની જરજારને તેણે મિલકતની જરજાર આપી હશે તો તે પક્ષકારને દેખાડી ને તેની મરજી હોય તો નકલો ફરી લેવા દેવી. અને તે પક્ષકારે જરજાર નાદાર નથી એવું સિદ્ધ કરવા માટે જે પુરાવો આપવાનો હોય તે નોટીસની મુદતમાં આપવો બેઠેયે. પણ એવું યોગ્ય કારણ હશે કે કાંઈ ચોકરી કરતાં જનસ્તિ દિવસ લાગશે તેવી જરજાર ફરિયાદો તો કામદારે મુદત વધારવી બેઠેયે.

૨૯૯. સદરૂ પ્રમાણે નોટીસ બિરો અમલમાં આવ્યા છતાં વિરૂદ્ધ પક્ષકાર હાજર નહીં થાય અથવા હાજર થઈને જરજાર

નું નાદારપણું સાબિત નહીં ફરી આપે તો ન્યાયાધિશે તે ફરિયાદી
નાદારીમાં દાખલ કરવી નેઈયે. પણ સદહુ હુકમ ઉપર એક મહીના
માં અપિલખાઈ જાનાના સ્વામ્યની જો નિમેલા ફાગળ ઉપર કરશે
તો ચાલશે. અને અપિલમાં નાદારીની ફરિયાદ ચાલનારી નથી
એવો ઇરાવ થશે તો ખર્ચના પૈસા ફરિયાદ કરનાર પાસેથી લેવાશે
ન આપે તો તેની અરજ ફાઈલમાંથી દૂર કરવી.

૩૦૦. ચોક્કસીમાં અરજદાર નાદાર છે અથવા ને મિલકત
તેને ખતાવી તે કરતાં વધારે મિલકત તેની પાસે છે એવું સાબિ-
ત થયે તેને ખોરી પ્રતિજ્ઞા કર્યા બહલ શિક્ષા થવા માટે ફોજદારી
અદાલતમાં મોકલી દેવો નેઈયે.

૩૦૧. અરજદારને નાદારીમાં ફરિયાદ કરવાની પરવાનગી થ
યા પછી તેને ખર્ચ પડ્યા સિવાય ફામ ચલાવશે.

૩૦૨. નાદાર ફરિયાદીને પોતાનું ફામ ચલાવવાને વકીલ ન-
મળતો હોય ને તે અરજ કરતો હોય તો ન્યાયાધિશની નબરમાં
આવે તે વકીલને પૈસા અજાડિ લીધા સિવાય ફામ ચલાવવાનો
હુકમ કરવો.

૩૦૩. નાદારીમાં થયેલી ફરિયાદીમાં ઇંચર ફેંસલો થયા પછી
યાદી નાદાર હોય નહીં તો તેને ને પૈસો સદહુ ફરિયાદીમાં ખર્ચ કર-
વો પડત તેરલો વકીલની ફી સુધાંત હુકમનામાં આદાર કરવો
નેઈયે. પ્રતિયાદી ઉપર દાવો સાબિત થયો ફરો તો તેની પાસેથી ખ-
ર્ચના રૂપિયા વસૂલ લેઈ નાદાર તરફથી વકીલ હોય તો તેની ફી તે
ને આપી બાકીનો અવેજ સરકારમાં ભમે કરવો અને ફાઈલ દાવો

નુઠો પેડે તો વાદીનાદાર થશે ત્યારે તેની પાસે લેયો નેઈયે. ફક્ત ખર્ચ પાત્તે કોઈ કર્યો નહીં ને સરકારી ખર્ચ પહેલું વસૂલ લેયું નેઈયે. તે પછી પ્રતિવાદીનું વસૂલ થશે.

૩૦૪. કદાપિ કોઈ પ્રતિવાદી નાદારીમાં ફરિયાદ સંબંધી કામ ચલાવવા ઈચ્છા રાખશે તો તેને પણ પિપરના નિયમ લાગુ પુરો.

૩૦૫. - થયેલા હુકમનામા ઉપર વાદી અથવા પ્રતિવાદી નાદારીમાં અરજી કરવાને અથવા ન્યાય દેવાને ચહારો તો તેને સદ્દૂ તબ્બા પ્રમાણે સદ્દૂ ન્યાયાધિશીમાં અરજી કરવી નેઈયે. અને અરજી કર્યા પછી તેણે નાદારીની ચોકરી પોતાના હબ્બુર અથવા અર નાદાર રહેતો હોય ત્યાંની અદાલત મારફતે કરાવવી. તે તબ્બીલ માટે અવલ અદાલતમાં નાદારીની તબ્બીલ અદાલતે નિયમલખ્યા છે તે લાગુ પુરો.

૩૦૬. નાદારીનો પુરાવો ન આપ્યા કારણે અથવા નાદાર છે તેવું સાબિત થયાના કારણે નાદારીની અરજી રદ થઈ હશે તો ફરીથી તેની ફરિયાદ અથવા ન્યાય નાદારીમાં લેવા વિશે અરજીયોગ્ય આધાર સિવાય સાંત્વળવામાં આવશે નહીં.

૩૦૭. આ કાનૂનની કલમ ૨૫ માં લખેલી વસ્તુ સિવાય બધારે મિલકત ફરિયાદના ખર્ચ કરવા નેટલી અરજદાર પાસે નહીં હશે તો તે નાદાર છે, એમ સમજશે.

બાબ ૧૭મો.

વારસાઈના દાખલા બાબત.

૩૦૮ ફોઈ માણસને મરનારની મિલકતની માલકી વીશે વારસાઈનો દાખલો મળવા બાબત અરબ ફરયાની હોય તો તે મિલકતને અદાલતની હદમાં હોય તે અદાલતમાં ફરવી મિલકત પર હદમાં હોય તો ને અદાલતના તાબામાં મરનારગત થયો હશે તે અદાલતમાં અરબ ફરવી નેઈયે.

૩૦૯ સદ્દુ અરબુ આપવી તે અરબદારે સ્વતઃ અથવા મુખ્તિયાર અગર પકીલ મારફતે આપવી ને તે અરબુ દાવા પ્રમાણે સ્ત્રાંપની ભગે નિમેલા કાગળ ઉપર નેઈયે. કદાપિ દાવા કરતાં અગળ ઉપર અસ્તિ મિલકત માલૂમ પુરો તો સ્ત્રાંપની ભગે નિમેલા કાગળના નિબંધ પ્રમાણે ફરિયાદીના કાગળ બદલ ઝોછી ફિંમત પુરો લી ત્વરી આપવી પુરો.

૩૧૦ અરબદારે અરબુ આપી એટલે ન્યાયાધિશે છેવટ આંક ૩૪ નો નમૂનો નેડેલો છે તે પ્રમાણે દાર્દીલ બુક રાખી તેમાં નોંધી તે ઉપર અનુક્રમે આંક નોંખવો. અને અરબદાર સિવાય બીજે કોઈ વારસ હોય તો તેણે હાજર થવું. એવું એક બહેરનામું છેવટ આંક ૩૪ નેડેલાના નમૂના પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું. આ અહેરનામાની મુદત છેવટ એક મહીનાની નેઈયે. ને અહેરનામાની એક નકલ મરનારને ઘેર અથવા બ્યાં રહેતો હોય ત્યાં, ને બીજું પ્રસિદ્ધ ઢેકાણે ચોટાવું. ને એક નકલ મુકદ્દમામાં રાખવી.

૩૧૧ બહેરનામાની મુદતમાં બીજે કોઈ વારસદાર ઉત્પન્ન થાય તો તેણે પોતાનો વારસો કેવી રીતે છે તે વિષે પોતાની હકીકત દાવા પ્રમાણે સ્ત્રાંપની ભગે નિમેલા કાગળ ઉપર અરબુ આપી ને અહેરકરવું.

૩૧૨. જાહેર નામાની મુદત ગુજરે તબવીબનો રિયસ મુકરર કર્યો. તે ઘરમિયાન જે વારસ પુરાયો નહીં આપે તેની અરજી કાઢી નાખવી અને જે વારસ આપે તે લઈને તબવીબ પુરી થયા પછી આ-
રુને નાતી ચાલ ને રેરે ને અનુસરીને જે નજીક વારસ હરે તેનો ઘ-
ખલો આપ્યો. અને જેનો વારસો ખરો નહરે તેની અરજીયો રદ
કરવી. આ હરાય ઊપર કોઈ નારાજ થાય તો તેણે અપિલ અદાલ-
તમાં આઠ આનાના ફાગળ ઊપર અરજ કરવી, જેટલે તપાસ થશે.

૩૧૩. વારસાઈનો ઘખલો માગનાર કોઈ નાદાર હોય ત્યારે તેને નાદારીનો નિયમ લાગુ પડશે.

૩૧૪. ઘખલા આપવાનો સરકારી સ્ટાંપની જગે નિમેલા ફાગળ ઊપર ઠરાવેલા પ્રમાણનો રજુ કરે તે ઊપર ઘખલો લખી આપ્યો.

૩૧૫. જેને ઘખલો મળે તે મરનારનો વારસ ખરો છે એવું સમજવું ને તે મરનારની માલ મિલકતના વહીવટ કરવાનો ફરજ છે. પરંતુ ઘખલો જેનારથી ખીલ્લ કોઈ નહીં કુના વારસ બંહેર નામાની મુદતમાં અરજ નકરી શક્યો હોય ત્યારે ઘખલા લેનારા ઊપર દીવાનીમાં ફરિયાદ ચાલશે.

૩૧૬. બ્યારે સરકાર વિના ખીલ્લના કુખલમાં મરનારની મિલકત હોય ને તે ઘરમેળે ન આપે ત્યારે તે સ્ત્રેયા ખાખત ઘખલા લેનારાએ તે ઊપર દીવાનીમાં ફરિયાદ કરવી જે ઈથે એ વાપ્રકા રે જેને મિલકત મળે તેના ઊપર ઊપરની કુખમો પ્રમાણે બુહજ વારસને ઘયો કરવામાં ફરકત નથી.

૩૧૭. વારસાઈ ખાખત લેના ઊપર ઘયો કર્યો તો તે માણ-

સના કબજામાં મરનારની મિલકત હોય તે સરથે માગવાની ફરિયાદ કરવી નેઈયે.

જાણ ૧૧મો.

કીયું કરના કોણે જાપે તે જાણત.

૩૧૮. ઘણાજો મળીને જથવા એક એકને વેચાણ થયા પેઠે સુદુંજ પોષણ સારુ કરેલું કરના કુદુંબીનો વહેવાર નેનારો પુરુષ કુદુંબીજો પાસેથી મળુ મુનિ મિલકતમાંથી જપાયે.

૩૧૯. ૮મદીરાડદારુજાણ, ૮સ્ત્રિંગ રંડીજાણ, ૮વ્રથાદાન ધર્મ નહીં એવા કૃત્યમાં જાપેલું. એજાણતનું દેણું હોયતો કરના કરનારની મિલકત નહોયતો વારસ ઊપર દાયો નથી.

૩૨૦. જે નતની સ્ત્રિ જથવા સ્વતઃ વ્યવહાર કરનાર છે તેનું કરના તેની પાસેથી જગર વારસ પાસેથી જગર માલ મિલકતમાંથી જપાયવું.

૩૨૧. કુદુંબ પોષણ વગરનું વાઈડીએ કરેલું કરના વરને, તથા ઘરે કરેલું કરના સ્ત્રીને, ને પુત્રનું કરેલું કરના માજાપને જાપયું ન થુ. પણ તેની મિલકત તેણે ન લીધી હોયતો.

૩૨૨. જે વારસદારે મરનારની મિલકત લીધી તેણે મરનારનું કરના વ્યાજ સુધાંત જાપયું નેઈયે. માત્ર મરનારની મિલકત નહોય તો પણ દીકરાએ વ્યાજ સુધાંત, ને પૌત્રાએ મુદત જાપયું.

૩૨૩ હાબર નમિને જેનો હાબર નમિ નથયો તેને હાબર કરયો. નેનકેસરત પ્રમાણે તેની પાસેથી રૂપીઆ જપાયવા.

૩૨૪. માલ જ્વમિત્ત થયો હોય તેણે શાફુકારનું કુરલ વ્યાજ સુ
ધાંત આપ્યું. માલ જ્વમિત્તે તારણ ન લીધું હોય તો તેના દીકરા પા
સેથી મુદત્ત માત્ર જ પાપવું.

૩૨૫. જોડથી અધિક જ્વમિત્ત હોય તો તે સરવેની પાસેથી
જાગ પ્રમાણે અથવા સરત હોય તો તે પ્રમાણે શાફુકારનું કુરલ જ પાપવું.

૩૨૬. જ્વમિત્તની જો શાફુકારને લે કરલ ફૂળની વતી આપ્યું હોય
તેની દરિયાદ કરી હોય તો ફૂળની પાસેથી મળે.

૩૨૭. જોડ ઘર જોડને ત્યાં ગીરચી છતાં બીજા જો ખરીદકું
તો પણ બ્યાં સુધી ગીરચીની રકમ આપી નથી ત્યાં સુધી ધરગી-
રોની જવાબદારીથી છુટતું નથી.

૩૨૮. ગુમાસ્તા જો શાફુકાર પાસેથી પોતાના માલની કને
ગાસ્તે કરલ કસું હોય તે તે જ્વમિત્તે આપવાનો ફરાર કીધો નહીં હોય
તો તે જાબત માલિકને જવાબ દેવો જોઈએ.

૩૨૯. મ્હોનાં સદાં, ભુગાર, સરત, કુનીતિ માં જુલેલું ધન
લેવા જાબતમાં દરિયાદ ચાલતી નથી.

જાબ ૧૨મો.

વ્યાજ જાબત.

૩૩૦. શાફુકાર તથા ફૂળની રત્નમંદી જો વ્યાજનો ફરાર
કર્યો હોય તે પ્રમાણે વ્યાજ જ પાપવું. પણ જોડ રૂપી આથી વ-
ધારે વ્યાજ આપવાનો ફરાર કર્યો હોય તો તે વધારે વ્યાજ જ
પાપવું નહીં.

૩૩૧. કરાર ન હોય ત્યારે પ્રથમના વહેવાર સંબંધી વ્યાજ નો દાખલો હોય તે પ્રમાણે અગર ન હોય તો બાર માના પ્રમાણે અપાયું.

૧. રોકડું કરજ આપેલાની રકમ હોય તેનું વ્યાજ આપી તાજીજી.
૨. ઊછીતી આપેલી રકમનું વ્યાજ એક મહીના પછીથી.
૩. ડ્રાવેલા અવેળ માગવાથી ન આપ્યો હોય તે માગવાની તાજીજી પછી.

સદહુ તારીખે વ્યાજ ગણાયું.

૩૩૨. કરાર ન હોય તો વ્યાજ આપ્યું નહીં તે બાબતનીયે પ્રમાણે.

૧. વેચાથી આપેલી જાણસનું મૂલ.
૨. ચાકરીનો પૈસો.
૩. કોઈ પ્રકારનું નુકસાન.
૪. ફરેક સંબંધી ખર્ચ બદલ મુકરર ફરેલું ધન.
૫. અનધીકારી પાસેથી લીધેલું પાછું આપવા બેગ ધન.
૬. અબેગ સબબથી મેળવેલું પસત થવા બેગ ધન.

સદહુ પ્રકારના પૈસા અપાવવા મુદત ફરી હોય તો તે વિદ્યાથી તે સીતિ પછી ફક્ત ૩૩૦ પ્રમાણે વ્યાજ મળશે.

૩૩૩. ઉત્પન્નદાર મિલકત તારણ મુકી લીધેલા કરજમાં ઉત્પન્ન વ્યાજના બદલામાં આપવાનો કરાર હોય ત્યારે તે અપાયું ને વ્યાજનો કરાર ન હોય ત્યારે મિલકતનું ઉત્પન્ન વ્યાજના બદલામાં લેણી આપેને મળે. પરંતુ તે પેદારી આપવાની રકમમાંથી ફક્ત ૩૩૦ પ્રમાણે વ્યાજ ગણતાં ને મુજીથી અધિક હોય તો તે

મુડીના અપાર કરતાં વધારે હોય તેટલું વ્યાજ ન્હાસ્તિ મુદતથી અપાવયું ને ઈ.

૩૩૪. વ્યાજનો અપાર કરી અપાવયું તે મુદતથી વધારે અપાવયું નહિ.

૩૩૫. દુરપૈસા અપતાં થકાં રાફુકાર ન લેતો તેટલી રકમનું વ્યાજ તે મિતિથી બંધ થશે.

૩૩૬. ઘણામાં ભે રકમ પ્રતિયાદીની રહુવાતે અથવા રહીથી નક્કી થઈ હોય તે મુદત સમજીને તે રકમનું વ્યાજ સરખારી તે અથવા કરાર ફાંચા ચઢીવટ હોય ત્યારે ખાંચા મુકયાની રીતે અપાવયું. પરંતુ વસૂલની રકમનું વ્યાજ વસૂલની તારીખ પછી બંધ કરવું ને ઈયે.

૩૩૭. અજાણે મુકેલો માલ કરાર સિવાય વાપરે તો તેને વ્યાજ મળનાર નથી.

બાબ ૧૩ મો.

પરચુરણા બાબત.

૩૩૮. કોઈ સંજ્ઞાનું નીવંરી થાય તેની ભે મિલકત હશે તે લાયકદ થનાર સંજ્ઞાના ત્રણ પુરૂષ એટલે ત્રણ પુસ્ત સુધીમાં ભે પિત્રાઈ હશે તો તે મિલકતનો તેનો પુરો હુકમો એ વિશે ફરિયાદ થશે તો તેના ઊપર ફી વગેરે આ કાનૂનમાં લખ્યા નિયમ લાગુ થશે પણ ત્રણ પુસ્ત ઊપરનો પિત્રાઈ ફરિયાદી હશે તો તેને ખરી મિલકતમાંથી પાંચ પુસ્ત સુધીના તે બાર આની ને સાત પુસ્ત સુધીના ને આઠ આની ને નવ પુસ્ત સુધીના ને ચાર આની મળશે. તેથી ઊપરનાનો કાંઈ પણ હુકમણારી નહીં આ-

કલમમાં ચારસને આપવાના જે જે હક લખ્યા છે તે સિવાય
જે રહેશે તે મિલકત સરકાર દાખલ થયેલી લોકાપકારક અર્થ-
માં ખર્ચ થશે. પણ મરનાર સંજ્ઞે પોતાની હયાતીમાં મૃત્યુ
પત્ર સ્ટામ્પની ભગે નિમેલા ફાગળ ઊપર કર્યું હશે. તો તેમાં લ-
ખાયત થશે નહીં.

૩૩૯. ઈન્સાફના કામમાં પુરાવા દાખલ મુકર્રાન પહોંચા
ઉવાસાફ કોઈ સંજ્ઞે જોરો લેખ જનાવીને અર્થવા ચહેરીને
અર્થવા દાખલબાલુથી ચોપામાં બુઢી રકમ લખીને ફરિયાદ
રજુ કરશે તો તેના ઊપર ફોજદારી રીતે કામ ચલાવવા ફોજદાર-
ની અદાલતમાં મોકલવો.

૩૪૦. એવી ફરિયાદ થશે કે કાચી પોલી અરિામી ત્રાજ-
વાનું પ્રયત્ન કરે છે અર્થવા ત્રાજવો છે અને તે ન્યાયાધિશને જા-
તરી થશે તો તેનો ઘરતો ખંદોજસ્ત કરવાને ન્યાયાધિશ મુક્તિયાશે.

૩૪૦ નફલની ફીનો ઠરાવનીચે લખ્યા પ્રમાણે કરવામાં
આવ્યો છે.

૧. અરજી તથા અદાલતમાં ચાલેલા કામમાંથી
નફલ લેનાર પાસેથી દરેક પાતાનો એટલે જે
પૃષ્ઠનો રૂબ લેવાશે અને એક પૃષ્ઠ હશે તો જે
આના લેવાશે અને તે પાતાં અસલ મીસલ
ઉપરથી ગણવામાં આવશે.

૨. ફેસલાની નફલ સિવાય સર્વ નફલોના ફાગળો-
નું ખર્ચ ઊપર લખેલી ફીને પેદારી સર છે.

૩૪૧. તે ગરબુ લખેલી ફકીફત જથવા પ્રતિજ્ઞાના સાચાપણા
 વિશે ઈકરાર કરવાનું જા રિસાલામાં ફરમાવ્યું છે તે ગરબુ ફકીફ
 ત જથવા પ્રતિજ્ઞામાં ઈકરાર કરનાર માણસને વાતને નુકી નાણે
 જથવા માને છે, જથવા તે વાત સાચી છે એવું નાણતો જથવા
 માનતો નથી, એવી કાંઈ વાત ને લખી હોય તો તે માણસ નુકી
 સાહેદી જાપવા જથવા નુકો પુરાવો ખનાબ્યાની સબને યોગ્ય થશે.

૩૪૨. સ્થાવર જથવા નંગમ મિલકત કે જેના બિપર સરકારનો
 ફક છે તે વેચાશે નહીં.

૩૪૩. ન્યાયાધિશની નબરમાં કોઈ ફરૂરવારને કે ફરવાનું જા
 યે તો તેને ફોનહારી કે દેખાનાથી બીજી હોય પેશામાં રાખવો.

૩૪૪. દરેક જદાલતોનું ફામ છેવટ નેડેલા જાંકુ ૨૫ તીયા
 રમાં લખેલા દિવસે બંધ રહેશે તે સિવાય કોઈ દિવસ રબ્બ ન સ
 મનતાં કાંઈ બંધ રાખવામાં આવશે નહીં. પણ કાંઈ ખર્ચ કારણ ફ
 રો જથવા ફનુર ફુકમ કરશે તો તે દિવસે બંધ રહેશે.

૩૪૫. જદાલતોના સિદ્ધામાં તીથે પ્રમાણે અદલ લખાશે.

૧ દીવાની જદાલત સ્વસ્થાન રાધન પુર.

૧ દીવાની જદાલત મફાલ.

૩૪૬. જદાલતના સિપાર્થી પાસે ચપરાશો રહેશે તેમાં
 ફરેક જદાલતનું નામ લખી તે જદાલતનો સિપાર્થ કે ફયા
 લદાર કે તમાદાર એમને હોય તે લખવું તેમાં અનુક્રમે નંબર
 ૧ પણ લખવા.

૩૪૭. ઈનામી ધરમાદા પટા સહીતની દીવાની ફોનહારી

સરકાર ભેગી ચાલે ને તે ગામો થાણા દીવાની ફોજદારી જાણત
ના હુકમનું અપમાન થા અમર્યાદા કરે તો તેને સદરૂં અદાલ-
તના ન્યાયાધિશે શિક્ષા ફરી શકશે.

૩૪૮ ત્વાઈયો તથા દેવડીના ગામોની દીવાની તથા ફોજ-
દારી હુકમત સરકાર નવાબ સાહેબ બહાદુરને યોગ્ય નજરમાં
આવશે ત્યાં સુધી ત્વાઈયો તરફ ચલાવશે ને ન્યારે પોતાની
મરજી જે ગામોની દીવાની ફોજદારી હુકમત ખાલસે કરવાને
કિંવા કેરવા અખ્તિયાર સુધીના દીવાની ફોજદારી મુફદમાનું કા-
મ ત્વાઈયો તરફ ચાલી શકે તેવો નિયમ કરવો યોગ્ય ગણાય તો
તે વિશે હુકમત કરવા મુખ્તિયાર છે. વળી જે તો પ્રશસ્ત છે કે
રેક ફામમાં ત્વાઈયાતની રૈયતની ભૂમર પુરો જોવાયવાની ત-
લખકરે નીમેલી તારીજે ફાત્તર નહીં કરે તો દીવાની થા ફોજદારી
ન્યાયાધિશે સ્વાર ઈજા પ્યાદો મોકલી સ્વસત્તાથી પરત્તારે
મંગાવી લેવા અખ્તિયાર છે.

જાંઙ. ૧

કલમ ૫ મીમાં ફેલો પ્રતિજ્ઞા નાખાનો નમૂનો.

હું મારા દેવધર્મના સોગજ તરે પ્રતિજ્ઞા કરું છું જે મને સોં
પેલા હાંદાનું કામ સારી ચલાવી મારી બુદ્ધિ પ્રમાણે નિર્ભોલ
તથા નિરપદપાત્ પાળાવી આપ્રબંધની રૂઠિયે ચલાવીશ.
પ્રતિજ્ઞા કરનારની સહી.

જાંઙ. ૨.

કલમ ૨૨ મીમાં લખેલા મુખ્તિયાર પત્રનો નમૂનો.
મુદ્રમાનો નંબર સંવત.

બેરાવર જાનબુ બહાદુર.

શ્રી દીવાન નવાબસાહેબ શ્રી

રાયનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલત.

વારી.

પ્રતિવારી.

રાયોદ.

આ કામમાં જમો ના તરફથી સદ્દુરિયાદનું કુલ કામ
ચલાવવા સારૂ નાને આ કાગળથી અખિયાર આપી નીમ્યા
છે તે અમારી તરફથી કામ ચલાવશે તે અમારે મંજૂર છે. મીતિ.

સહી

સાક્ષી.

૧ ————— દાખોતાના ૧ ————— નીસાળ
૧ ————— નીસાળ.

ગાંડ.૩

કલમ ૫૮ માં લખેલા ખરચ ખદલ લ્હમિન

લેવાના લ્હમિની ખતનો નમૂનો

મુકદ્દમાનો નંબર સંવત. શ્રી.

જ્જેરાયર ખાનલુ ખહાદુર

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબ શ્રી.

વાદી.

પ્રતિવાદી.

_____

_____

_____

_____

દાવોદ્

ગાંડામમાં હું રહેવાશી નો ગાલ.

ખત ઉપરથી સદહુ વાદી તરફનો લ્હમિન થઈ કરાર કરુંછું ગાયા

દીનો દાવો છેવટ ફેંસલામાં રદ થશે તો પ્રતિવાદીને ગાંડામ સંબંધી

જે કાંઈ ખર્ચ થશે તે રૂપિયા તથા વાદી બીપર હુકમ વગેરે કાગળ

મોકલશે તેનું લાગતું ખર્ચ તથા વગેરે લાગશે તે રૂપીયા સરકાર

હુકમ કરશે તે વખત વાદીનો ગાંડામ ન હેતાં હું ગાંડામીશાન ગાંડામ

તો મારી માલ મિલકતથી તથા પારસ પાસેથી પરત્વે કરી લે-

જ્જે. મીતિ.

સહી.

સાક્ષી.

ન્યાયાધિશની સહી.

=====

५३॥

इसम ५६ मां लजेसी अरल्ल जेनी इछल सुइता नमूना

મોઢિય બુક સ્વસ્થાન રાધિન પુરની દોવાની જાદાલતની જરજી ખાજત ગદાણતની વિદ્યામાને સંચલ
સરુ દનાણાથી લગાયત સુધી નીસાગનો

[illegible]

(૧૮૬૩)

જાંડ.૫

કલમ ૬૦ માં જોવા સમનનો નમૂનો

સંવત. — શ્રી
મુકદ્દમાનો નંબર.

નેરાવર જ્ઞાનભૂ બહુદર

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબશ્રી

પ્રતિવાદી

તમારા ડીપર વાદી રહેનાર નામો દાખલ

ની ફરિયાદ કરી છે માટે તમે નાદીવસ સુધીમાં જાનકર

યાચિરીમાં નવાબ દેવા સાથે નવાબના સાધનના અગમતે હોવા

તે લેઈ ફાજર થવું. મીતિ. સંવત.

ન્યાયાધિરાની સહી

જા.કુ. ૬.

કલમ ૬૮ માં લખેલી નોટીસનો નમૂનો

મુકદ્દમાનો નંબર

સંવત્ શ્રી.

બેરાયર જાનજી બહાદુર

શ્રી દીયાન નવાબ સાહેબશ્રી

વાલી

પ્રતિવાલી

આ કામના પ્રતિવાલી નેમાલુમ થાયને તમારા ઊપર
 વાલી મળ્યુરે ફરિયાદ દાખલ નીક
 રી તે જાણત તમને સમન મોકલ્યા થકાં તમે મળ્યા નહીં સજા
 આ નોટીસની તારીખથી રિપસ સુધીમાં આ ન્યાયાધિ-
 રીમાં નવાબ દેવાસાહુને કાગળ પત્ર હોય તે બંધને હાજર થવે
 મીતિ.

ન્યાયાધિરાની સહી

આંક. ૭

ફલમ ૭૩ માં લખેલી મોહોસલી

ચીઠીનો નમૂનો.

નંબર.

સંવત.

— બેરાયર જાનલુ બ્રહ્મદુર.

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબશ્રી

યા. અમુક સજ્જનને માલૂમ થાય છે તમારી જિંદગી અમુક સજ્જે
 અમુક બાબત ફરિયાદ કરતાં ને રોજ અદાલતમાં
 ફાજર થયા નંબર યાજો સમન કરવામાં આવેલો પણ તે મુ-
 દત સર તમે ફાજર થયા નહીં મોટે મોહોસલ ત્યાર કે પાળોડક-
 રવામાં આવ્યો છે તેને દરરોજ એકે મોહોસલી ના ૩ તથા
 ખરચના ૩ આપતા બને. મીતિ.

— ન્યાયાધિશની સહી.

આંક.૯

કલમ ૭૪ મીમાં કહેલો મોહોશાલી બુકનો નમુનો.

થાલતો નંબર	નોંધ નંબર	બેનાફિયર મોહોશાલી તેનું નામ તથા ગામ	શીખાવ ત.	મોહોશાલીની તારીખ	મોહોશાલી	રોજના રૂપિયાનો અંક	જનર મોસલનું નામ	બાળકોની સંખ્યા	બાળકોની તારીખ	કુલ રોક	માફી	વસ્તુ	બાકી	રિમાન્ડી
					સ્વાર	પાણી								

આંક ૯

કલમ દરુ માં લખેલા હાબર નમિની ખતનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર સંવત્ — શ્રી.

જે રાવર ખાનભુખ હાદુર.

— શ્રી દીવાન નવાખ સાહેબ શ્રી.

રાધન પુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલત.

— વાદી

— પ્રતિવાદી.

_____

_____

_____

_____

દાવો રૂ

આકામમાં હું રહેવારી નો આદસ્તાયેભથી
પ્રતિવાદીનો હાબર નમિન થઈ કરાર કરું છું કે આ પ્રતિવાદી સદફૂ
દરિયાદનો છેવટ ફેંસલો થયા પ્રમાણે નિકાલ કરતાં સુધી અદાલત
ફુકમ કરશે તે તે વખતે હાબર રહેશે. હાબર નહીં રહેશે તો સરકાર
રાવશે તેટલી મુદતમાં આણી હું હાબર ન કરું તો ઉપર લખ્યા પ્રતિવા
દીની ઉપર ખર્ચ સુધાંત નેટલા રૂપિયાનું ફુકમનામું થશે તેટલા રૂ.
ધીજા હું આપીશ. ન આપું તો મારી માલ મિલકતમાંથી તથા
વારસ પાસેથી પુરા કરી લેજ્જે. આ અદાલત મેં મારી રાબુ ખુશી ત
થા અફસ હું શિયારીથી લખી આપ્યું છે તે સદી છે. મીતિ.

— સહી

— સરદાર

— ન્યાયાધિશની સહી.

અંક.૧૦

કલમ હામાં લખેલાને હેરના માને નમૂનો

મુકદમાનો નંબર. સંપત્તિ શ્રી

ભેરાવર ખાનભુજ હાદુર

શ્રી દીવાન નવાખ સાહેબ શ્રી

રાયન પુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતથી

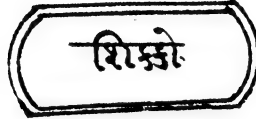
આ આદેશના માધી સરવે લોકોને ખબર આપવામાં આવે છે
 કેવાદી રહેવારી નાગે પ્રતિવાદી
 રહેવારી નાણપર ફરિયાદ કરેલી છે. તે પ્રતિવાદીએ જ
 મિત્તના અવેજમાં નીચે લખેલો માલ અમાનત મુક્યો છે તે
 માંથી સ્થાવર માલ જે છે તે તેણે કોઈને અડાણે યા વેચાણ આ-
 વ્યો હોય તો તે લેનાર માણસે દીવસ માં સાબિતી રબુકર-
 વા આ અદાલતમાં હાજર થયું. હાજર નહીં થાય તો તેની ફરિ-
 યાદ સાંભળવામાં આવશે નહીં. મીતિ-
 માલની તપસિસ

ન્યાયશિલ્પીની સહી

આંક. ૧૧.

ફત્તમ ૯૫ મીમાં લખેલા વાદીઉપરના પુરાવાની
નોટીસનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત — શ્રી.

નેરાવર ખાનભૂ બહાદુર.

— શ્રી દીવાન નવાખ સાહેબશ્રી.

રાધનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતથી

— વાદી.

— પ્રતિવાદી.

_____

_____

_____

_____

દાવોદ.

આ મુકદ્દમાના વાદીને માલૂમ થાયકે આ કામમાં તમારે દા-
વાની સાબિતિમાં જે ફાઈ પુરાવો આપ્યો હોય તે મિતી — ને
દિયે રહ્યું કર્યો નહીં કરો તો અરજી ફાઈલમાંથી દૂર કરવામાં
આવશે. મીતિ.

— ન્યાયાધિશની સહી.

=====

આંક. ૧૨.

ફલમ ૧૯૭ માં લખેલા સાક્ષી ઊપરના

ફુકમનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંબંધ. શ્રી.

જેનાયર જાનભુજાદુર.

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબશ્રી

રાધનપુર સ્થરથાનની દીવાની

અદાલતની તરફથી.

વાદી.

પ્રતિવાદી.

દાવો ૩.

આ મુકદ્દમામાંના અમુક સાક્ષીદારને માલુમ થાય
જે તમે સાક્ષી આપવા સાડ્ અગર દસ્તાવેજ વગેરે મંગાવવું હોય
તો તેની તપસીલ લખી તે સુધાંત આફોરમાં મીતિ.
જે રોજ હાજર થજે હાજર નહીં થાય તો નિર્જંધ પ્રમાણે શિક્ષા
પાત્ર થશે. મીતિ. સંબંધ.

ન્યાયાધિશની તરફ.

આંક. ૧૩

કલમ ૧૧૧ માં લખેલા વાદી બિપરની

નોંદી સતો નમૂનો.

મુકદમાનો નંબર.   સંવત   શ્રી

નેરાવર ખાનભાઈ બ્રહ્મદુર

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબ શ્રી

રાધનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની

અદાલતની તરફથી.

વાદી.

ખતિયાદી.

_____

_____

દાયોરૂ

આકામના વાદીને માલૂમ થાય કે સદરૂ મુકદમાના સાક્ષી
તેવા વગેરે ચોકરી કરવાની મીતિ _____ નેરોળ નીમેલા
છે તો તે તારીખે હાજર થવું નહીં થાજો તો તમારા વિના થોક-
રી થશે. મીતિ. _____ સંવત.

ન્યાયાધિરાની સહી.

આંક. ૧૪

કુલમ ૧૧૧ મી માં જોડેલી પ્રતિવાદી

ઉપરની નોટીસનો નમૂનો

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત. શ્રી

જેરાયરખાનજી ખડાદુર

શ્રી દીવાન નયાબ સાહેબશ્રી

રાયનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની

અદાલતની તરફથી.

વાદી.

પ્રતિવાદી

_____

_____

_____

_____

દાવોદ.

આકામના પ્રતિવાદીને માલૂમ પાડ્યો છે આ મુકદ્દમાના સાક્ષી.

જો વગેરેથી તપાસ કરવાનું. મીતિ _____ નેરોન્ હરાલ્યું

છે. મટે તમારે તે તારીખે હાજર રહેવું. હાજર નહીં થાઓ તો મે-

ક તરફી તપાસ કરવામાં આવશે. મીતિ. સંવત.

નવાચારિશની સહી.

આંક. ૧૫.

કલમ ૧૬૧માં લખેલા આહેર.

નામાનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર સંપત્તિ શ્રી.

નેરાપર ખાતે જાણુ બહાદુર.

શ્રીદીવાન નવાબ સાહેબશ્રી.

રાધેનપુર સ્થાનની દીવાની

અદાલતની તરફથી.

આહેરનામું.

સર્વ લોકોને આ આહેરનામાથી ખબર આપવામાં આવે છે કે

વાદી રહેવારી નાગેપ્રતિવાદી

રહેવારીના ઉપર દાવોડ ની ફરિયાદ ફેલી

છે મારે મરનાર વાદીનો કોઈ વારસ હોય તો તેણે આ આહેરના-

માની તારીખ પછી દિયસમાં આ અદાલતમાં હાજર થઈને

વાદીને ડેફાલે નામ દાખલ કરવા વિશે અરજી નહીં કરે તો મુદત

ગુન્યા પછી અરજી ફાઈલમાંથી દૂર કરવામાં આવશે. મીતિ.

સંપત્તિ.

ન્યાયાધીશની સહી.

જાંક.૧૬.

કુલમ ૧૬૫માં લખેલા ફેસલાની બોટીરનો

નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

—શ્રી—

બેરાવર ખાતે જી બહાદુર

શ્રી દીવાન નવાજ સાહેબ શ્રી

રાયનપુર સ્થાનની રીયાની

જદાલતની તરફથી.

—ચાલી—

પ્રતિવાદી.

_____

_____

—દાયોર—

જામુકદ્દમાના _____ ને માલૂમ થાય ને

જામુકદ્દમાનો ફેસલો મિતિ _____ ને રોજ ફરયાનો બાપ કંઈ છે

માટે તમારે તે તારીખે હાજર રહેવું. મીતિ. સંવત.

—ન્યાયાધિશની સહી—

_____

ઝાંડ. ૧૭.

કુલમ ૧૮-૧ મીમાં લખેલો દરખાસ્ત બંનવવાની ફાઈલ બુકનો નમૂનો.

ફાઈલ બુક દરખાસ્ત દીવાની અદાલતના કુકમનામા બંનવવા બદલ દાખલ થયા બાબત રાધનપુર સ્વસ્થાનની

અદાલત વિદ્યમાને સંવત. થી સુધી.

નંબર.	દરખાસ્તની તારીખ માફે. સાલ.	યાદીનું નામ, ગામ, તા. જિલ્લો.	ખતિયાદીનું નામ, ગામ, તથા તે કાળું.	દરખાસ્ત કોણે કરાવી તે.	દરખાસ્ત અમલમાં લાવ- વાની રકમ.	દી. અદાલતનું કુકમનામું તે તેનો ડાયરનંબર. મીતી સહી.	દરખાસ્તની મતલબ.	ફાઈલ રીતે અમલમાં લાવ્યા તે મીતિ. માફે. સાલ. સહીત.

આંક. ૧૮.

કલમ ૨૦૩માં લખેલા અહિરનામાનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

શ્રી

નેરાવરખાંતણ ખહાદુર

શ્રી ધીયાન નવાજ સાહેબશ્રી.

ધીયાની અદાલતની તરફથી.

આ અહિરનામાથી સરખે લોકોને ખબર જાણવામાં આવે છે કે

ધારી — રહેવારી — નાજે પ્રતિવાદી — રહેવા
 શી — નાઉપરદ — નાદાવાની ફરિયાદ કરી છે. તે કામમાં પ્રતિ
 વાદીની સ્થાયર મિલકત નિચે લખ્યા પ્રમાણે ભક્ષ કરવામાં આવી છે. તે
 ણે ફરીને ખબર જાણવાની કે જે મિલકત કોઈને અડાણી અથવા બે-
 ચાણ અથવા બક્ષિસ વગેરે ફરેક પ્રકારે ભક્ષિ ખુલતા સુધીમાં લેવી ન-
 હી. લેશે તો રદ થશે. મીતિ. સંવત.
 મિલકતની તપસિસ.

(આઠેકાણે ન્યાયાધિશે પોતાની સહી કરવી.)

આંક. ૧૬

ફાલ્ગુન ૨૦૮ તથા રીર માં જાણેલા

આફેરનામાનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

શ્રી

નેરાયર ખાતે જાણુ જાણુર

શ્રીદીવાત તથા જ સાહેબશ્રી

રાધન પુર સ્વસ્થાનની દીવાની

અદાલતની તરફથી.

સરખે લોકોને આફેરજખર આપવામાં આવે છે ને યાદી

રહેવારી (અમુકગામના) જે પ્રતિવાદી (નામ) રહેવા

રી (અમુકગામના) જીપર સંવત નંબર નુંકુમનામું

સ્વ સુધાંતર નુંથેલું તે બન્નવયાની દરખાસ્ત આપ્યા ઉપર

શ્રી પ્રતિવાદીની મિલકત નક્કીમાં જાવી છે તે મિલકત જીપરફો

ઈનો ફરક પ્રકારનો હક હોય તો તેણે જાણ પછી દિવસ ના

દરમિયાનમાં અદાલતમાં પોતાની સાબિતીના પુરાવા સહીત

જાણ રથે આફેર કરવું. આ પ્રમાણે આફેર નહીં કરે તો નક્કી થયે

લો માલ ફરરાજ કરવામાં આવશે. મિતિ સંવત.

માલની તપસીલ.

ન્યાયાધિશની સહી.

આંક ૨૦.

ફલમ ૨૧૮ માં લખેલા જાહેરનામાનો

નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

શ્રી

નેરાપર જાનણ બહાદુર

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબશ્રી

રાધનપુર સ્થરસ્થાનની દીવાની અદાલતથી.

સર્વ લોકોએ જાણવામાં આવી છે કે

હેવારી નાનીદરજા સ્તંભ પર

રહેવારી નાની મિલકત નષ્ટ કરી છે. તેથી

પર કોઈનો દાવો હોય તો હાલ્ત થવા બાબત જાહેરનામું કર્યા
છતાં કોઈએ દાવો કર્યો નહીં તેથી નષ્ટ થયેલી મિલકત મિતિ

નેરોહ જમુક ડેડાણે વેચાવવાની છે. તેણે કરીને હરા-

બમાં હોને મિલકત લેવાની હોય તેણે જિપર લખેલે ડેડાણે સદ-
હૂ તારીખે હાલ્ત થવું મીતિ. સંવત.

ન્યાયાધિશની સહી

અંક. ૨૧.

કલમ ૨૨૬ માં લખેલા હસ્તાવેબનો નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

શ્રી

નેરાયરજાનજી બહાદુર

શ્રી દીવાન નવાબ સાહેબશ્રી

રાધનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતથી.

વાદી. ————— રહેવાસી ————— નાગેપ્રતિવાદી

————— રહેવાસી ————— નાઉપર અમુક દાવો કરતાં તેનું ફેસલ-
નામું બન્યા ઉપર હુકમનામું થયું તેની તામીલ પ્રતિવાદીએ ન કર-
તાં અમલમાં લાવવા સાદું તેની મિલકત બંધ કરવામાં આવી તે-
માંથી મેં ————— ને રોબજારી રૂ ————— માં અમુક સોજો લી-
લામમાં વેચાથી રાખી તે રાખનારાએ વેલી ફીમત આ અદાલત-
માં રોકડી ભરી છે તેની આ પહોંચ લખી આપવામાં આવે છે. હવે
આ વેચાણથી એ જગામાં વાદીના હુકમો માલિક આ લેનાર થ-
યો છે. મીતિ.

— ન્યાયાધિશની સહી.

ગાંઠ.૨૨.

કુલમ ૨૭૩ માં લખેલી અપિલની ફાઈલ બુકનો નમૂનો.

ફાઈલબુક અપિલ અરજી બદલ રાધનપુર સ્થરસ્થાનના સદર ન્યાયાધિશની મારફત મીતિ. લગત સુધી.

નંબર	પહેલી અદાલતના ફેસલોનો નંબર તથા સંયત.	અપીલ દાખલ થવાની તારીખ	અપિલ કરનાર તથા અયાજીને નામ તથા ગામ, ડેકાણું.	દાવો રૂપિયા	અપિલનું હા-સલ-	ફેસલના હરાબની મીતિ-મા-ફે. સાલ.	પદ્ધતિને હુકમના માની નફલ માગ્યાની સહી-મીતિ, માફે, સાલ સુધાંત.

૮ ૨૦૬ ૨

૯ ૧૦૭૧

જાંફ. ૨૩.

કલમ. ૨૯૬ માં લખેલી નોટીસનો નમૂનો

શ્રી

જેરાયરખાનજીખજાદુર.

શ્રીદીયાનનવાખ સાહેબશ્રી.

રાપનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતથી.

ચાલી

પ્રતિયાદી.

_____

_____

દાયો

સદ્દુ પ્રતિયાદીને માલુમ થાયજે ચાલી મજબુરે સદ્દુ દાવાની
દુરિયાદ નાદારી રીતે લેવાની અરજી આપીછે માટે જાનોટીસ પ-
હોંચ્યા પછી દિવસ માં અરજદાર નાદાર છે જેવો પુરાવો
આપવાનો હોય તો આપવો. જે પ્રમાણે ન કરું તો મુદત ચુલ્લ્યા
પછી નાદારીની અરજી લેવામાં આવશે. મીતિ સંચત.

ન્યાયાધિશની સદી.

=====

અાંક.૨૪

કલમ ૩૧૦ મીમાં લખેલા અાહેરનામાને

નમૂનો.

મુકદ્દમાનો નંબર. સંવત.

શ્રી

અેરાયરખાનજી ખડાદુર

શ્રીદીવાન નવાજ સાહેબશ્રી

રાયનપુર સ્વસ્થાનની દીવાની અદાલતથી.

અા અાહેરનામાથી સરવે તોફોને ખખર આપવામાં આપેછે

ફેવાદી રહેવારી અેડિપર પ્રતિયાદી

રહેવારી નાડિપર અમુક મિલકતનો વાત

સાઈમા ફકનો દાયો ફેછે તો અે અરબદાર સિયાય ખીજ

ફોઈનો દાયો વારસપણાનો હોય તો તેણે અા અદાલતમાં અેડ

મહીનાની મુદત સુધી દાયો કરયો. મુદત વિત્યા પછી ફરિયા

દ સાંત્વળવામાં આવરી નહીં. મીતિ.

ન્યાયાધિશની સહી

ગ્રાંડ. ૨૫.

કુલમ ૩૪૪ માં લખેલા રત્નના દિવસોની યાદ.

હિંદુ યોને યાસ્તે.

મેરારી.

શ્રાવક.

૫ દીવાળીના દિવસ ૫ ગ્રાસોં

૫ દીવાળીના દિવસો. ૫.

૬૧૩ થી કારતક શુદ્ધ ૨ સુધી.

૨ ઈદ.

૧ કારતક શુદ્ધ ૧૧ મેમોદની.

૧ તા. ૧૦ મહોરમની.

૧ ઊતરાણ.

૨ સાલીગરાહ.

૧ વસંત પંચમી.

૧ સરકારની.

૨ ફુતારાણી તથા વદ. ૧

૧ પાટલી સાફેબબદાની.

૧ રામ નવમી.

૧ દરશુકરવાર.

૧ અક્ષય ત્રતિયા.

૮ પરશુરાણના દિવસ. ૮

૧ નરસિંહ ચતુર્દશી.

૧ માખમણ.

૧ જન્માષ્ટમી.

૧ પાખમણ.

૧ નિર્નળાગ્નિયારરી

૧ કાર્તિકી.

૧ દસેરા.

૧ શીવરાત્રી.

૨ ઈદ.

૧ મહોરમની દસમી તારીખે

૨ સાલીગરાહ.

૧ સરકારની. ૧ પાટલી સાફેબ
બબદાની

૧ દરશુકરવાર.

मुसलमानो भां.

---

२ छंद.

१ रामकृत महीनो तमाम.

१० महोरमनी-ता-१ थीता-१०

१ घर नुभा.

मुधी.

२ सातगीराहु.

१ सजेपरात.

१ सरझरनी.

१ पाटयी साहेबनरानी.

समाप्त.
